

РЕВИЗОРСКИ ИЗВЈЕШТАЈ О НАЈВАЖНИЈИМ НАЛАЗИМА И ПРЕПОРУКАМА ЗА 2024/2025. ГОДИНУ

„Фокусирајући се на актуелне теме, благовременим и квалитетним извјештавањем стварамо нове вриједности у друштву и подстичемо законитост, ефикасност и успјешност рада јавног сектора у Федерацији Босне и Херцеговине.“

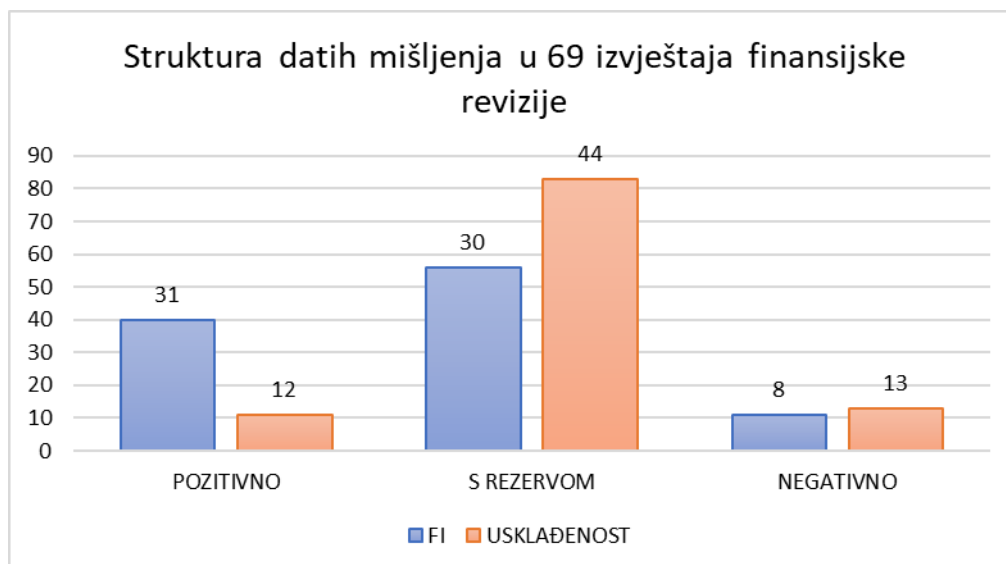
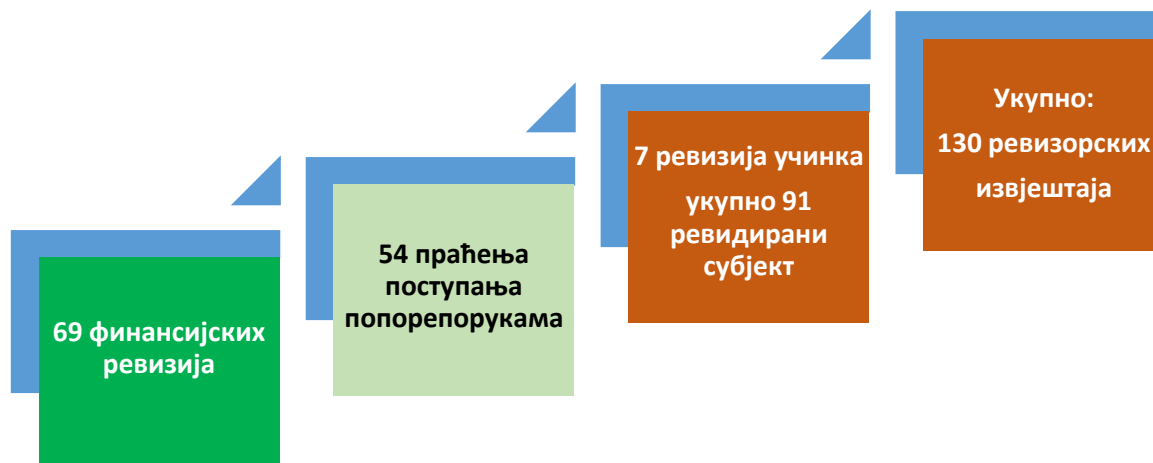

**РЕВИЗОРСКИ ИЗВЈЕШТАЈ
О НАЈВАЖНИЈИМ НАЛАЗИМА И ПРЕПОРУКАМА
ЗА 2024/2025. ГОДИНУ**

број: 05-04-1-4010/25

Сарајево, децембар 2025. године

ИЗВЈЕШТАЈ КРОЗ СЛИКЕ И БРОЈКЕ

БРОЈ ДАТИХ ПРЕПОРУКА У ФИНАНСИЈСКИМ РЕВИЗИЈАМА

Ред. бр.	Групе субјеката ревизије	Број датих препорука за 2024. годину
1	2	3
1.	Извјештај о извршењу Буџета ФБиХ за 2024	23
2.	Корисници Буџета ФБиХ	175
3.	Градови и општине	276
4.	Заводи, фондови, агенције и јавне установе	200
5.	Предузећа у већинском државном власништву	284
УКУПНО		958

ОЦЕНА ПОСТУПАЊА ПО ПРЕПОРУКАМА

Ред. бр.	Групе субјеката ревизије	Поступање по препорукама датим у извјештајима у претходним годинама				
		Реализовано	Дјелимично реализовано	Није реализовано	Без оцјене/непроводно	УКУПНО
1	2	3	4	5	6	7 (3+4+5+6)
1.	Извјештај о извршењу Буџета ФБиХ за 2024. годину	2	1	22	1	26
	постотак	8%	4%	84%	4%	100%
2.	Корисници Буџета ФБиХ	92	36	95	14	237
	постотак	39%	15%	40%	6%	100%
3.	Градови и општине	106	74	83	13	276
	постотак	38%	27%	30%	5%	100%
4.	Заводи, фондови, агенције и јавне установе	75	21	58	14	168
	постотак	45%	12%	35%	8%	100%
5.	Предузећа у већинском државном власништву	86	40	82	8	216
	постотак	40%	19%	38%	4%	100%
УКУПНО		361	172	340	50	923
постотак		39%	19%	37%	5%	100%

ПРАЋЕЊА ПОСТУПАЊА ПО ПРЕПОРУКАМА У ФИНАНСИЈСКОЈ РЕВИЗИЈИ

Од 737
препорука

65% је реализовано и дјелимично реализовано

29% није реализовано

за 6% препорука није извршена оцјена поступања

РЕВИЗИЈА УЧИНКА

Управљање
одузетом
имовином

Управљање
отпадом од
електричних и
електронских
производа

Прекршајни
поступци у
саобраћају

Здраствена
заштита
обољелих од
дијабетеса -
изазови у заштити
дјеце

Управљање
концесијама за
експлоатацију
неметалних
минералних
сировина

Праћење реализација
препорука из Извјештаја
ревизије учинка „Заштита
ријека у Федерацији Босне и
Херцеговине“

Праћење реализација препорука
из Извјештаја ревизије учинка
„Управљање људским ресурсима
у домовима здравља“

91

субјект обухваћен ревизијама

73

дате препоруке

30

препорука за које је извршено
праћење

САДРЖАЈ

РИЈЕЧ ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА	3
1. УВОД.....	5
1.1 Улога Уреда за ревизију	5
1.2 Надлежност Уреда за ревизију	6
1.3 Организацијска структура	6
1.4 Структура Извјештаја	7
2. ПЛАНИРАНЕ И ИЗВРШЕНЕ РЕВИЗИЈЕ ЗА 2024/2025. ГОДИНУ	8
2.1 Планиране ревизије.....	8
2.2 Извршене ревизије	9
3. ФИНАНСИЈСКА РЕВИЗИЈА.....	13
3.1 Мишљења ревизора	13
3.1.1 Анализа области које су основ за мишљење.....	17
3.2 Дате препоруке за 2024. годину и преглед поступања по препорукама из претходних извјештаја ...	22
3.3 Извјештај о извршењу Буџета Федерације БиХ за 2024. годину	24
3.3.1 Најважнији налази и препоруке	26
3.4 Корисници Буџета Федерације БиХ.....	29
3.4.1 Најважнији налази и препоруке	31
3.5 Градови и општине	41
3.5.1 Најважнији налази и препоруке	42
3.6 Заводи, фондови, агенције и јавне установе	56
3.6.1 Најважнији налази и препоруке	58
3.7 Предузећа у већинском државном власништву	71
3.7.1 Најважнији налази и препоруке	73
3.8 Праћење поступања по препорукама из раније проведених финансијских ревизија	90
4. РЕВИЗИЈА УЧИНКА	96
4.1 Извјештаји о проведеним ревизијама учинка	99
4.1.1 Најважнији налази и препоруке из извјештаја РУ „Управљање одузетом и заплијењеном мовином“	100
4.1.2 Најважнији налази и препоруке из Извјештаја ревизије учинка „Управљање отпадом од електричних и електронских производа“.....	106
4.1.3 Најважнији налази и препоруке из Извјештаја ревизије учинка „Прекршајни поступци у саобраћају“	109
4.1.4 Најважнији налази и препоруке из Извјештаја ревизије учинка „Здравствена заштита обољелих од дијабетеса – изазови у заштити дјецe“	113
4.1.5 Најважнији налази и препоруке из Извјештаја ревизије учинка „Управљање концесијама за експлоатацију неметалних минералних сировина“	116
4.2 Извјештаји о праћењу реализације препорука ревизије учинка	121
4.2.1 Најважнији налази и препоруке из Извјештаја ревизије учинка „Праћење реализације препорука из Извјештаја ревизије учинка 'Заштита ријека у Федерацији Босне и Херцеговине'“	122
4.2.2 Најважнији налази и препоруке из Извјештаја ревизије учинка „Праћење реализације препорука из Извјештаја ревизије учинка 'Управљање људским ресурсима у домовима здравља'“	124
5. ЗАКЉУЧАК.....	126

Попис графикана и табела

Графикон 1. Структура датих мишљења.....	15
Графикон 2. Најчешће области у мишљењима о усклађености код институција ФБиХ	18
Графикон 3. Најчешће области у мишљењима о финансијским извјештајима код градова и општина	18
Графикон 4. Најчешће области у мишљењима о усклађености код градова и општина	19
Графикон 5. Најчешће области у мишљењима о финансијским извјештајима код предузећа	20
Графикон 6. Најчешће области у мишљењима о усклађености код предузећа	20
Графикон 7. Најчешће квалификације код завода, фондова, агенција и јавних установа	21
Графикон 8. Реализација препорука према субјектима	115
Графикон 9. Реализација препорука према субјектима	116
Табела 1. Преглед извршених финансијских ревизија	9
Табела 2. Преглед извршених праћења поступања по препорукама из финансијске ревизије	10
Табела 3. Преглед извршених ревизија учинка	12
Табела 4. Збирни преглед датих мишљења субјектима ревизије	14
Табела 5. Преглед датих мишљења по субјектима за ревизију.....	15
Табела 6. Број датих препорука у 2024. години	22
Табела 7. Поступање по препорукама, по секторима	23
Табела 8. Исказани расходи, издаци и отплате дугова у Извјештају о извршењу Буџета за 2024, с датим мишљењем и бројем препорука	24
Табела 9. Информације о поступању по препорукама у Извјештају о извршењу Буџета ФБиХ за 2024	24
Табела 10. Исказани расходи и издаци корисника Буџета ФБиХ за 2024, с датим мишљењем и бројем препорука	30
Табела 11. Информације о поступању по препорукама буџетских корисника ФБиХ.....	34
Табела 12. Преглед финансијских показатеља ревидираних градова и општина	41
Табела 13. Преглед датих мишљења и броја препорука ревидираним јединицама локалне самоуправе.....	42
Табела 14. Информације о поступању по препорукама јединица локалне самоуправе	45
Табела 15. Преглед финансијских показатеља ванбуџетских фондова и јавних установа	56
Табела 16. Преглед датих мишљења и броја препорука ванбуџетским фондовима и јавним установама.....	57
Табела 17. Информације о поступању по препорукама ванбуџетским фондовима и јавним установама	61
Табела 18. Преглед финансијских показатеља ревидираних предузећа.....	71
Табела 19. Преглед датих мишљења и броја препорука предузећима	72
Табела 20. Информације о поступању по препорукама код предузећа	77
Табела 21. Преглед извршених праћења поступања по препорукама	91
Табела 22. Подаци о проведеним ревизијама учинка	99
Табела 23. Извјештаји о праћењу реализације препорука ревизије учинка	122

РИЈЕЧ ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА

С поносом презентирам годишњи ревизорски извјештај за 2024/2025. годину. Из њега се види да је иза нас још једна година интензивног рада, преданости и професионалног ангажмана на остваривању основне мисије Уреда за ревизију институција у Федерацији Босне и Херцеговине – јачања одговорности, транспарентности и ефикасности у управљању јавним средствима.

У њему су обједињени најважнији налази и препоруке из извршених финансијских и ревизија учинка, чиме осигуравамо да Парламент Федерације БиХ, доносиоци одлука и шира јавност имају сажет, прегледан и детаљан увид у бројна питања од значаја за управљање јавним ресурсима. Стога овај **Извјештај треба да служи као основа за информисано одлучивање, јачање надзорне улоге Парламента и унапређење рада у институцијама и предузећима у Федерацији БиХ.**

Финансијским ревизијама и ревизијама учинка Уред је дао значајан допринос унапређењу система јавних финансија и указао је на области које захтијевају додатну пажњу и реформе. **Наши извјештаји нису само резултат стручног рада – они су важан инструмент промјене, јер кроз препоруке и јавно извјештавање потичемо институције на одговорније и ефикасније дјеловање.**

Остварени резултати показују да Уред досљедно испуњава своју законску и друштвену улогу. **Иако је напредак у имплементацији препорука још увијек спор, видљиви су помаци, а наш циљ остаје јасан – да препоруке Уреда буду темељ трајног унапређења управљања јавним сектором.** Провели смо планираних 130 ревизија, интензивирали активности на ревизијама праћења поступања по препорукама сходно сугестијама СИГМА-е, и наставили с унапређењем методологије како бисмо и **убудуће осигуравали да ревизија јавног сектора подржава стубове одговорности, интегритета и доброг управљања у Федерацији Босне и Херцеговине.**

Ова година била је и година промјена, прилагођавања и нових прилика. Показали смо да Уред има снагу, знање и одлучност да и у изазовним околностима задржи високе професионалне стандарде и кредибилитет. Наш рад и резултати не би били могући без заједничког труда свих запосленица и запосленика. Искрено се захваљујем свима који су својим знањем, искуством и преданошћу допринијели остваривању циљева Уреда.

Позивам Парламент ФБиХ, све институције, доносиоце одлука и партнере да заједнички наставимо градити систем јавне одговорности заснован на транспарентности, професионализму и повјерењу – јер само заједно можемо створити јавни сектор који истински служи грађанима.

Генерални ревизор
Мирза Кудић

1. Увод

У складу с чланом 16. став 6) Закона о ревизији институција у Федерацији БиХ,¹ Уред за ревизију институција у Федерацији Босне и Херцеговине сачинио је **Ревизорски извјештај о најважнијим налазима и препорукама за 2024/2025. годину**.² Извјештај обједињује најзначајније налазе и препоруке из обављених финансијских и ревизија учинка, **с циљем да пружи свеобухватан преглед коришћења и управљања јавним средствима у Федерацији БиХ**.

Документ је првенствено намијењен Парламенту ФБиХ, који, на основу утврђених налаза и препорука, има могућност предузимања корективних мјера у складу са Законом о ревизији – укључујући смањење буџета одређених институција или покретање других корективних активности.

1.1 Улога Уреда за ревизију

Уред за ревизију институција у ФБиХ је **врховна ревизијска институција**³ у Федерацији БиХ. Успостављен је Законом о ревизији с циљем да осигура **независну и објективну оцјену начина на који институције у Федерацији БиХ управљају јавним средствима и имовином, те јавним објављивањем налаза и препорука допринесе транспарентности и информисаности одговорних институција и грађана о тој оцјени**. Ова улога испуњава се обављањем ревизија те благовременим и транспарентним извјештавањем надлежних институција и информисањем јавности.

Уред је **неполитичан и независан орган**, који **не подлијеже управљању нити контроли било које друге институције**. У свом раду примјењује принципе и стандарде ревизије Међународне организације врховних ревизијских институција (INTOSAI),⁴ односно INTOSAI-јев **Оквир професионалних објава (IFPP)**, чије су основе постављене у Лимској декларацији и Мексичкој декларацији о независности ВРИ.

Према INTOSAI-јевим принципима, очекује се да врховне ревизијске институције буду покретачи промјена – да транспарентним и непристрасним извјештајима утичу на унапређење управљања јавним средствима и тиме допринесу квалитетнијем животу грађана.⁵ Сходно томе, Уред својим радом настоји да:

¹ „Службене новине ФБиХ“, број 22/06; у даљњем тексту: Закон о ревизији

² У даљњем тексту: Годишњи извјештај

³ У даљњем тексту: ВРИ

⁴ Енгл. INTOSAI

⁵ INTOSAI-P 12 Вриједности и користи врховних ревизијских институција – покретање промјена у животима грађана

1.2 Надлежност Уреда за ревизију

Уред за ревизију надлежан је да обавља:

	Финансијске ревизије - којима се даје мишљење о истинитости и фер приказу финансијских извјештаја и о усклађености пословања са законима и прописима
	Ревизије учинка - којима се процјењује да ли су програми, активности и институције ефикасне, ефективне и економичне
	Друге специфичне ревизије - које могу захтијевати Парламент ФБиХ или Парламентарна комисија

У надлежности Уреда је преко 2.000 субјеката у Федерацији БиХ који управљају јавним средствима на различитим нивоима власти. Надлежност Уреда за ревизију обухвата све јавне институције у ФБиХ – од Парламента ФБиХ, Предсједника ФБиХ, Владе ФБиХ и њених министарстава, до јавних фондова, завода и агенција, те скупштина и влада кантона, општина, кантонских и општинских институција, и предузећа с већинским државним капиталом. Уред проводи ревизије свих институција, програма и пројеката који користе јавна средства, укључујући и средства међународних донација и зајмова, с циљем да оцијени њихову законитост, правилност и ефикасност у управљању ресурсима од јавног значаја.

Сви ревизијски извјештаји објављују се на интернет-страници Уреда за ревизију, чиме се осигурава благовремена информисаност јавности о ревизијским налазима и препорукама.

1.3 Организацијска структура

Уважавајући врсте ревизија и групе субјеката које су у надлежности Уреда за ревизију, успостављени су следећи **сектори за ревизију**:

Поред ових пет, успостављен је и **Сектор за развој, методологију и управљање квалитетом** за финансијску и ревизију учинка, који израђује све потребне приручнике и упутства и континуирано прати и усмјерава развој, израђује методологију и врши управљање квалитетом ревизијског процеса и датог мишљења, те обавља послове међународне сарадње у погледу размјене искустава у оквиру INTOSAI Оквир професионалних објава.

1.4 Структура Извјештаја

Подаци у овом Извјештају приказани су по секторима за ревизију, те је структуриран на сљедећи начин:

- Поглавље 1:** Увод
- Поглавље 2:** Дати су општи подаци о свим планираним и извршеним ревизијама за 2024/2025. годину
- Поглавље 3:** Финансијска ревизија: дати су најважнији налази и препоруке, по групама субјеката. У оквиру овог дати су одређени статистички подаци извршених ревизија, те прегледи са основама за квалификацију и тачкама за истицање питања. У дијелу *Најважнији налази и препоруке* дат је резиме најзначајнијих налаза који су утврђени код већег броја субјеката исте групе, те одговарајуће препоруке које имају за циљ да отклоне утврђене неправилности. Такођер, дат је преглед обављених праћења поступања по препорукама
- Поглавље 4:** Ревизија учинка: дати су најважнији налази и препоруке из извршених ревизија учинка и праћења реализације препорука
- Поглавље 5:** Закључак

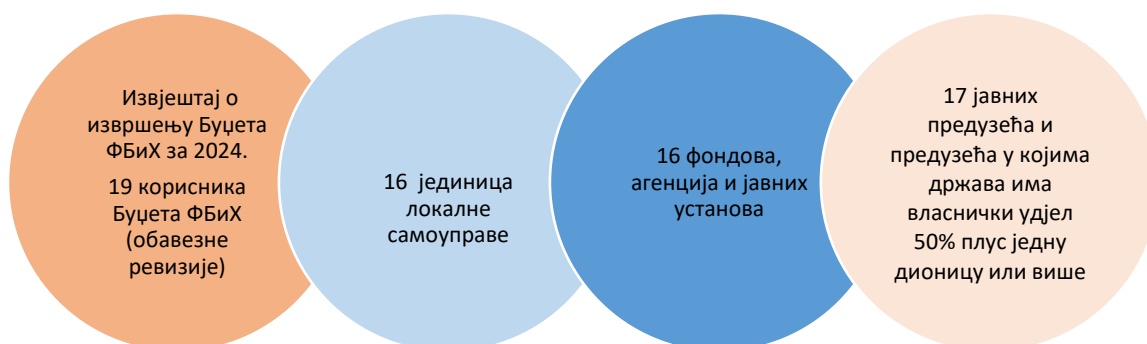
2. ПЛАНИРАНЕ И ИЗВРШЕНЕ РЕВИЗИЈЕ ЗА 2024/2025. ГОДИНУ

2.1 Планиране ревизије

Планом ревизије за 2024/2025. годину предвиђено је:

Према групама субјеката, планиране финансијске ревизије обухватају:

Планираним ревизијама учинка предвиђено је да се обухвати већи број субјеката на свим нивоима власти у ФБиХ, како би се омогућила свеобухватна и темељита процјена учинковитости надлежних институција у оквиру ревизијских тема.

2.2 Извршене ревизије

У наставку је преглед свих извршених ревизија у 2024/2025. години са њиховим буџетима/финансијским плановима/планираним приходима:

Табела 1. Преглед извршених финансијских ревизија

Р. Б.	Назив	Буџет/ Финансијски план/Планирани приходи за 2024.
1.	Извјештај о извршењу Буџета ФБиХ за 2024. годину	7.474.800.209
Корисници Буџета ФБиХ – обавезне ревизије		
2.	Парламент Федерације Босне и Херцеговине	21.766.871
3.	Предсједник и два потпредсједника Федерације Босне и Херцеговине	3.597.380
4.	Влада Федерације Босне и Херцеговине	17.632.887
5.	Федерално министарство унутрашњих послова	27.866.630
6.	Федерално министарство правде	5.599.530
7.	Федерално министарство финансија	1.757.537.829 ⁶
8.	Федерално министарство енергије, рударства и индустрије	55.825.844
9.	Федерално министарство промета и комуникација	235.208.484
10.	Федерално министарство здравства	143.092.053
11.	Федерално министарство трговине	2.489.169
12.	Федерално министарство просторног уређења	25.906.419
13.	Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства	188.210.247
14.	Федерално министарство за питања бораца и инвалида одбрамбено-ослободилачког рата	387.524.992
15.	Федерално министарство развоја, подузетништва и обрта	30.888.488
16.	Федерално министарство рада и социјалне политике	471.179.000
17.	Федерално министарство културе и спорта	54.441.610
18.	Федерално министарство расељених особа и избјеглица	49.491.848
19.	Федерално министарство образовања и науке	13.425.764
20.	Федерално министарство околиша и туризма	12.018.221
	УКУПНО	3.503.703.266
Градови и општине		
21.	Град Цазин	65.738.494
22.	Град Сребреник	27.320.589
23.	Општина Босански Петровац	9.046.955
24.	Општина Какањ	36.890.264
25.	Општина Неум	15.965.000
26.	Општина Калесија	19.743.494
27.	Општина Оџак	10.224.578
28.	Општина Сански Мост	22.571.056
29.	Општина Кисељак	15.999.475
30.	Општина Бановићи	15.862.220
31.	Општина Груде	15.661.000
32.	Општина Хаџићи	22.790.000
33.	Општина Купрес	6.180.404
34.	Општина Витез	17.251.100
35.	Општина Теочак	7.285.300
36.	Општина Маглај	14.057.340
	УКУПНО	322.587.269
Заводи, фондови, агенције и јавне установе		
37.	Федерални завод за запошљавање	182.549.495
38.	Завод здравственог осигурања и реосигурања Федерације Босне и Херцеговине	287.550.000

⁶ У оквиру планираног буџета Министарства финансија на отплату вањског и унутрашњег дуга односи се 1.203.569.742 КМ.

39.	Јавна установа „Служба за запошљавање Босанско-подрињског кантона Горажде“	3.234.009
40.	Служба за запошљавање Херцеговачко-неретванске жупаније/кантона Мостар	22.609.460
41.	Служба за запошљавање Жупаније Западнохерцеговачке	7.922.380
42.	Служба за запошљавање Жупаније Посавске	2.055.826
43.	Јавна установа Завод за јавно здравство Кантона Сарајево	7.267.160
44.	Завод за јавно здравство Тузланског кантона	3.539.229
45.	Хрватска болница „Др. фра Мато Николић“ Нова Била	18.032.182
46.	Јавна установа Болница Травник	24.360.500
47.	Јавна здравствена установа Кантонална болница Горажде	11.879.122
48.	Дом здравља Читлук	3.883.015
49.	Дом здравља Посушје	5.178.937
50.	Јавна здравствена установа Дом здравља Калесија	7.658.674
51.	Здравствена установа Дом здравља Велика Кладуша	8.361.510
52.	Јавна установа за медицинску рехабилитацију и бањско лијечење – љечилиште „Реумал“ Фојница	12.500.000
	УКУПНО	608.581.499
Предузећа у већинском државном власништву		
53.	Јавни сервис „Радио-телевизија Федерације БиХ“ Сарајево	28.600.000
54.	Јавно предузеће „Електропривреда БиХ“ д.д. Сарајево	1.275.307.843
55.	Јавно предузеће „Електропривреда ХЗ ХБ“ д.д. Мостар	381.185.800
56.	Јавно предузеће „Аутоцесте Федерације БиХ“ д.о.о. Мостар	171.426.034
57.	Шумско господарско друштво „Херцегбосанске шуме“ д.о.о. Купрес	48.718.624
58.	Кантонално јавно предузеће „Сарајево-шуме“ д.о.о. Сарајево	26.804.147
59.	Шумско привредно друштво „Унско-санске шуме“ д.о.о. Босанска Крупа	47.512.848
60.	Средњобосанске шуме Средишње Босне д.о.о. Доњи Вакуф	58.335.760
61.	Јавно предузеће „Шуме Тузланског кантона“ д.д. Кладањ	24.677.966
62.	Јавно предузеће Шумско привредно друштво Зеничко-добојског кантона д.о.о. Завидовићи	43.899.300
63.	Јавно предузеће Спортско-културно-привредни центар „Мејдан“ д.о.о. Тузла	1.387.700
64.	Јавно предузеће „Водовод и канализација“ д.о.о. Бановићи	1.737.376
65.	Кантонално јавно комунално предузеће „Рад“ д.о.о. Сарајево	53.162.000
66.	Јавно комунално предузеће д.о.о. Вареш	2.900.000
67.	Јавно комунално предузеће Башбунар Травник	5.230.843
68.	Јавно комунално предузеће „Радник“ д.о.о. Завидовићи	4.120.671
69.	Мостар паркинг д.о.о. Мостар	3.013.336
	УКУПНО	2.178.020.248

Табела 2. Преглед извршених праћења поступања по препорукама из финансијске ревизије

Р. Б.	Назив ревидираног субјекта	Година за коју је претходно вршена финансијска ревизија
1.	Извјештај о финансијској ревизији Финансијске полиције Федерације БиХ	2016.
2.	Извјештај о финансијској ревизији Судске полиције Федерације БиХ	2016.
3.	Извјештај о финансијској ревизији Федералног хидрометеоролошког завода	2016.
4.	Извјештај о финансијској ревизији Федералног агрометеоролошког завода Мостар	2016.
5.	Извјештај о финансијској ревизији Агенције за државну службу Федерације БиХ	2017.
6.	Извјештај о финансијској ревизији Одбора државне службе за жалбе Федерације БиХ	2018.
7.	Извјештај о финансијској ревизији Јавне установе Федерална новинска агенција – ФЕНА	2019.
8.	Извјештај о финансијској ревизији Федералне дирекције робних резерви	2020.
9.	Извјештај о финансијској ревизији Федералне управе цивилне заштите	2020.

10.	Извјештај о финансијској ревизији Федералне управе за инспекцијске послове	2021.
11.	Извјештај о финансијској ревизији Завода за јавно здравство Федерације БиХ	2022.
12.	Извјештај о финансијској ревизији Службе за заједничке послове органа и тијела Федерације БиХ	2023.
13.	Извјештај о финансијској ревизији Министарства за финансије Босанско-подрињског кантона Горажде	2017.
14.	Извјештај о финансијској ревизији Министарства за рад, социјалну политику и повратак Тузланског кантона	2017.
15.	Извјештај о финансијској ревизији Општине Фоча ФБиХ	2018.
16.	Извјештај о финансијској ревизији Општине Добретићи	2018.
17.	Извјештај о финансијској ревизији Министарства финансија Жупаније Посавске	2019.
18.	Извјештај о финансијској ревизији Министарства финансија Тузланског кантона	2019.
19.	Извјештај о финансијској ревизији Министарства финансија Зеничко-добојског кантона	2019.
20.	Извјештај о финансијској ревизији Министарства финансија Кантона 10/Херцегбосанске жупаније	2019.
21.	Извјештај о финансијској ревизији Општине Дрвар	2020.
22.	Извјештај о финансијској ревизији Министарства финансија Средњобосанског кантона	2020.
23.	Извјештај о финансијској ревизији Министарства финансија Жупаније Западнохерцеговачке	2020.
24.	Извјештај о финансијској ревизији Министарства финансија Унско-санског кантона	2022.
25.	Извјештај о финансијској ревизији Министарства финансија Херцеговачко-неретванског кантона	2022.
26.	Извјештај о финансијској ревизији Министарства финансија Кантона Сарајево	2022.
27.	Извјештај о финансијској ревизији Агенције за квалитет и акредитацију у здравству у ФБиХ	2016.
28.	Извјештај о финансијској ревизији Јавне установе „Апотеке Сарајево“ Сарајево	2018.
29.	Извјештај о финансијској ревизији Јавне здравствена установе „Градске апотеке“ Тузла	2019.
30.	Извјештај о финансијској ревизији Градске љекарне Мостар	2019.
31.	Извјештај о финансијској ревизији Студентског центра Свеучилишта у Мостару	2019.
32.	Извјештај о финансијској ревизији Јавне установе Опћа болница Тешањ	2019.
33.	Извјештај о финансијској ревизији Јавне установе Институт за здравље и сигурност хране Зеница	2019.
34.	Извјештај о финансијској ревизији Јавне установе Кантонална болница Зеница	2021.
35.	Извјештај о финансијској ревизији Јавне здравствене установе Опћа болница „Др. Мустафа Бегановић“ Грачаница	2021.
36.	Извјештај о финансијској ревизији Јавне установе Болница за плућне болести и туберкулозу Травник	2021.
37.	Извјештај о финансијској ревизији Јавне здравствене установе Опћа болница у Санском Мосту	2021.
38.	Извјештај о финансијској ревизији Института за медицинско вјештачење здравственог стања	2021.
39.	Извјештај о финансијској ревизији Јавне установе „Студентски центар“ Сарајево	2022.
40.	Извјештај о финансијској ревизији Здравствене установе Кантонална болница „Др. Ирфан Љубијанкић“ Бихаћ	2022.
41.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног предузећа „Брођанац“ д.о.о. Читлук	2016.
42.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног предузећа Паркови п.о. Мостар	2016.
43.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног комуналног предузећа „Комуналац“ д.о.о. Хаџићи	2017.

44.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног комуналног предузећа Томиславград д.о.о.	2018
45.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног предузећа Депонија д.о.о. Мостар	2018.
46.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног предузећа „Олимпијски базен Отока“ д.о.о. Сарајево	2019.
47.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног комуналног услужног предузећа „Комуналије“ д.о.о. Велика Кладуша	2019.
48.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног предузећа за водопривредну дјелатност „Спреча“ д.д. Тузла	2019.
49.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног предузећа „Паркови“ д.о.о. Љубушки	2019.
50.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног предузећа за производњу и дистрибуцију топлоте „Гријање“ д.о.о. Зеница	2021.
51.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног предузећа „Водовод“ д.о.о. Посушје	2020.
52.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног предузећа „Водовод и канализација“ д.о.о. Широки Бријег	2020.
53.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног предузећа „Водовод и канализација“ д.о.о. Кисељак	2020.
54.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног комуналног предузећа „Водовод и канализација“ д.о.о. Тузла	2021.

Табела 3. Преглед извршених ревизија учинка

Р. Б.	Назив ревизије учинка
1.	Управљање одузетом и заплијењеном имовином
2.	Управљање отпадом од електричних и електронских производа
3.	Прекршајни поступци у саобраћају
4.	Праћење реализације препорука из Извјештаја ревизије учинка „Заштита ријека у Федерацији Босне и Херцеговине“
5.	Праћење реализације препорука из Извјештаја ревизије учинка „Управљање људским ресурсима у домовима здравља“
6.	Здравствена заштита обољелих од дијабетеса – изазови у заштити дјеце
7.	Управљање концесијама за експлоатацију неметалних минералних сировина

3. Финансијска ревизија

Уред за ревизију сваке године проводи финансијску ревизију субјеката у својој надлежности, укључујући ревизију годишњег Извјештаја о извршењу Буџета ФБиХ, те Парламента ФБиХ, Предсједника ФБиХ, Владе ФБиХ и њених министарстава. С обзиром на велики број субјеката у надлежности Уреда, поред обавезних годишњих ревизија, на основу процјене ризика утврђују се и додатни субјекти за ревизију.

Процјена ризика темељи се на критеријима прописаним Законом о ревизији и методологијом за финансијску ревизију и ревизију усклађености. Међу критеријима су претходно дато ревизорско мишљење, висина буџета, расположиви људски ресурси, стратешка одређења, посебни захтјеви надлежних и других органа, као и сигнали из окружења и медија.

Приликом провођења финансијске ревизије Уред прегледа финансијске извјештаје како би оцијенио њихову поузданост. Процјењује се примјењују ли руководиоци институција законе и прописе, правилност коришћења средстава, финансијско управљање, функција интерне ревизије и ефикасност система интерних контрола. Такођер, током финансијске године проводи се претходна ревизија, која укључује праћење примјене препорука из ранијих ревизија и анализу мјера подузетих на основу тих препорука.

У складу с усвојеном методологијом за финансијску ревизију и ревизију усклађености, у извјештајима се дају два одвојена мишљења.

3.1 Мишљења ревизора

Циљеви ревизора су:

- формирати мишљење о финансијским извјештајима засновано на оцјени закључака створених из добивених ревизијских доказа;
- јасно изразити мишљење помоћу писаног извјештаја.⁷

Мишљење може бити модифицирано или немодифицирано. Немодифицирано (чест термин је позитивно мишљење) је мишљење које изрази ревизор када закључи да су финансијски извјештаји састављени, у свим значајним одредницама, у складу са примјењивим оквиром финансијског извјештавања.

Према MRevS-у 705 – Модификације мишљења у извјештају независног ревизора, циљ ревизора је да јасно изрази одговарајуће модифицирано мишљење о финансијским извјештајима које је нужно када:

- ревизор закључи да, засновано на добивеним ревизијским доказима, финансијски извјештаји као цјелина нису без значајног погрешног приказивања;

⁷ Међународни ревизијски стандард (MRevS) 700 – Формирање мишљења и извјештавање о финансијским извјештајима

- b) ревизор не може добити достатне и примјерене ревизијске доказе да би закључио како су финансијски извјештаји као цјелина без значајног погрешног приказа.

Модифицирана мишљења према овом Стандарду су:

- a) мишљење с резервом;⁸
- b) негативно мишљење;⁹
- c) суздржано мишљење.¹⁰

Поред формирања мишљења, ревизор може усмјерити корисникову пажњу, када је то по његовој просудби нужно, помоћу јасног додатног приопћавања у ревизоровом извјештају, на:

- a) питање које је, иако је примјерено презентирано или објављено у финансијским извјештајима, од такве важности да је кључно за корисниково схватање финансијских извјештаја; или
- b) ако је одговарајуће, свако друго питање које је релевантно за корисниково схватање ревизије, ревизорових одговорности или ревизоровог извјештаја.¹¹

У наставку је збирни преглед мишљења датих за 2024. годину, према групама субјеката.

Табела 4. Збирни преглед датих мишљења субјектима ревизије

Редни број	Групе субјеката ревизије	Дато мишљење								Укупно ревидирано
		о финансијским извјештајима				о усклађености са законским прописима				
		Позитивно	С резервом	Негативно	Суздржа но	Позитивно	С резервом	Негативно	Суздржа но	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Извјештај о извршењу Буџета ФБиХ за 2024. годину	-	1	-	-	-	1	-	-	1
2	Буџетски корисници ФБиХ	19	-	-	-	9	10	-	-	19
3	Градови и општине	2	14	-	-	-	14	2	-	16
4	Заводи, фондови, агенције и јавне установе	7	5	4	-	3	12	1	-	16
5	Предузећа у већинском државном власништву	3	10	4	-	-	7	10	-	17
	УКУПНО	31	30	8		12	44	13		69

⁸ Ревизор ће изразити мишљење с резервом када: (а) након што је добио достатне и примјерене ревизијске доказе, закључи да су погрешни прикази, појединачно или у зброју, значајни, али не и прожимајући за финансијске извјештаје; или (б) не може добити достатне и примјерене ревизијске доказе на којима би темељио мишљење, али ревизор закључи да би могући учинци неоткривених погрешних приказа на финансијске извјештаје, ако их има, били значајни, али не и прожимајући.

⁹ Ревизор ће изразити негативно мишљење када, након што је добио достатне и примјерене ревизијске доказе, закључи да су погрешни прикази, појединачно или у зброју, и значајни и прожимајући за финансијске извјештаје.

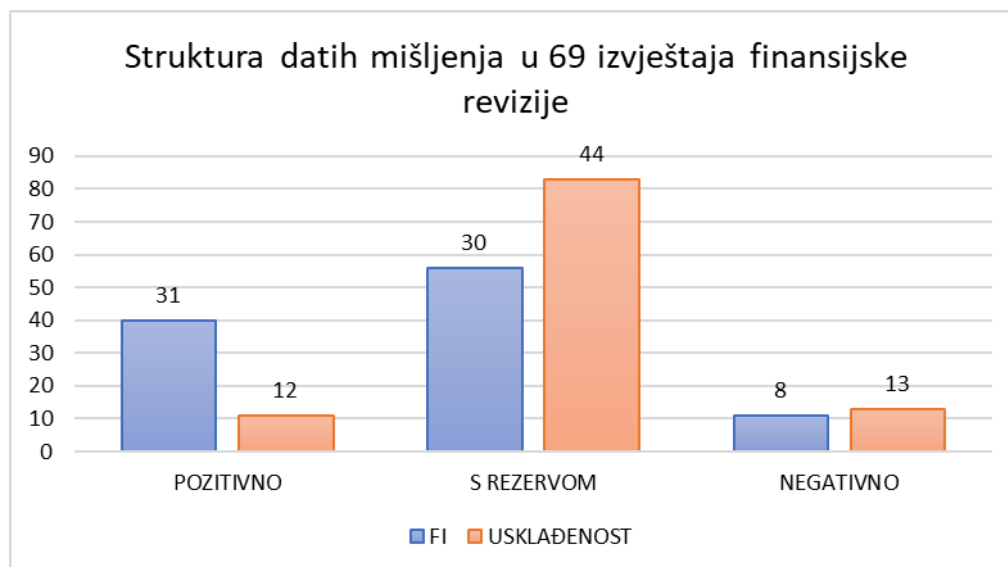
¹⁰ Ревизор ће суздржати мишљење када не може добити достатне и примјерене ревизијске доказе на којима би темељио мишљење, и закључи да би могући учинци неоткривених погрешних приказа на финансијске извјештаје, ако их има, били и значајни и прожимајући. Ревизор ће суздржати мишљење када, у изнимно ријетким околностима које укључују вишеструке неизвјесности, закључи да, упркос томе што је добио достатне и примјерене ревизијске доказе у вези са сваком поједином неизвјесношћу, није могуће формирати мишљење о финансијским извјештајима због могуће интеракције неизвјесности и њиховог могућег кумулативног учинка на финансијске извјештаје.

¹¹ MRevS 705 – Тачке за истраживање питања и тачке за остала питања у извјештају независног ревизора

У складу са ISSAI-јем 2706,¹² уз дата мишљења о финансијским извјештајима и усклађености скренута је пажња на одређена питања која су од значаја за кориснике извјештаја, а која нису утицала на мишљења. Тако је у 19 извјештаја у мишљењу о финансијским извјештајима и у 42 извјештаја у мишљењу о усклађености са законским прописима скренута пажња на одређена значајна питања која су системске природе и која често захтијевају ангажман више институција у њиховом рјешавању.

Графички приказана структура датих мишљења је:

Графикон 1. Структура датих мишљења

Преглед датих мишљења по ревидираним субјектима налази се у табели:

Табела 5. Преглед датих мишљења по субјектима за ревизију

Р. б.	Назив ревидираног субјекта	ДАТО МИШЛЈЕЊЕ	
		За финансијске извјештаје	За усклађеност
		ПОЗИТИВНО	
1	Парламент ФБиХ	✓	✓
2	Влада Федерације БиХ	✓	✓
3	Федерално министарство унутрашњих послова	✓	✓
4	Федерално министарство промета и комуникација	✓	✓
5	Федерално министарство трговине	✓	✓
6	Федерално министарство за питања бораца и инвалида одбрамбено-ослободилачког рата	✓	✓
7	Федерално министарство развоја, предузетништва и обрта	✓	✓
8	Федерално министарство рада и социјалне политике	✓	✓

¹² Одјелјци за истицање питања и одјелјци о другим питањима у независном ревизорском извјештају

9	Федерално министарство расељених особа и избјеглица	✓	✓
10	Служба за запошљавање Херцеговачко-неретванске жупаније/кантона Мостар	✓	✓
11	Јавна установа „Служба за запошљавање Босанско-подрињског кантона Горажде“	✓	✓
12	Служба за запошљавање Жупаније Посавске		
		ПОЗИТИВНО	С РЕЗЕРВОМ
1	Предсједник и два потпредсједника ФБиХ	✓	✓
2	Федерално министарство правде	✓	✓
3	Федерално министарство финансија	✓	✓
4	Федерално министарство енергије, рударства и индустрије	✓	✓
5	Федерално министарство здравства	✓	✓
6	Федерално министарство просторног уређења	✓	✓
7	Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства	✓	✓
8	Федерално министарство културе и спорта	✓	✓
9	Федерално министарство образовања и науке	✓	✓
10	Федерално министарство околиша и туризма	✓	✓
11	Општина Кисељак	✓	✓
12	Општина Теочак	✓	✓
13	Федерални завод за запошљавање	✓	✓
14	Служба за запошљавање Жупаније Западнохерцеговачке	✓	✓
15	Завод здравственог осигурања и реосигурања Федерације Босне и Херцеговине	✓	✓
16	Јавна установа за медицинску рехабилитацију и бањско лијечење – љечилиште „Реумал“ Фојница	✓	✓
17	Јавно предузеће „Електропривреда БиХ“ д.д. Сарајево	✓	✓
18	Јавно предузеће „Електропривреда ХЗ ХБ“ д.д. Мостар	✓	✓
19	Јавно комунално предузеће д.о.о. Вареш	✓	✓
		С РЕЗЕРВОМ	
1	Извјештај о извршењу Буџета ФБиХ за 2024. годину	✓	✓
2	Град Цазин	✓	✓
3	Град Сребреник	✓	✓
4	Општина Босански Петровац	✓	✓
5	Општина Какањ	✓	✓
6	Општина Калесија	✓	✓
7	Општина Оџак	✓	✓
8	Општина Сански Мост	✓	✓
9	Општина Бановићи	✓	✓
10	Општина Хаџићи	✓	✓
11	Општина Купрес	✓	✓
12	Општина Витез	✓	✓
13	Општина Маглај	✓	✓
14	Јавна установа Завод за јавно здравство Кантона Сарајево	✓	✓
15	Завод за јавно здравство Тузланског кантона	✓	✓
16	Дом здравља Посушје	✓	✓
17	Дом здравља Читлук	✓	✓

18	Јавно предузеће Спортско-културно-привредни центар „Мејдан“ д.о.о. Тузла	✓	✓
19	Јавно комунално предузеће „Радник“ д.о.о. Завидовићи	✓	✓
		С РЕЗЕРВОМ	НЕГАТИВНО
1	Општина Неум	✓	✓
2	Општина Груде	✓	✓
3	Јавна здравствена установа Дом здравља Калесија	✓	✓
4	Јавно предузеће „Аутоцесте Федерације БиХ“ д.о.о. Мостар	✓	✓
5	Шумско господарско друштво „Херцегбосанске шуме“ д.о.о. Купрес	✓	✓
6	Кантонално јавно предузеће „Сарајево-шуме“ д.о.о. Сарајево	✓	✓
7	Шумско привредно друштво „Унско-санске шуме“ д.о.о. Босанска Крупа	✓	✓
8	Средњобосанске шуме Средишње Босне д.о.о. Доњи Вакуф	✓	✓
9	Јавно предузеће „Шуме Тузланског кантона“ д.д. Кладањ	✓	✓
10	Јавно предузеће Шумско привредно друштво Зеничко-добојског кантона д.о.о. Завидовићи	✓	✓
11	Јавно комунално предузеће Башбунар Травник	✓	✓
		НЕГАТИВНО	С РЕЗЕРВОМ
1	Јавна установа Болница Травник	✓	✓
2	Хрватска болница „Др. фра Мато Николић“ Нова Била	✓	✓
3	Јавна здравствена установа Кантонална болница Горажде	✓	✓
4	Здравствена установа Дом здравља Велика Кладуша	✓	✓
5	Јавно предузеће „Водовод и канализација“ д.о.о. Бановићи	✓	✓
6	Кантонално јавно комунално предузеће „Рад“ д.о.о. Сарајево	✓	✓
		НЕГАТИВНО	
1	Јавни сервис „Радио-телевизија Федерације БиХ“ Сарајево	✓	✓
2	Мостар паркинг д.о.о. Мостар	✓	✓

3.1.1 Анализа области које су основ за мишљење

У наставку је презентирана анализа области које су најчешће основ за мишљење о финансијским извјештајима и мишљење о усклађености.

Анализа је извршена засебно за:

- мишљења о финансијским извјештајима;
- мишљења о усклађености;
- по секторима за финансијску ревизију;
- према примјењивом оквиру за финансијско извјештавање.

У Сектору за финансијску ревизију институција ФБиХ, код 20 ревидираних субјеката:

- на финансијске извјештаје дата је једна квалификација за евидентирање пословних промјена без вјеродостојне документације;

- на мишљење о усклађености дато је 26 квалификација, од којих 11 везаних за обављање послова из надлежности, односно примјену законских прописа и подзаконских аката приликом обављања послова из надлежности, а девет везаних за примјену Закона о буџетима у ФБиХ и Закона о извршавању Буџета ФБиХ за 2024. годину приликом планирања, исказивања, расподеле трансфера и надзора над утрошком тих средстава. То значи да се, од укупног броја квалификација на усклађеност, 77% односило само на ове двије области (42% на надлежности и 35% на планирање, исказивање, расподелу и надзор над утрошком средстава трансфера). Послови из надлежности се односе на планирање Буџета ФБиХ за 2024. годину, увођење Међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор, осигурање услова за примјену одговарајућих стопа доприноса на накнаде за рад запосленицима члановима комисија, рјешавање у законском року по жалбама на управне акте првостепених органа, подузимање активности у складу са Стратешким оквиром за реформу јавне управе у БиХ, ревидирање листе лијекова Фонда солидарности и доношења стручно-медицинских упутстава, поступање у складу са Законом о новчаним подршкама у пољопривреди и руралном развоју код додатне контроле и надзора, и др.

Поред тога, дата је једна квалификација за примјену Закона о раду приликом поштовања радног времена и вођења евиденција о радном времену, три квалификације за систем интерних контрола у вези унутрашње организације, наплате потраживања и доношења интерних аката, те двије квалификације за ефикасно кориштење средстава револвинг фонда и ефикасну расподелу средстава од игара на срећу сходно Закону о буџетима и Закона о извршавању Буџета ФБиХ.

Графикон 2. Најчешће области у мишљењима о усклађености код институција ФБиХ

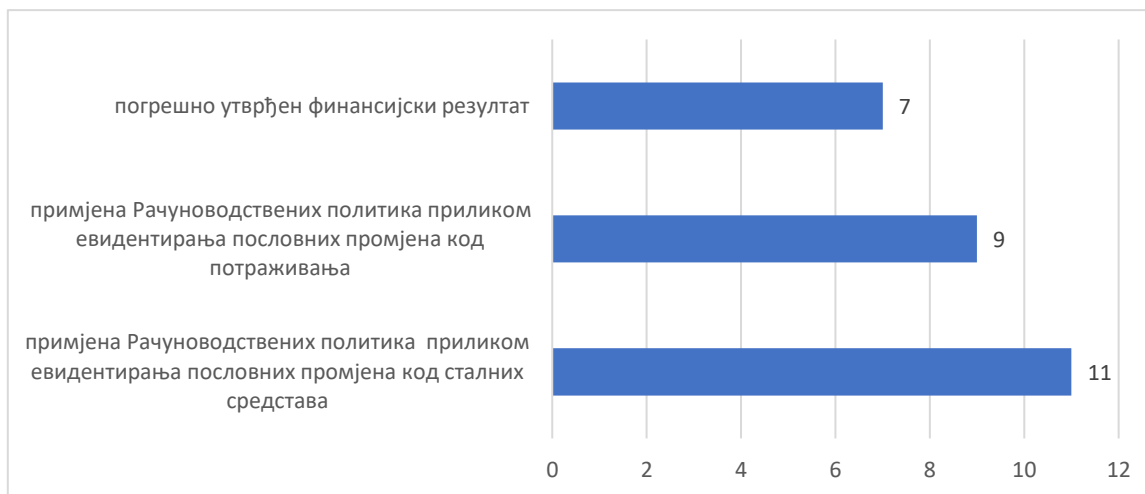

У Сектору за финансијску ревизију кантона, градова и општина, од 16 ревидираних субјеката:

- на финансијске извјештаје дата је укупно 31 квалификација, од којих се 11 односило на погрешну примјену Рачуноводствених политика приликом евидентирања пословних промјена код сталних средстава, девет на погрешну примјену Рачуноводствених политика приликом евидентирања пословних промјена код потраживања и седам на погрешно утврђен финансијски резултат и/или нераспоређени вишак прихода над расходима;

- укупно су дате 53 квалификације на мишљење о усклађености, од којих се 15 односило на попис имовине и обавеза, 13 на примјену Закона о буџетима у ФБиХ при изради и планирању буџета, девет на примјену Закона о јавним набавкама, а пет на успостављање јединице за интерну ревизију у складу са Законом о интерној ревизији у јавном сектору у ФБиХ.

Графикон 3. Најчешће области у мишљењима о финансијским извјештајима код градова и општина

Графикон 4. Најчешће области у мишљењима о усклађености код градова и општина

У Сектору за финансијску ревизију предузећа у већинском државном власништву, од 17 ревидираних субјеката:

- на финансијске извјештаје дато је укупно 36 квалификација, од којих се девет односило на примјену МРС-а 37 – Резервисања, потенцијална имовина и потенцијалне обавезе; осам на примјену захтјева МРС-а 1 – Презентација финансијских извјештаја; шест на примјену МСФИ-ја 9 – Финансијски инструменти; пет на примјену МРС-а 36 – Умањење вриједности средстава; четири на примјену МРС-а 2 – Залихе; двије на усклађивање капитала у финансијским извјештајима и судском регистру; једна на примјену МРС-а 16 – Некретнине, постројења и опрема, и једна на примјену МСФИ-ја 15 – Приходи од уговора с купцима;
- укупно је дато 39 квалификација на мишљење о усклађености, од којих се 17 односило на обављање послова из надлежности; 12 на примјену Закона о јавним набавкама; пет на примјену Закона о рачуноводству и ревизији у обављању годишњег пописа имовине и обавеза; двије на примјену Закона о рачуноводству и ревизији у ФБиХ приликом успоставе одбора за ревизију и интерне ревизије; једна на примјену Закона о раду приликом поштовања радног времена и вођења евиденција о радном времену; једна на систем интерних контрола и једна на примјену Закона о финансијском пословању.

Графикон 5. Најчешће области у мишљењима о финансијским извјештајима код предузећа

Графикон 6. Најчешће области у мишљењима о усклађености код предузећа

У Сектору за финансијску ревизију завода, фондова и агенција, од 16 ревидираних субјеката, потребно је истакнути да десет примјењује контни оквир за привреду, а шест за буџетске кориснике.

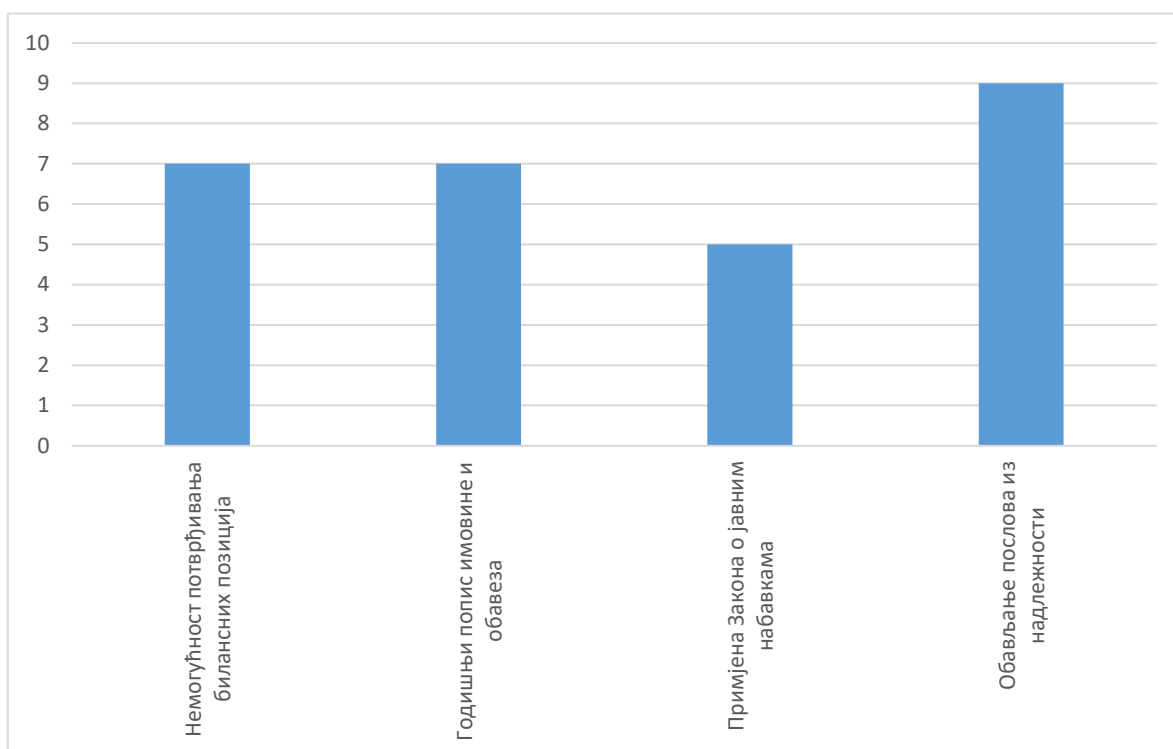
Код десет субјеката који примјењују контни оквир (КО) за привреду:

- на финансијске извјештаје дато је укупно 19 квалификација, од којих се седам односи на немогућност потврђивања одређених билансних позиција у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ; три на примјену Концептуалног оквира за финансијско извјештавање; двије на примјену МРС-а 16 – Некретнине, постројена и опрема; двије на примјену МРС-а 20 – Рачуноводство државних бесповратних давања и објављивање државне помоћи; двије на примјену МСФИ-ја 9 – Финансијски инструменти; двије на примјену Закона о рачуноводству и ревизији и једна на примјену МРС-а 37 – Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална средства;
- укупно су дате 24 квалификације на мишљење о усклађености: шест за примјену законских прописа и подзаконских аката приликом обављања послова из надлежности (од чега се пет односи на унутрашњи надзор); шест за годишњи попис имовине и обавеза; пет за примјену Закона о јавним набавкама; четири за примјену законских и подзаконских прописа приликом обрачуна плаћа и накнада плаћа; двије за примјену Закона о интерној ревизији у јавном сектору у ФБиХ и једна за примјену Закона о финансијском пословању.

Код шест субјеката који примјењују контни оквир (КО) за буџетске кориснике:

- на финансијске извјештаје нису дате квалификације, док је за усклађеност дато пет, од којих се три односе на примјену законских прописа и подзаконских аката приликом обављања послова из надлежности; једна квалификација односи се на годишњи попис имовине и обавеза и једна на примјену Закона о интерној ревизији у јавном сектору у ФБиХ.

Графикон 7. Најчешће квалификације код завода, фондова, агенција и јавних установа

3.2 Дате препоруке за 2024. годину и преглед поступања по препорукама из претходних извјештаја

За значајне неправилности утврђене у ревизорским извјештајима дате су препоруке с циљем њиховог отклањања, унапређења система финансијског управљања и контроле, те досљедне примјене закона. Имплементација ових препорука од кључне је важности, јер показује колико руководиоци озбиљно приступају јачању интерних контрола. На њој требају посебно инсистирати органи управљања, као и законодавни органи, који обављају надзорну улогу.

Након извршених финансијских ревизија за 2024. годину, за **69 субјеката** дато је **958 препорука**.

Табела 6. Број датих препорука у 2024. години

Ред. бр.	Групе субјеката ревизије	Број датих препорука за 2024. годину
1	2	4
1.	Извјештај о извршењу Буџета ФБиХ за 2024	23
2.	Корисници Буџета ФБиХ	175
3.	Градови и општине	276
4.	Заводи, фондови, агенције и јавне установе	200
5.	Предузећа у већинском државном власништву	284
УКУПНО		958

Табела 7. Поступање по препорукама, по секторима

Ред. бр.	Групе субјеката ревизије	Поступање по препорукама датим у извјештајима у претходним годинама				
		Реализовано	Дјелимично реализовано	Није реализовано	Без оцјене/непроводно	УКУПНО
1	2	3	4	5	6	7 (3+4+5+6)
1.	Извјештај о извршењу Буџета ФБиХ за 2024. годину	2	1	22	1	26
	постотак	8%	4%	84%	4%	100%
2.	Корисници Буџета ФБиХ	92	36	95	14	237
	постотак	39%	15%	40%	6%	100%
3.	Градови и општине	106	74	83	13	276
	постотак	38%	27%	30%	5%	100%
4.	Заводи, фондови, агенције и јавне установе	75	21	58	14	168
	постотак	45%	12%	35%	8%	100%
5.	Предузећа у већинском државном власништву	86	40	82	8	216
	постотак	40%	19%	38%	4%	100%
УКУПНО		361	172	340	50	923
постотак		39%	19%	37%	5%	100%

У оквиру финансијских ревизија извршена је оцјена имплементације препорука код субјеката који су ревидирани у посљедњих десет година, што су укупно **923 препоруке у 58 извјештаја**. Оцијењено је да је **58% препорука реализовано и дјелимично реализовано, 37% није реализовано, а за 5% препорука није вршена оцјена поступања**.

3.3 Извјештај о извршењу Буџета Федерације БиХ за 2024. годину

Извјештај о извршењу Буџета ФБиХ за 2024. годину сачињен је на основу података из консолидованих рачуноводствених исказа Буџета ФБиХ за 2024. годину и даје слику потрошње буџетских корисника Федерације БиХ.

У њему су исказани приходи, примици и финансирање у износу од 6.826.675.293 КМ, расходи, издаци и отплате дугова у износу од 6.957.792.571 КМ, те је остварен негативан финансијски резултат (дефицит) у износу од 131.117.278 КМ.

Табела 8. Исказани расходи, издаци и отплате дугова у Извјештају о извршењу Буџета за 2024, с датим мишљењем и бројем препорука

Ред. број	Субјект ревизије	Исказани расходи, издаци и отплате дугова	Дато мишљење		Број датих препорука
			о финансијским извјештајима	о усклађености са законским прописима	
1	2	3	4	5	6
1.	Извјештај о извршењу Буџета ФБиХ за 2024. годину	6.957.792.571	С резервом	С резервом	23

Табела 9. Информације о поступању по препорукама у Извјештају о извршењу Буџета ФБиХ за 2024

Ред. бр.	Групе субјеката ревизије	Поступање по препорукама датим у извјештајима у претходним годинама				
		Реализовано	Дјелимично реализовано	Није реализовано	Без оцјене/непроводиво	УКУПНО
1	2	3	4	5	6	7 (3+4+5+6)
1.	Извјештај о извршењу Буџета ФБиХ за 2024. годину	2	1	22	1	26
	постотак	8%	4%	84%	4%	100%

Од укупно 26 препорука датих у претходном извјештају 8% је реализовано, 4% дјелимично реализовано и 84% није реализовано. За једну препоруку која се односила на осигурање вјеродостојне књиговодствене документације о власништву и посједу некретнина, које су евидентиране у Главној књизи Трезора – није вршена оцјена поступања с обзиром на то да се некретнине не могу укњижити код надлежног суда јер је имовина уписана као државно власништво и на њу се односе одредбе Закона о привременој забрани располагања државном имовином.

У наставку је преглед датог мишљења и тачака за истицање питања у Извјештају о финансијској ревизији Извјештаја о извршењу Буџета ФБиХ:

Назив извјештаја	Дато мишљење/основа за мишљење/истицање питања
1	2
Извјештај о извршењу Буџета ФБиХ за 2024. годину	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом
	Основа за мишљење 1. Не можемо потврдити исказана стања у Главној књизи Трезора бивших институција које су прешле са федералног на државни ниво (Федерално министарство одбране, Војска ФБиХ, Царинска управа и Обавјештајно-сигурносна агенција), која се односе на стална средства (28.216.437 КМ), краткорочна потраживања и пласмане (16.263.775 КМ), те краткорочне обавезе и разграничења (79.662.188 КМ). Нису проведене активности на окончању располагања свим правима и обавезама над покретном и непокретном имовином и активности везане за утврђивање тачног износа обавеза ових институција, а у 2024. години исплаћено је 1.248.384 КМ на име обавеза по основу судских пресуда.

	Истицање питања - Акумулирани нераспоређени вишак расхода над приходима/дефицит у билансу стања на 31. 12. 2024. године исказан је у износу од 180.141.377 КМ, што је у односу на претходну годину више за 131.297.927 КМ. За наведени износ потребно је планирати покриће оствареног дефицита сходно члану 43. став 2. Закона о буџетима у ФБиХ. На наведено се скреће пажња јер је Буџетом ФБиХ за 2025. годину планирано покриће дијела оствареног дефицита из 2023. године у износу од 15.000.000 КМ; - Федерација БиХ се у 2024. години задужила на основу 11 емисија обвезница у укупном износу од 533.000.000 КМ, са каматним стопама у распону од 3,25% до 5,25%. Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење - За увођење Међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор, који у међународним оквирима представљају окосницу хармонизације рачуноводственог извјештавања буџетских корисника и који су предвиђени Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ, није осигурана имплементација активности предвиђених Стратегијом реформе управљања јавним финансијама у ФБиХ 2021–2025, због чега они још увијек нису усвојени; - Не можемо потврдити да је планирање Буџета ФБиХ за 2024. годину вршено на основу реалних показатеља, с обзиром на то да су приходи и примици остварени мање за 648.124.916 КМ, а расходи и издаци за 517.007.638 КМ од планираних, што је имало за посљедицу остварени дефицит у износу од 131.117.278 КМ, чиме није испоштовано начело уравнотежености у складу са чланом 4. Закона о буџетима у ФБиХ. С тим у вези нису подузимане адекватне привремене мјере уравнотежења буџета и измјене и допуне буџета у складу са члановима 36. и 37. Закона о буџетима у ФБиХ; - Приликом планирања и одобравања средстава за финансирање Фонда солидарности није поступљено у складу с чланом 82. Закона о здравственом осигурању, с обзиром на то да је Буџетом ФБиХ за 2024. годину одобрено 59.478.014 КМ, док су приходи од доприноса за наведену годину износили 223.211.183 КМ. Такођер, нису обезбјеђена средства за финансирање одржавања жељезничке инфраструктуре, с обзиром на то да су одобрена средства у износу од 21.900.000 КМ, а уговорени су послови у вриједности од 63.630.621 КМ. Наведено није у складу с чланом 3. Закона о финансирању жељезничке инфраструктуре и суфинансирању путничког и комбинованог саобраћаја; - Влада ФБиХ је, на приједлог буџетских корисника, усвајала програме утрошка средстава текућих трансфера у износу од најмање 317.954.624 КМ и капиталних трансфера у износу од најмање 61.385.471 КМ. Програми утрошка средстава су усвајани иако по претходним програмима буџетски корисници нису извршили транспарентну расподелу с јасно утврђеном сврхом додјеле и мјерљивим критеријима, нити су подузимали адекватне мјере и активности у дијелу надзора и извјештавања о намјенском утрошку средстава. Наведено указује на то да није осигурано ефикасно управљање буџетским средствима у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и Законом о извршавању Буџета ФБиХ за 2024. годину. Истицање питања - Уредба о поступку пријема у радни однос у јавном сектору у ФБиХ коју је донијела Влада ФБиХ није у складу с одредбама Закона о раду, с обзиром на то да је остављена могућност запошљавања без проведене процедуре обавезног јавног оглашавања. Наведено је имало за посљедицу да није осигурана транспарентност приликом запошљавања; - Влада ФБиХ није разматрала Информацију Комисије за ревидирање раније донесених одлука о додјели на кориштење пословних просторија бившег Завода за платни промет ФБиХ, нити је вршено ревидирање раније донесених одлука. Скрећемо пажњу на то да су у 2024. години за изнајмљивање простора за буџетске кориснике издвојена средства у износу од 6.590.555 КМ, што је више за 594.109 КМ у односу на претходну годину; - Није поступљено по Закључку Владе ФБиХ из 2022. године, по којем су Федерално министарство здравства и Федерални завод здравственог осигурања и реосигурања задужени да ревидирају важећу Листу Фонда солидарности ФБиХ и предложе Влади ФБиХ нову. Листа лијекова Фонда солидарности није ревидирана од 2019. године, због чега је пацијентима потенцијално ускраћено право на лијечење учинковитијим и савременијим лијековима.
--	---

3.3.1 Најважнији налази и препоруке¹³

Значајан број препорука који је дат у Извјештају о финансијској ревизији Извјештаја о извршењу Буџета ФБиХ, а који се понавља већ дужи период, још увијек није реализован. Велики број нереализованих препорука системског је карактера, за које се не подузимају активности на реализацији, због чега се утврђене неправилности понављају из године у годину.

Најважнији налази и препоруке су:

- Не можемо потврдити исказана стања сталних средстава, краткорочних потраживања и пласмана, те краткорочних обавеза и разграничења у Главној књизи Трезора бивших институција које су са федералног прешле на државни ниво (Федерално министарство одбране, Војска ФБиХ, Царинска управа и Обавјештајно-сигурносна агенција). Нису проведене активности на окончању располагања свим правима и обавезама над покретном и непокретном имовином и активности везане за утврђивање тачног износа обавеза ових институција, а у 2024. години исплаћено је 1.248.384 КМ на име обавеза по основу судских пресуда.

Утврдити тачан износ дуга, задужења и осталих обавеза, као и потраживања бивших институција: Федерално министарство одбране, Војска Федерације БиХ, Обавјештајно-сигурносна служба ФБиХ и Царинска управа ФБиХ.

Влада ФБиХ и надлежне институције требају подузети активности како би се ријешило питање располагања правима и обавезама над имовином институција које су угашене, а чије су надлежности пренесене с ентитетског на државни ниво.

- Планирање Буџета ФБиХ за 2024. годину није вршено на основу реалних показатеља, с обзиром на то да су приходи и примици остварени мање за 648.124.916 КМ, а расходи и издаци за 517.007.638 КМ од планираних, што је имало за посљедицу остварени дефицит у износу од 131.117.278 КМ, чиме није испоштовано начело уравнотежености у складу са чланом 4. Закона о буџетима у ФБиХ. Такођер, нису подузимане адекватне привремене мјере уравнотежења буџета и измјене и допуне буџета у складу са члановима 36. и 37. Закона о буџетима у ФБиХ.
- Приликом планирања и одобравања средстава за финансирање Фонда солидарности није поступљено у складу с чланом 82. Закона о здравственом осигурању, с обзиром на то да је Буџетом ФБиХ за 2024. годину одобрено 59.478.014 КМ, док су приходи од доприноса за наведену годину износили 223.211.183 КМ. Такођер, нису обезбијеђена средства за финансирање одржавања жељезничке инфраструктуре, с обзиром на то да су одобрена средства у износу од 21.900.000 КМ, а уговорени су послови у вриједности од 63.630.621 КМ. Наведено није у складу с чланом 3. Закона о финансирању жељезничке инфраструктуре и суфинансирању путничког и комбинованог саобраћаја.

Израду и доношење Буџета ФБиХ вршити у складу са законским и другим прописима.

¹³ У поглављима „Најважнији налази и препоруке“ прво су презентовани налази, а препоруке су *болдиране*.

- Није осигурано ефикасно управљање буџетским средствима у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и Законом о извршавању Буџета ФБиХ за 2024. годину, с обзиром на то да је Влада ФБиХ, на приједлог буџетских корисника, усвајала програме утrophка средстава текућих трансфера у износу од најмање 317.954.624 КМ и капиталних трансфера у износу од најмање 61.385.471 КМ, иако по претходним програмима утrophка средстава буџетски корисници нису извршили транспарентну распоdjелу с јасно утврђеном сврхом доdjеле и мjерљивим критеријима, нити су подузимали адекватне мjере и активности у диjелу надзора и извјештавања о намјенском утrophку средстава. За финансирање појединих области текућих трансфера нису донесени законски прописи или нису усаглашени са Законом о буџетима у ФБиХ. Поједини трансфери се планирају и реализују иако немају законски основ.

Влада ФБиХ треба подузети активности према буџетским корисницима путем којих се доdjељују средства трансфера на основу програма утrophка средстава које доноси Влада ФБиХ, како би се на одговарајући начин вршило извјештавање и надзор над намјенским утrophком додиjељених средстава крајњим корисницима.

Потребно је да Влада ФБиХ подузме активности на приједлогу измјена и допуна законских прописа којима се регулише финансирање појединих области у здравству, пољопривреди и шумарству из буџетских средстава, те у сарадњи са Министарством финансија подузме мjере везано за оцјену оправданости финансирања трансфера који немају законски основ.

Влада ФБиХ треба преиспитати оправданост планирања и одобравања интервентних средстава код усвајања програма утrophка средстава трансфера, у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и Законом о извршавању буџета ФБиХ за годину за коју се планира реализација трансфера.

- За увођење Међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор, који у међународним оквирима представљају окосницу хармонизације рачуноводственог извјештавања буџетских корисника и који су предвиђени Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ, није осигурана имплементација активности предвиђених Стратегијом реформе управљања јавним финансијама у ФБиХ 2021–2025, због чега они још увијек нису усвојени.

Потребно је да Министарство финансија осигура реализацију активности на увођењу Међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор.

- У складу са законским прописима ЦХЈ је овлаштена за развој, руковођење и координацију финансијског управљања и контроле и интерне ревизије у јавном сектору, хармонизацију система финансијског управљања и контроле у организацијама јавног сектора у ФБиХ, оцјену адекватности и ефективности система финансијског управљања и контроле у организацијама у ФБиХ. Иако је ЦХЈ успостављена 2010. године, а закони из ове области донесени у претходном периоду, у току године обављена је једна пилот-активност оцјене адекватности и ефективности система финансијског управљања и контроле, те се не проводи повремена провјера квалитета активности интерне ревизије. Наведено указује на то да је потребно интензивирати активности на унапређењу финансијског управљања и контроле и интерне ревизије у јавном сектору у ФБиХ.

Интензивирати активности на развоју и координацији финансијског управљања и контроле и интерне ревизије у јавном сектору у ФБиХ, сходно Закону о интерној ревизији у јавном сектору у ФБиХ, Закону о финансијском управљању и контроли у јавном сектору у ФБиХ и другим прописима.

- Одредбе Закона о интерној ревизији у јавном сектору у ФБиХ, Закона о рачуноводству и ревизији у ФБиХ и Закона о јавним предузећима у ФБиХ указују на неусклађеност и неуједначен приступ по питању формирања и успостављања интерне ревизије у јавном сектору у ФБиХ, што има за посљедицу различита поступања приликом њене успоставе код субјеката од јавног интереса.
- **Ускладити одредбе законских прописа у дијелу критерија који се односе на успоставу интерне ревизије код субјеката од јавног интереса.**
- Неусклађеност намјене текуће резерве утврђене Законом о буџетима у ФБиХ и Законом о извршавању Буџета ФБиХ. Законом о буџетима у ФБиХ утврђено је да се средства текуће резерве користе за непредвиђене намјене за које у буџету нису планирана средства или за намјене за које се током године покаже да за њих нису утврђена довољна средства, јер их при планирању буџета није било могуће предвидјети. Међутим, Законом о извршавању Буџета ФБиХ за 2024. годину прописане су исте одредбе, уз додатак текста који гласи: „те у другим случајевима када о томе одлучи Влада.“ Наведено има за посљедицу да су средства Текуће резерве за 2024. годину одобравана и за намјене које су буџетски корисници требали планирати буџетом.

Законом о извршавању буџета ФБиХ утврдити намјену средстава текуће резерве на начин како је то прописано Законом о буџетима у ФБиХ.

- Проведеним ревизијама буџетских корисника, као и у претходном периоду, утврђена је недоследна примјена Уредбе о начину оснивања и утврђивања висине накнаде за рад радних тијела основаних од стране Владе ФБиХ и руководиоца федералних органа државне службе код исплате накнада члановима комисија за редовне послове из надлежности буџетских корисника, за рад изван радног времена, сачињавања аката о именовању, као и извјештаја о раду радних тијела. Уредбом је исплата накнаде условљена обављањем послова изван радног времена и именовањем, што се не може потврдити у свим случајевима у којима је дошло до исплате.

Обрачун накнада члановима комисија није имао третман плаће, односно опорезивог прихода од несамосталне дјелатности, што није у складу са Законом о порезу на доходак и Законом о доприносима и њиховим проведеним прописима.

Потребно је да Влада ФБиХ преиспита Уредбу о начину оснивања и утврђивања висине накнаде за рад радних тијела основаних од стране Владе ФБиХ и руководиоца федералних органа државне службе у дијелу формирања и плаћања комисија чији су чланови запосленици буџетских корисника.

Накнаде за рад запосленика у комисијама обрачунавати као опорезиви приход од несамосталне дјелатности, у складу с важећим прописима.

- Утврђено је различито тумачење и поступање код примјене одредби Закона о раду по питању радног времена и вођења евиденција о радном времену. Утврђено је да је највећи број корисника донио одлуку о радном времену, али нису уједначени ставови о почетку и крају радног времена, те одмору у току радног времена.

Потребно је да Влада ФБиХ донесе одлуку о радном времену на нивоу ФБиХ којом ће се регулисати почетак и крај радног времена, те одмор у току радног времена, у складу са Законом о раду.

У Извјештају о финансијској ревизији Извјештаја о извршењу Буџета ФБиХ за 2024. годину скренута је пажња на одређена питања, која нису утицала на дата мишљења, али су важна за кориснике извјештаја и често захтијевају ангажман више страна за њихово рјешавање:

- Акумулирани нераспоређени вишак расхода над приходима/дефицит у билансу стања на 31. 12. 2024. године исказан је у износу од 180.141.377 КМ, што је у односу на претходну годину више за 131.297.927 КМ. За наведени износ потребно је планирати покриће оствареног дефицита сходно члану 43. став 2. Закона о буџетима у ФБиХ. На наведено се скреће пажња јер је Буџетом ФБиХ за 2025. годину планирано покриће дијела оствареног дефицита из 2023. године у износу од 15.000.000 КМ;
- Федерација БиХ се у 2024. години задужила на основу 11 емисија обвезница у укупном износу од 533.000.000 КМ, са каматним стопама у распону од 3,25% до 5,25%;
- Уредба о поступку пријема у радни однос у јавном сектору у ФБиХ коју је донијела Влада ФБиХ није у складу с одредбама Закона о раду, с обзиром на то да је остављена могућност запошљавања без проведене процедуре обавезног јавног оглашавања. Наведено је имало за посљедицу да није осигурана транспарентност приликом запошљавања;
- Влада ФБиХ није разматрала Информацију Комисије за ревидирање раније донесених одлука о додјели на кориштење пословних просторија бившег Завода за платни промет ФБиХ, нити је вршено ревидирање раније донесених одлука. Скрећемо пажњу на то да су у 2024. години за изнајмљивање простора за буџетске кориснике издвојена средства у износу од 6.590.555 КМ, што је више за 594.109 КМ у односу на претходну годину;
- Није поступљено по Закључку Владе ФБиХ из 2022. године, по којем су Федерално министарство здравства и Федерални завод здравственог осигурања и реосигурања задужени да ревидирају важећу Листу Фонда солидарности ФБиХ и предложи Влади ФБиХ нову. Листа лијекова Фонда солидарности није ревидирана од 2019. године, због чега је пацијентима потенцијално ускраћено право на лијечење учинковитијим и савременијим лијековима.

3.4 Корисници Буџета Федерације БиХ

Поред Извјештаја о извршењу Буџета ФБиХ за 2024. годину, планирана је и извршена ревизија 19 буџетских корисника. Буџет ФБиХ за 2024. годину одобрен је за 63 институције у износу од 7.474.800.209 КМ, а на 19 ревидираних институција односи се 3.503.703.266 КМ или 47% укупно одобрених средстава. Ових 19 су обавезне ревизије које се проводе сваке године, а односе се на Парламент ФБиХ, Предсједника и два потпредсједника ФБиХ, Владу ФБиХ и 16 министарстава. Напомињемо да су у Буџету ФБиХ средства за Парламент ФБиХ (Дом народа Парламента ФБиХ, Представнички дом Парламента ФБиХ и Заједничке службе Парламента ФБиХ) и Предсједника и два потпредсједника Федерације БиХ одобрена за шест корисника, посебно за сваког, а планирани су и извршени као двије ревизије.

Укупни расходи, издаци и отплате дугова Буџета ФБиХ исказани су у износу од 6.957.792.571 КМ, а укупни исказани расходи и издаци ревидираних институција износе 3.019.406.051 КМ или 43% укупних расхода и издатака у 2024. години.

У наставку је преглед исказаних расхода и издатака у финансијским извјештајима буџетских корисника, са датим мишљењем и бројем препорука за 2024. годину:

Табела 10. Исказани расходи и издаци корисника Буџета ФБиХ за 2024, с датим мишљењем и бројем препорука

Ред. број	Субјекти ревизије	Исказани расходи и издаци	Дато мишљење		Број датих препорука
			о финансијским извјештајима	о усклађености са законским прописима	
1	2	3	4	5	6
1.	Парламент Федерације БиХ	20.490.897	Позитивно	Позитивно	9
2.	Предсједник и два потпредсједника ФБиХ	3.046.749	Позитивно	С резервом	8
3.	Влада Федерације БиХ	10.097.036	Позитивно	Позитивно	1
4.	Федерално министарство унутрашњих послова	16.576.353	Позитивно	Позитивно	3
5.	Федерално министарство правде	4.293.919	Позитивно	С резервом	13
6.	Федерално министарство финансија	1.448.776.775	Позитивно	С резервом	22
7.	Федерално министарство енергије, рударства и индустрије	49.119.892	Позитивно	С резервом	11
8.	Федерално министарство промета и комуникација	153.900.378	Позитивно	Позитивно	6
9.	Федерално министарство здравства	143.838.023	Позитивно	С резервом	21
10.	Федерално министарство трговине	2.278.581	Позитивно	Позитивно	7
11.	Федерално министарство просторног уређења	20.489.606	Позитивно	С резервом	13
12.	Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства	182.664.663	Позитивно	С резервом	12
13.	Федерално министарство за питања бораца и инвалида одбрамбено-ослободилачког рата	379.657.303	Позитивно	Позитивно	5
14.	Федерално министарство развоја, подузетништва и обрта	29.462.923	Позитивно	Позитивно	7
15.	Федерално министарство рада и социјалне политике	459.798.683	Позитивно	Позитивно	5
16.	Федерално министарство културе и спорта	21.951.790	Позитивно	С резервом	13
17.	Федерално министарство расељених особа и избјеглица	49.058.662	Позитивно	Позитивно	4
18.	Федерално министарство образовања и науке	13.030.567	Позитивно	С резервом	6
19.	Федерално министарство околиша и туризма	10.873.251	Позитивно	С резервом	9
	УКУПНО	3.019.406.051			175

У 19 извјештаја о финансијској ревизији буџетских корисника Федерације БиХ за 2024. годину дато је укупно 175 препорука с циљем отклањања утврђених неправилности и јачања система интерних контрола.

У два извјештаја, уз дата мишљења о финансијским извјештајима, истакнута су одређена питања, и то у извјештајима у којима је дато позитивно мишљење.

Такођер, у девет извјештаја уз мишљења о усклађености са законским прописима истакнута су одређена питања, од којих је у пет извјештаја дато мишљење с резервом, а у четири је дато позитивно мишљење.

3.4.1 Најважнији налази и препоруке

Ревизијом корисника Буџета ФБиХ утврђени су одређени пропусти и неправилности, за које су дате одговарајуће препоруке. Код корисника нису утврђене неправилности које би утицале на истините и фер финансијске извјештаје. Највећи број одступања од успостављених критерија код ових институција односи се на неусклађеност пословања са законима и другим прописима.

Најважнији налази и препоруке су:

- Систем финансијског управљања и контроле код ревидираних корисника Буџета ФБиХ још увијек није успостављен и имплементиран како је прописано Законом о финансијском управљању и контроли у јавном сектору у Федерацији БиХ и осталим законским и другим прописима који регулишу ову област.

Успоставити и имплементирати систем финансијског управљања и контроле у складу са Законом о финансијском управљању и контроли у јавном сектору у ФБиХ и осталим прописима који регулишу ову област.

- Један број буџетских корисника није успоставио интерну ревизију у складу са Законом о интерној ревизији у јавном сектору у ФБиХ и Правилником о критеријима за успостављање јединица за интерну ревизију у јавном сектору у ФБиХ.

Успоставити интерну ревизију у складу са Законом о интерној ревизији у јавном сектору у ФБиХ и Правилником о критеријима за успостављање јединица за интерну ревизију у јавном сектору у ФБиХ.

- Код појединих корисника радно вријеме није усклађено са Законом о раду и Одлуком о радном времену у федералним органима државне службе, нити су успостављене евиденције о радном времену у складу са Правилником о садржају и начину вођења евиденције о радницима и другим лицима ангажованим на раду.

Радно вријеме ускладити са одредбама Закона о раду и Одлуке о радном времену у федералним органима државне, те осигурати вјеродостојне евиденције о радном времену у складу са Правилником о садржају и начину вођења евиденције о радницима и другим лицима ангажованим на раду.

- Поједини корисници нису ажурирали план интегритета у складу са Акционим планом за борбу против корупције, те сачинили и доставили извјештај о провођењу мјера и препорука за побољшање интегритета Антикорупционом тиму Владе ФБиХ.

Ажурирати план интегритета у складу с циљевима и мјерама Акционог плана за борбу против корупције.

Сачинити извјештај о провођењу мјера и препорука за побољшање плана интегритета и доставити Антикорупционом тиму Владе ФБиХ.

- Регистар буџетских корисника буџета у ФБиХ није у потпуности усклађен са Законом о буџетима у ФБиХ и Правилником о утврђивању и начину вођења регистра буџетских корисника Буџета ФБиХ, што је утицало на планирање и реализацију средстава за рад Парламента ФБиХ и Предсједника и два потпредсједника ФБиХ.

Ускладити Регистар буџетских корисника ФБиХ с Правилником о утврђивању и начину вођења регистра буџетских корисника буџета у ФБиХ у дијелу правног статуса и потребних података буџетских корисника.

- Послови за које су надлежни поједини корисници нису обављани у потпуности у складу са законима и другим прописима:
 - Уредбом о вршењу овлаштења у привредним друштвима са учешћем државног капитала из надлежности ФБиХ и њезиним измјенама и допунама¹⁴ уређено је вршење овлаштења по основу учешћа државног капитала у привредним друштвима из надлежности ФБиХ. Федерално министарство финансија и друга надлежна министарства нису у потпуности вршила мониторинг и надзор над радом и provedбом закона и других прописа за привредна друштва која су у њиховим ресорним надлежностима у складу с Уредбом о вршењу овлаштења у привредним друштвима са учешћем државног капитала из надлежности ФБиХ.

Вршити надзор над радом и мониторинг привредних друштава у складу с Уредбом о вршењу овлаштења у привредним друштвима са учешћем државног капитала из надлежности ФБиХ.

- Федерално министарство финансија није се придржавало начела законитости и ефикасности јер није рјешавало у законски утврђеном року по жалбама изјављеним на управне акте првостепених органа у складу са Законом о управном поступку. На 31. 12. 2024. године било је 5.495 неријешених предмета.

Рјешавање по жалбама изјављеним на управне акте првостепених органа обављати у складу са Законом о управном поступку и Законом о Порезној управи ФБиХ.

- Федерално министарство правде није подузимало активности у складу са Стратешким оквиром за реформу јавне управе у БиХ, што је имало за посљедицу да нису реализоване активности у складу са Акционим планом за реформу јавне управе.

Осигурати реализацију Акционог плана за реформу јавне управе како би се реализовао Стратешки оквир за реформу јавне управе у БиХ, у дијелу преузетих обавеза.

Федерално министарство правде није поступило у складу са Закључком Владе ФБиХ из 2019. године јер није извршило анализу унутрашње организације федералних министарстава и других тијела федералне управе у циљу унапређења њиховог рада, организације и ефикасног руковођења. Такођер, није поступило по Закључку из 2024. године, с обзиром на то да није до 31. 12. 2024. припремило приједлог измјена законских и подзаконских прописа којима се регулише радноправни статус и припадајућа плаћа руководиоца интерне ревизије и интерних ревизора у циљу доприноса независности функције интерне ревизије и усаглашавања плаћа интерних ревизора на свим нивоима власти у ФБиХ. Наведено није у складу са одредбама члана 56. Пословника о раду Владе ФБиХ.

Извршити анализу унутрашњих организација федералних министарстава и других тијела федералне управе с циљем унапређења њиховог рада и организације и ефикасног руковођења, у складу са Закључком Владе ФБиХ.

Припремити приједлог измјена законских прописа како би се регулисао радноправни статус и припадајућа плаћа руководиоца интерне ревизије и интерних ревизора у складу са Закључком Владе ФБиХ.

¹⁴ „Сл. новине ФБиХ“, бр. 20/16,3/17,9/17,69/17, 96/17, 101/22, 25/25

- Федерално министарство здравства није вршило ревидирање листа лијекова Фонда солидарности од 2019. године, што није у складу са Законом о лијековима и Правилником о ближим критеријима за избор лијекова, поступку и начину израде листе лијекова Фонда солидарности ФБиХ, као и кориштењу лијекова са Листе лијекова Фонда солидарности ФБиХ.

Нису именоване поткомисије за доношење стручно-медицинских упутстава, због чега нису донесена упутства, која представљају критерије за утврђивање права кориштења лијекова с посебним режимом прописивања са Листе лијекова Фонда солидарности, што није у складу са Законом о апотекарској дјелатности и Правилником о избору и кориштењу лијекова Фонда солидарности.

Ревидирати Листу лијекова Фонда солидарности и осигурати независне фармакоекономске анализе у складу са Правилником о избору и кориштењу лијекова Фонда солидарности.

Донијети недостајућа и извршити ревизију постојећих стручно-медицинских упутстава која представљају критерије на основу којих раде комисије за утврђивање права кориштења осигураних лица на лијекове с посебним режимом прописивања са Листе Фонда солидарности.

- Средства која су планирана и исказана на позицији текућих трансфера другим нивоима власти нису кориштена само за намјене које су одређене буџетом, јер су одобрена непрофитним организацијама, а дио њих у капиталне сврхе. То није у складу с члановима 6. и 34. Закона о извршавању Буџета ФБиХ за 2024. годину. Наведено је имало за посљедицу да текући и капитални трансфери нису књиговодствено евидентирани на прописаним позицијама, сходно Правилнику о књиговодству буџета у ФБиХ.

Текуће и капиталне трансфере планирати и реализовати у складу с контним планом утврђеним Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ.

- Реализација текућих трансфера, капиталних трансфера и средстава остварених по основу накнада за приређивање игара на срећу извршена је највећим дијелом без примјене јасних и мјерљивих критерија и за које није дефинисана документација којом се доказује њихова испуњеност. Наведено указује на то да није осигурано транспарентно и ефикасно управљање буџетским средствима, у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и Законом о извршавању Буџета ФБиХ за 2024. годину.

Утврдити мјерљиве критерије за вредновање пројеката који се финансирају из текућих трансфера, капиталних трансфера и средстава остварених по основу накнада за приређивање игара на срећу, у сврху објективног бодовања, и дефинисати потребну документацију којом се потврђује испуњеност прописаних критерија.

- Средства на позицији трансфера планирају се и одобравају одређеним буџетским корисницима константно, из године у годину, иако у претходним годинама нису подузимали адекватне мјере и активности у дијелу надзора над намјенским утрошком средстава трансфера, извјештавања и праћења ефикасности уложених средстава. То није у складу са чланом 57. Закона о буџетима у ФБиХ, којим је предвиђено да корисници трансфера који нису доставили извјештаје о намјенском утрошку средстава немају право аплицирати за додјелу у наредној фискалној години.
- Успоставити адекватан надзор над утрошком средстава за предвиђене намјене и извјештавање, а у случају ненамјенског утрошка предузети активности на поврату средстава. Средства текућих трансфера одобравати само корисницима који су доставили извјештаје о намјенском утрошку средстава додијељених претходне године, у складу с чланом 57. Закона о буџетима у ФБиХ.

- Нису сва министарства интегрирала јединице за имплементацију пројеката у свој састав, како је то предвиђено Уредбом о начину и критеријима за припрему, израду и праћење реализације програма јавних инвестиција у ФБиХ, нити су извршила гашење намјенских рачуна који нису у саставу Јединственог рачуна Трезора сходно Закону о трезору у ФБиХ.

Програме јавних инвестиција реализовати путем јединица за реализацију пројеката у саставу министарства, како је то Уредбом о начину и критеријима за припрему, израду и праћење реализације програма јавних инвестиција у ФБиХ и предвиђено.

Затворити намјенске рачуне за реализацију развојно-инвестицијских пројеката, који су отворени изван Јединственог рачуна Трезора, сходно одредбама Закона о трезору у ФБиХ.

- За наплату потраживања по вањском дугу која су пренесена на крајње кориснике кредитних средстава и која су плаћена из Буџета ФБиХ у износу од најмање 89.303.979 КМ Федерално министарство финансија није подузело све законом прописане активности, што није у складу с чланом 46. Закона о буџетима у ФБиХ.

Подузети све законом прописане радње за наплату потраживања по кредитима који су супсидијарним споразумима с ФБиХ пренесени на крајње кориснике, у складу са Законом о буџетима у ФБиХ.

- Набавке роба, услуга и радова нису вршене у потпуности у складу са Законом о јавним набавкама (недоношење плана јавних набавки, непровођење прописаних процедура, непровођење поступака јавних набавки, сачињавање тендерске документације која не даје јасне и потпуне информације о предмету набавке и на начин да се не осигурава правична и активна конкуренција, дијелење предмета набавке, непримјењивање одговарајућег поступка, те закључивања уговора за фискалну годину за коју су средства одобрена и поштивања утврђених рокова и услова из закључених уговора).

Набавке у потпуности вршити у складу са процедурама прописаним Законом о јавним набавкама, подзаконским актима донесеним на основу Закона и закљученим уговорима.

Табела 11. Информације о поступању по препорукама буџетских корисника ФБиХ

Ред. бр.	Групе субјеката ревизије	Поступање по препорукама датим у извјештајима у претходним годинама				
		Реализовано	Дјелимично реализовано	Није реализовано	Без оцјене/непроводиво	УКУПНО
1	2	3	4	5	6	7 (3+4+5+6)
1.	Парламент Федерације БиХ	5	3	4	1	13
	постотак	38%	23%	31%	8%	100%
2.	Предсједник и два потпредсједника ФБиХ	7	2	5	0	14
	постотак	50%	14%	36%	0%	100%
3.	Влада Федерације БиХ	3	0	3	1	5
	постотак	40%	0%	29%	40%	100%
4.	Федерално министарство унутрашњих послова	6	2	1	0	9
	постотак	67%	22%	11%	0%	100%
5.	Федерално министарство правде	4	2	5	0	11
	постотак	36%	18%	46%	0%	100%
6.	Федерално министарство финансија	3	1	18	1	23
	постотак	13%	4,5%	78%	4,5%	100%
7.	Федерално министарство енергије, рударства и индустрије	4	1	8	1	14
	постотак	29%	7%	57%	7%	100%
8.	Федерално министарство промета и комуникација	7	2	4	2	15
	постотак	28%	36%	29%	7%	100%

9.	Федерално министарство здравства	5	8	12	2	27
	постотак	19%	30%	44%	7%	100%
10.	Федерално министарство трговине	4	2	1	0	7
	постотак	57%	29%	14%	0%	100%
11.	Федерално министарство просторног уређења	9	6	6	0	21
	постотак	43%	28,5%	28,5%	0%	100%
12.	Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства	1	1	8	1	11
	постотак	9%	9%	73%	9%	100%
13.	Федерално министарство за питања бораца и инвалида одбрамбено-ослободилачког рата	5	3	1	1	10
	постотак	50%	30%	10%	10%	100%
14.	Федерално министарство развоја, подузетништва и обрта	4	0	1	1	6
	постотак	67%	0%	16,5%	16,5%	100%
15.	Федерално министарство рада и социјалне политике	8	1	1	1	11
	постотак	73%	9%	9%	9%	100%
16.	Федерално министарство културе и спорта	4	0	8	0	12
	постотак	33%	0%	67%	0%	100%
17.	Федерално министарство расељених особа и избјеглица	3	0	3	1	7
	постотак	43%	0%	43%	14%	100%
18.	Федерално министарство образовања и науке	7	0	5	0	12
	постотак	58%	0%	42%	0%	100%
19.	Федерално министарство околиша и туризма	4	2	3	0	9
	постотак	45%	22%	33%	0%	100%
УКУПНО		92	36	95	14	237
постотак		39%	15%	40%	6%	100%

Извршена је оцена поступања по датим препорукама код 19 субјеката. Од укупно 237 препорука датих у претходним извјештајима 39% је реализовано, 15% дјелимично и 40% није реализовано. За 14 препорука (14%) није извршена оцена поступања јер у ревидираној години није било пословних догађаја на које су се односиле или је у међувремену дошло до измјене прописа и аката због којих су препоруке непроводиве.

У наставку је преглед ревидираних субјеката, с датим мишљењима, основама за мишљење и истакнутим питањима:

Субјекти ревизије	Дата мишљења/основа за мишљење/истицање питања
1	2
Парламент Федерације БиХ	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Мишљење о усклађености: Позитивно
Предсједник и два потпредсједника ФБиХ	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Мишљење о усклађености: С резервом
	Основа за мишљење 1. Предсједник и два потпредсједника Федерације БиХ унутрашњу организацију нису уредили јединственим правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста, иако се ради о једном правном лицу, што није у складу са Одлуком о успостави и унутрашњој организацији Кабинета предсједника и два потпредсједника Федерације Босне и Херцеговине и Уредбом о начелима за утврђивање унутрашње организације федералних органа управе и федералних управних организација. Због наведеног активности овог правног лица се у одређеним сегментима не обављају у складу са важећим законским прописима.

Влада Федерације БиХ (Генерални секретаријат)	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Мишљење о усклађености: Позитивно
Федерално министарство унутрашњих послова	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Мишљење о усклађености: Позитивно
Федерално министарство правде	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Мишљење о усклађености: С резервом
	Основа за мишљење - Министарство као институција надлежна за управљање и координацију реформе јавне управе није предузимало активности у складу са Стратешким оквиром за реформу јавне управе у БиХ. Наведено је за посљедицу имало да нису реализоване активности у складу са Акционим планом, што може утицати на његову реализацију; - Министарство није поступило у складу са Закључком Владе ФБиХ из 2019. године јер није извршило анализу унутрашње организације федералних министарстава и других тијела федералне управе у циљу унапређења њиховог рада, организације и ефикасног руковођења. Такођер, није поступило по Закључку из 2024. године, с обзиром на то да није до 31. 12. 2024. припремило приједлог измјена законских и подзаконских прописа којима се регулише радноправни статус и припадајућа плаћа руководиоца интерне ревизије и интерних ревизора у циљу доприноса независности функције интерне ревизије и усаглашавања плаћа интерних ревизора на свим нивоима власти у ФБиХ. Наведено није у складу са одредбама члана 56. Пословника о раду Владе ФБиХ; - Приликом именовања чланова комисија није осигурано начело раздвајања дужности, а интерним актом није утврђена процедура избора чланова нити документација којом се доказује испуњавање услова за именовања, што није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и Законом о финансијском управљању и контроли у јавном сектору у Федерацији БиХ.
Федерално министарство финансија	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Мишљење о усклађености: С резервом
	Основа за мишљење - Нису осигурани услови за примјену одговарајућих стопа доприноса на накнаде за рад запосленицима члановима комисија с обзиром на то да ове накнаде нису имале третман прихода од несамосталне дјелатности. Наведено није у складу с одредбама Закона о буџетима у ФБиХ и Закона о трезору у ФБиХ, којим су утврђене надлежности Министарства - Министарство као надлежна институција за увођење Међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор, који у међународним оквирима представљају окосницу хармонизације рачуноводственог извјештавања буџетских корисника и који су предвиђени Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ, није осигурало имплементацију активности предвиђених Стратегијом реформе управљања јавним финансијама у ФБиХ 2021–2025, због чега они још увијек нису усвојени ; - Министарство се није придржавало начела законитости и ефикасности јер није рјешавало у законски утврђеном року по жалбама изјављеним на управне акте првостепених органа, у складу са Законом о управном поступку и Законом о Порезној управи ФБиХ. На 31. 12. 2024. године неријешено је било 5.495 предмета ; - Утврђено радно вријеме у Министарству није у складу са Законом о раду и Одлуком о радном времену у федералним органима државне службе. Такођер, евиденције о радном времену не воде се у складу са Правилником о садржају и начину вођења евиденције о радницима и другим лицима ангажованим на раду, што је основ за остварење права на плаћу и других права из радног односа; - Нису подузете све законом прописане активности за наплату потраживања по вањском дугу која су пренесена на крајње кориснике кредитних средстава и која су плаћена из Буџета ФБиХ у износу од најмање 89.303.979 КМ. То није у складу са чланом 46. Закона о буџетима у ФБиХ, којим је прописано да су буџетски корисници дужни провести све законом прописане радње ради наплате потраживања. Истицање питања

	- У Регистар буџетских корисника Федерације БиХ, за који је надлежно Министарство, Парламент ФБиХ и Предсједник и два потпредсједника ФБиХ уписани су као три буџетска корисника, иако су регистровани као једно правно лице, са једним идентификационим бројем. То утиче на њихово планирање, реализацију средстава за рад и извјештавање о извршењу буџета; - Од преласка Федералног министарства одбране, Војске ФБиХ и Обавјештајно-сигурносне службе ФБиХ на државни ниво није утврђен износ укупног дуга, задужења и осталих обавеза, нити је извршена верификација обавеза према добављачима за плаће и накнаде запосленика и остале обавезе и потраживања исказана у Главној књизи Трезора ФБиХ у књиговодственим евиденцијама ових институција. За послове везане за преосталу финансијску проблематику ових институција задужено је Министарство; - Поједини буџетски корисници су у ранијем периоду за развојно-инвестицијске пројекте отворили намјенске рачуне ван Јединственог рачуна Трезора, на основу сагласности Министарства, што није у складу са Законом о трезору у ФБиХ. Иако је дало инструкцију свим буџетским корисницима да су дужни покренути активности на затварању рачуна, Министарство није подузимало даљње активности како би осигурало поступање по инструкцији, нити је осигурало повратне информације о затварању ових рачуна.
	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Мишљење о усклађености: С резервом
	Основа за мишљење
	1. Реализација текућих трансфера и других текућих расхода – субвенције јавним предузећима (3.116.900 КМ) и приватним предузећима и подузетницима (391.971 КМ) за увезивање радног стажа извршена је без примјене јасних и мјерљивих критерија, а оцјена и бодовање захтјева нису имали утицаја на износ одобрених средстава, већ су средства одобравана у захтијеваним износима у складу са расположивим средствима. Осим тога, предузећу „Алуминиј“ д.д. Мостар одобрена су средства за „увезивање“ радног стажа за период 2018–2020, иако има регистровану мјешовиту структуру капитала, што није у складу са Програмом – субвенције приватним предузећима за увезивање радног стажа. Наведено указује на то да није осигурано транспарентно и ефикасно управљање буџетским средствима у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и Законом о извршавању Буџета ФБиХ за 2024. годину.
	Истицање питања
Федерално министарство енергије, рударства и индустрије	„Оператор – Терминали Федерације БиХ“ д.о.о. Сарајево није утрошио дозначена средства за куповину нафтних деривата из таксе за успоставу резерви нафтних деривата с обзиром на то да нису формиране резерве нафтних деривата у складу са Законом о нафтним дериватима у ФБиХ. Од ступања на снагу наведеног Закона (2014. године) закључно са 31. 12. 2024. за набавку нафтних деривата утрошено је свега 4,7% укупно прикупљених средстава; - У сврху поврата ненамјенски утрошених средстава од Конфекције „Борац“ д.д. Травник по Програму – субвенције јавним предузећима за увезивање радног стажа из 2019. године Министарству су одобрена средства текуће резерве по Одлуци Владе ФБиХ у износу од 275.389 КМ. Одобрена средства не задовољавају критериј непредвиђених издатака у складу са Законом о буџетима у ФБиХ. Међутим, Законом о извршавању буџета за 2024. утврђено је да се средства текуће резерве одобравају и у другим случајевима када о томе одлучи Влада ФБиХ; - Средства за увезивање радног стажа радницима по основу неизмирених доприноса за пензијско и инвалидско осигурање одобрена су предузећима за исплаћене нето плаће без припадајућих пореза и доприноса према Програму утрешка – субвенције приватним предузећима и подузетницима за увезивање радног стажа за 2024. годину. Просјечан износ одобрених средстава за увезивање радног стажа за један мјесец по раднику, по предузећима, креће се у распону од 70 КМ до 645 КМ. На овакав начин се приватна предузећа стимулишу, умјесто да се санкционишу због непоштовања одредби Закона о доприносима и Закона о порезу на доходак, а надлежне институције не подузимају активности на наплати у складу са овим законским прописима.
Федерално министарство промета и комуникација	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Истицање питања

	- Средства за увезивање радног стажа радницима по основу неизмирених доприноса за пензијско и инвалидско осигурање одобрена су предузећима за исплаћене нето плаће без припадајућих пореза и доприноса према Програму утрошка – субвенције приватним предузећима и подузетницима за увезивање радног стажа за 2024. годину. Просјечан износ одобрених средстава за увезивање радног стажа за један мјесец по раднику, по предузећима, креће се у распону од 70 КМ до 645 КМ. На овакав начин се приватна предузећа стимулишу, умјесто да се санкционишу због непоштовања одредби Закона о доприносима и Закона о порезу на доходак, а надлежне институције не подузимају активности на наплати у складу са овим законским прописима; - Дугорочни пласмани су исказани у финансијским извјештајима за улагања у ЈП „Б&Х Аирлинес“ д.о.о. Сарајево у износу од 35.266.036 КМ, а у стечајну масу уписан је само капитал из судског регистра у износу од 18.773.273 КМ. Министарство се у фебруару 2025. године обратило Правобранилаштву ФБиХ у циљу налажења рјешења ради заштите улагања Владе ФБиХ.
	Мишљење о усклађености: Позитивно
Федерално министарство здравства	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Мишљење о усклађености: С резервом
	Основа за мишљење - Није вршено ревидирање листа лијекова Фонда солидарности од 2019. године, што није у складу са Законом о лијековима и Правилником о ближим критеријима за избор лијекова, поступку и начину израде листе лијекова Фонда солидарности ФБиХ, као и кориштењу лијекова са Листе лијекова Фонда солидарности ФБиХ; - Нису именоване поткомисије за доношење стручно-медицинских упутстава, због чега нису донесена упутства, која представљају критерије за утврђивање права кориштења лијекова с посебним режимом прописивања са Листе лијекова Фонда солидарности, што није у складу са Законом о апотекарској дјелатности и Правилником о избору и кориштењу лијекова Фонда солидарности. Истицање питања - Није именован управни одбор Завода здравственог осигурања и реосигурања ФБиХ јер Министарство здравства Западнохерцеговачке жупаније није доставило приједлог за свог представника, због чега Заводом управља привремени Управни одбор од 2015. године; - Заводу здравственог осигурања и реосигурања ФБиХ за биомедицинску потпомогнуту оплодњу у посљедње двије године одобрено је 20.000.000 КМ, а реализовано је 18% (3.833.333 КМ). У складу са важећим подзаконским актима и ценовником потписани су уговори са седам здравствених установа за пружање услуга, чиме је потенцијално ограничена доступност услуге крајњим корисницима, што има за посљедицу ниску реализацију одобрених средстава; - Међусобни односи између оснивача над универзитетско-клиничким болницама још увијек нису регулисани уговорима, иако је Парламент ФБиХ преузео оснивачка права 2013. године. Такођер, кад је у питању реализација трансфера на основу Закона о финансијској консолидацији и/или реструктурирању јавних здравствених установа у ФБиХ, Влада ФБиХ је Закључком наложила наставак њиховог финансирања и поред тога што је Министарство извјестило о настанку нових обавеза по основу пореза и доприноса које су на крају 2024. године износиле 137.682.003 КМ. Наиме, код пет од 19 корисника којима је у 2024. години дозначено 29,3 милиона КМ дошло је до повећања обавеза за порезе и доприносе, иако је Законом дефинисано да се текуће обавезе морају измиривати редовно;
	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Мишљење о усклађености: Позитивно
Федерално министарство трговине	Истицање питања
	Министарство је упутило 70 захтјева Федералној управи за инспекцијске послове и 390 захтјева кантоналним/жупанијским управама за инспекцијске послове, за провођење инспекцијског надзора над бензинским пумпама. Федерална управа за инспекцијске послове доставила је 25, а кантоналне/жупанијске 98 повратних информација (записника) о проведеном надзору. Инспекцијске службе нису у потпуности поступале по захтјевима Министарства тијеком 2024. године, што има за посљедицу недовољан надзор и контролу над прометом нафтних деривата, и значајно одступање набављене и источене количине горива од 139.568 литара.

Федерално министарство просторног уређења	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Мишљење о усклађености: С резервом
	Основа за мишљење 1. Није осигурана реализација Оперативног плана за побољшање енергијске ефикасности у институцијама ФБиХ у периоду 2022-2024, што је имало за посљедицу неефикасно кориштење средстава револвинг фонда у износу од 7.750.000 КМ. У овом периоду утрошено је само 24% средстава, због чега нису остварене финансијске уштеде од 685.831 КМ. Иако је дошло до значајног одступања у реализацији Оперативног плана, није извршена његова ревизија у дијелу предвиђених трошкова улагања и очекиваних уштеда, а он је и даље основ за планирање средстава и активности. Наведено није у складу са Законом о извршавању Буџета ФБиХ за 2024. годину и Законом о буџетима у ФБиХ. Истицање питања - У израду Просторног плана ФБиХ 2008-2028. уложено је 5.808.374 КМ, који од 2014. није разматран у Дому народа Парламента ФБиХ. Због протока времена и измјена на нижим нивоима власти повучен је из парламентарне процедуре 2023. године, а Закључком Владе ФБиХ у фебруару 2025. године наложено је Министарству да покрене процедуре доношења новог планског документа за период од 20 година. Због наведеног у употреби је и даље Просторни план СРБиХ 1981-2000. године, а уложена средства у израду плана повученог из процедуре нису резултирала очекиваним ефектима, те је дошло до губитка значајних средстава; - Закон о концесијама ФБиХ из 2006. године није усклађен са осталим законским прописима који регулишу употребу природних ресурса, нити су предвиђене казнене одредбе за кориснике природних ресурса који нису потписали уговор о концесији, због чега природни ресурси ФБиХ нису заштићени. Такођер, Комисији за концесије ФБиХ истекао је мандат 2012. године, а тренутно дјелује са два од седам чланова прописаних Законом. Министарство је почетком 2025. године предложило Влади ФБиХ чланове комисије и покренуло израду преднацрта закона о концесијама, али се због већег броја примједби још није приступило изради нацрта. Имајући у виду наведене законске неусаглашености по питању концесија у ФБиХ, прикупљени приходи по овом основу у 2024. години износе 83.392 КМ
Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Мишљење о усклађености: С резервом
	Основа за мишљење 1. Министарство није затражило додатну контролу и надзор, коју врши Федерална управа за инспекцијске послове у сарадњи са кантоналним управама за инспекцијске послове, у складу са чланом 27. Закона о новчаним подршкама у пољопривреди и руралном развоју. Посљедица наведеног је да су потицаји за пољопривреду у износу од 1.121.025 КМ, које су кантонална министарства оцијенила као формално исправне, исказани у ванбилансној евиденцији; 2. Министарство није интегрирало Јединицу за координацију пројекта развоја сточарства и руралног финансирања и Јединицу за имплементацију пројеката у шумарству и пољопривреди у састав Министарства, како је то Уредбом о начину и критеријима за припрему, израду и праћење реализације програма јавних инвестиција у ФБиХ предвиђено, нити је је извршило гашење намјенских рачуна који нису у саставу Јединственог рачуна Трезора у складу са Законом о трезору у ФБиХ.
Федерално министарство за питања бораца и инвалида одбрамбено-ослободилачког рата	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Мишљење о усклађености: Позитивно
	Истицање питања Министарство обавља послове из области војних евиденција који, према Закону о федералним министарствима и другим тијелима федералне управе, нису у његовој надлежности, а Уредба о привременом преузимању дијела функција пријашњег Федералног министарства одбране из области војних евиденција, којом су ови послови дати Министарству у надлежност, проглашена је неуставном у 2014. години. Измјене и допуне наведеног Закона у дијелу допуне надлежности Министарства никад нису извршене.

Федерално министарство развоја, подузетништва и обрта	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Мишљење о усклађености: Позитивно
Федерално министарство рада и социјалне политике	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Истицање питања Министарство не посједује документацију о власништву и посједу имовине коју користи и која је у пословним књигама на 31. 12. 2024. године исказана у износу од 1.188.760 КМ садашње вриједности.
	Мишљење о усклађености: Позитивно
Федерално министарство културе и спорта	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Мишљење о усклађености: С резервом
	Основа за мишљење - Средства која су планирана и исказана на позицији текућих трансфера другим нивоима власти за културу од значаја за ФБиХ и за спорт од значаја за ФБиХ нису кориштена само за намјене које су одређене буџетом Министарства, јер су одобрена непрофитним организацијама, а дио њих у капиталне сврхе. То није у складу с члановима 6. и 34. Закона о извршавању Буџета ФБиХ за 2024. годину. Наведено је имало за посљедицу да текући и капитални трансфери нису књиговодствено евидентирани на прописаним позицијама, сходно Правилнику о књиговодству буџета у ФБиХ; - Реализација текућих трансфера у износу од 7.097.227 КМ, капиталних трансфера у износу од 2.490.000 КМ и средстава остварених по основу накнада за приређивање игара на срећу из 2023. године у износу од 1.600.000 КМ извршена је највећим дијелом без примјене јасних и мјерљивих критерија и за које није дефинисана документација којом се доказује њихова испуњеност. Наведено указује на то да није осигурано транспарентно и ефикасно управљање буџетским средствима у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и Законом о извршавању Буџета ФБиХ за 2024. годину; - Капитални трансфер другим нивоима власти – Изградња базена у Мостару, није планиран у складу с чланом 13. Закона о буџетима у ФБиХ, на основу релевантне документације, којом се утврђује спремност пројекта. То је имало за посљедицу да је у 2024. години реализовано 4.100.000 КМ од одобрених 8.000.000 КМ, а од почетка пројекта реализовано је само 32% одобрених средстава.
Федерално министарство расељених особа и избјеглица	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Мишљење о усклађености: Позитивно
	Истицање питања Пројекти затварања колективних центара и алтернативних смјештаја пружањем јавних стамбених рјешења реализовани су 60% у односу на планирана средства јер општине нису благовремено обезбиједиле неопходну инфраструктуру за реализацију закључених споразума са Министарством, те због опћег раста цијена на тржишту. У достављеним обрасцима „Информација о пројекту“ (ИП обрасци) Федералном министарству финансија за пројекте који се финансирају из кредитних средстава, донација и буџета ФБиХ утврђена су значајна одступања у укупним вриједностима програма у односу на Програм јавних инвестиција Федерације БиХ 2024–2026. године.
Федерално министарство образовања и науке	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Мишљење о усклађености: С резервом
	Основа за мишљење Министарство је универзитетима у Сарајеву, Тузли и Бихаћу продужило рокове за правдање намјенског утрошка средстава додијељених у 2023. години у износу од 918.000 КМ, због чега њихов утрошак није правдан прије додјеле средстава у 2024. години у износу од 97.471 КМ. То није у складу са чланом 57. Закона о буџетима у ФБиХ, којим је предвиђено да корисници трансфера који нису доставили извјештаје о намјенском утрошку средстава немају право аплицирати за додјелу у наредној фискалној години;

	2. Расподјела средстава остварених по основу накнада за приређивање игара на срећу из 2023. године у износу од 598.718 КМ извршена је без примјене јасних и мјерљивих посебних критерија и за које није утврђен начин додјеле бодова и утврђивања висине средстава. Наведено указује на то да није осигурано транспарентно и ефикасно управљање буџетским средствима у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и Законом о извршавању Буџета ФБиХ за 2024. годину.
Федерално министарство околиша и туризма	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Мишљење о усклађености: С резервом
	Основа за мишљење 1. Дио текућих и капиталних трансфера у износу од 623.419 КМ планиран је и евидентиран на погрешним позицијама унутар текућих и капиталних трансфера. Такођер, Буџетом су планирани и реализовани текући трансфери у износу од 234.723 КМ, иако се додјела средстава вршила за капиталне сврхе. Ово за посљедицу има да финансијски извјештаји не дају тачне податке о трансферима, према њиховој намјени и корисницима. Наведено није у складу са Законом о извршавању Буџета ФБиХ за 2024. годину; 2. Додјела средстава корисницима капиталних трансфера за развој туризма вршена је без утврђених поткритерија, чиме није осигурана транспарентна додјела средстава у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и Законом о извршавању Буџета ФБиХ за 2024. годину. Истицање питања Рокови за контролу намјенског утрошка средстава по Јавном позиву за подношење пријава за додјелу финансијске помоћи пословним субјектима из туристичко-угоститељског сектора у околностима пандемије ЦОВИД-19 су више пута продужавани. Крајњи рок за завршетак надзора је 31. 12. 2025. године, приликом чега је потребно уважити приоритете поступања у дијелу рока застареле за поврат ненамјенски утрошених средстава.

3.5 Градови и општине

У извјештајном периоду обављене су финансијске ревизије 16 јединица локалне самоуправе, од чега два града и 14 општина.

Планирани буџети ревидираних градова и општина износили су 322.587.269 КМ. Ревидиране јединице локалне самоуправе су у финансијским извјештајима за 2024. годину исказале укупне приходе и примитке у износу од 227.268.894 КМ, а расходе и издатке у износу од 238.252.806 КМ.

У наставку је преглед исказаних прихода и примитака, расхода и издатака и финансијског резултата за 2024. годину, те акумулираног суфицита/дефицита на 31. 12. 2024. године, по субјектима ревизије:

Табела 12. Преглед финансијских показатеља ревидираних градова и општина

Ред. број	Субјекти ревизије	Приходи и примици	Расходи и издаци	Укупан финансијски резултат	Акумулирани суфицит/дефицит ¹⁵
1	2	3	4	5	6
1.	Град Цазин	31.299.302	36.501.399	-5.202.097	-584.566
2.	Град Сребреник	18.177.325	18.943.992	-766.667	-2.431.555
3.	Општина Босански Петровац	6.344.410	6.626.463	-282.053	-185.277
4.	Општина Какањ	30.763.729	30.255.190	508.539	564.267
5.	Општина Неум	10.845.378	12.516.090	-1.670.712	-1.244.559
6.	Општина Калесија	11.849.919	13.124.105	-1.274.186	-634.276

¹⁵ Акумулирани суфицит: Нераспоређени вишак прихода над расходима; Акумулирани дефицит: Нераспоређени вишак расхода над приходима

7.	Општина Оџак	7.673.176	6.843.194	829.982	2.873.807
8.	Општина Сански Мост	16.817.233	17.104.733	-287.500	2.000.535
9.	Општина Кисељак	14.610.407	14.519.507	90.900	1.487.503
10.	Општина Бановићи	11.704.607	11.950.720	-246.113	-820.473
11.	Општина Груде	13.498.080	15.611.781	-2.113.701	-6.630.032
12.	Општина Хаџићи	16.860.824	20.218.280	-3.357.456	939.702
13.	Општина Купрес	5.699.323	5.634.873	64.450	937.913
14.	Општина Витез	13.543.973	12.558.492	985.481	2.862.016
15.	Општина Теочак	4.853.377	4.436.899	416.478	1.629.564
16.	Општина Маглај	12.727.831	11.407.088	1.320.743	4.631.130
УКУПНО		227.268.894	238.252.806	-10.983.912	5.395.699

У наставку је преглед датих мишљења ревидираним јединицама локалне самоуправе:

Табела 13. Преглед датих мишљења и броја препорука ревидираним јединицама локалне самоуправе

Ред. број	Субјекти ревизије	Дата мишљења		Број датих препорука
		о финансијским извјештајима	о усклађености са законским прописима	
1	2	3	4	5
1.	Град Цазин	с резервом	с резервом	19
2.	Град Сребреник	с резервом	с резервом	15
3.	Општина Босански Петровац	с резервом	с резервом	15
4.	Општина Какањ	с резервом	с резервом	15
5.	Општина Неум	с резервом	негативно	21
6.	Општина Калесија	с резервом	с резервом	22
7.	Општина Оџак	с резервом	с резервом	15
8.	Општина Сански Мост	с резервом	с резервом	15
9.	Општина Кисељак	позитивно	с резервом	13
10.	Општина Бановићи	с резервом	с резервом	18
11.	Општина Груде	с резервом	негативно	18
12.	Општина Хаџићи	с резервом	с резервом	23
13.	Општина Купрес	с резервом	с резервом	14
14.	Општина Витез	с резервом	с резервом	18
15.	Општина Теочак	позитивно	с резервом	15
16.	Општина Маглај	с резервом	с резервом	20

У 16 извјештаја о финансијској ревизији јединица локалне самоуправе за 2024. годину дато је укупно 276 препорука.

Уз дата мишљења истакнута су одређена питања која нису имала утицаја на мишљења, и то уз четири мишљења о финансијским извјештајима и четири мишљења о усклађености са законским прописима.

3.5.1 Најважнији налази и препоруке

Ревизијом градова и општина утврђени су пропусти и неправилности за које су дате одговарајуће препоруке.

Најважнији налази и препоруке су:

- Нису подузете довољне активности како би се успоставио и имплементирао систем финансијског управљања и контроле заснован на COSO моделу, што је обавеза утврђена Законом о финансијском управљању и контроли у јавном сектору у ФБиХ. Нису именовани координатори за финансијско управљање и контролу и сачињени планови за развој финансијског управљања и контроле, нису израђене мапе процеса и регистри ризика, а за одређене процесе из надлежности нису донесене писане процедуре које их уређују. У појединим случајевима дизајнирани систем није имплементиран.

Успоставити систем интерних контрола према COSO моделу, у складу са Законом о финансијском управљању и контроли у јавном сектору у ФБиХ.

- Нису успостављени регистри буџетских корисника у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и Правилником о утврђивању и начину вођења регистра буџетских корисника буџета у ФБиХ.

Успоставити регистар буџетских корисника сходно Закону о буџетима у ФБиХ и Правилнику о утврђивању и начину вођења регистра буџетских корисника буџета у ФБиХ.

- Поједине јединице локалне самоуправе нису окончале активности на успостављању трезорског начина пословања са јавним средствима у складу са Законом о трезору у ФБиХ.

Успоставити трезорски начин пословања са јавним средствима у складу са Законом о трезору у ФБиХ.

- У одређеним случајевима изјаве о фискалној одговорности нису сачињене на начин утврђен Правилником о облику, садржају, начину попуњавања и предаји изјаве о фискалној одговорности, а службе за финансије не врше провјеру њиховог садржаја.

Потребно је да руководиоци буџетских корисника сачињавају изјаве о фискалној одговорности на начин прописан Правилником о облику и садржају, начину попуњавања и предаје изјаве о фискалној одговорности и достављају их служби за финансије која треба да врши њихову провјеру.

- Јединице за интерну ревизију нису успостављене у складу са Законом о интерној ревизији у јавном сектору у ФБиХ и Правилником о критеријима за успостављање јединица за интерну ревизију у ФБиХ.

Успоставити јединицу за интерну ревизију у складу са Законом о интерној ревизији у јавном сектору у ФБиХ.

- Код одређених јединица локалне самоуправе нису донесени планови интегритета и планови борбе против корупције с циљем смањења ризика настанка корупције и других неправилности, а код појединих нису сачињени извјештаји о њиховој имплементацији.

Донијети план интегритета и план борбе против корупције Општине за наредни период, те сачињавати извјештаје о њиховом провођењу.

- Приликом припреме и израде буџета нису досљедно примијењене одредбе Закона о буџетима у ФБиХ. Расходи и издаци не планирају се на одговарајућој позицији контног плана за буџетске кориснике, не планира се покриће акумулираног дефицита из ранијег периода, а не подузимају се мјере уравнотежења буџета усљед повећања расхода и издатака, односно смањених прихода и примитака.

Досљедно поступати, у складу с одредбама Закона о буџетима у ФБиХ, приликом припреме и израде буџета.

- Годишњи финансијски извјештаји не садрже Анализу исказа (текстуални дио) или она не садржи све прописане елементе, а годишњи извјештаји о извршењу буџета и извјештаји о новчаним токовима нису сачињени на начин прописан Правилником о финансијском извјештавању и годишњем обрачуну буџета у ФБиХ.

Годишњи извјештај о извршењу буџета, извјештај о новчаним токовима и Анализу исказа (текстуални дио) сачињавати на начин прописан Правилником о финансијском извјештавању и годишњем обрачуну буџета у ФБиХ.

- Намјенски приходи признати су као приход текућег периода и нису прекњижени на краткорочна разграничења прије годишњег обрачуна иако нису утрошени, што није у складу с одредбама Закона о буџетима у ФБиХ и Рачуноводственим политикама за федералне буџетске кориснике и трезор. То има за посљедицу погрешно исказивање прихода и финансијских резултата, као и временских разграничења и нераспоређених вишкова прихода и расхода у финансијским извјештајима.

Неутрошене намјенске приходе прије израде годишњег обрачуна прекњижавати на краткорочна разграничења и преносити у буџет наредне године, у складу са Законом о буџетима у ФБиХ.

- Расподјела трансфера не врши се на основу јавног позива и уз примјену одговарајућих критерија, с циљем осигурања транспарентности у расподјели. С корисницима трансфера не закључују се уговори којима се регулишу међусобна права и обавезе, не утврђује се обавеза достављања извјештаја о намјенском утрошку дозначених средстава и није успостављен надзор над намјенским утрошком одобрених средстава.

Расподјелу трансфера вршити на основу утврђених критерија и јавног позива, са корисницима трансфера закључивати уговоре којима ће се регулисати међусобна права и обавезе, те вршити надзор над намјенским утрошком одобрених средстава.

- Нераспоређени вишкови прихода и расхода нису реално исказани с обзиром на то да приликом књиговодственог евидентирања пословних промјена нису досљедно примијењене одредбе Правилника о књиговодству буџета у ФБиХ и рачуноводствене политике.

Извршити анализу ранијих књижења на позицији нераспоређеног вишка прихода и расхода, те провести корективна књижења на начин прописан одредбама Правилника о књиговодству буџета у ФБиХ.

- Одређена стална средства нису књиговодствено евидентирана, а значајан дио се води као средства у припреми, иако су у употреби. У појединим случајевима нису успостављене помоћне књиге капиталне имовине.

Успоставити потпуне евиденције о сталним средствима, као и помоћну књигу капиталне имовине, извршити анализу средстава у припреми како би се утврдио њихов статус и вриједност, те провести одговарајућа књижења.

- Краткорочна потраживања нису реално исказана, у оквиру редовних потраживања исказана су и сумњива и спорна, не врши се оцјена њихове наплативости, а нису подузимане све законом прописане радње на њиховој наплати, што није у складу с одредбама Закона о буџетима у ФБиХ.

Извршити свеобухватну анализу исказаних потраживања и оцјену њихове наплативости, те благовремено подузимати активности на њиховој наплати.

- Дугорочне обавезе, и у појединим случајевима с њима повезана потраживања, нису књиговодствено евидентирани или нису евидентирани на одговарајућој позицији контног плана, због чега финансијски извјештаји не дају њихов тачан приказ.

Дугорочне обавезе евидентирати на прописаним позицијама, у складу са Рачуноводственим политикама за општинске буџетске кориснике и трезор.

- Није проведен цјеловит годишњи попис имовине и обавеза, а у појединим случајевима није извршено ни усклађивање стварног стања с књиговодственим, што није у складу с одредбама Закона о рачуноводству и ревизији у ФБиХ, Уредбом о рачуноводству буџета у ФБиХ и Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ.

Попис имовине и обавеза вршити свеобухватно, те вршити усклађивање стварног стања с књиговодственим.

- Набавке роба, услуга и радова нису вршене у потпуности у складу с процедурама прописаним Законом о јавним набавкама и provedбеним актима и нису се поштовале одредбе закључених уговора са добављачима.

Набавке у потпуности вршити у складу с процедурама прописаним Законом о јавним набавкама и закљученим уговорима с добављачима.

Оцјена поступања по препорукама које су дате у претходним годинама извршена је код свих ревидираних градова и општина. С обзиром на то да се знатно скратио проток времена између обављања ревизија ове групе субјеката, није било оних код којих оцјена није извршена.

Табела 14. Информације о поступању по препорукама јединица локалне самоуправе

Ред. бр.	Групе субјеката ревизије	Поступање по препорукама датим у извјештајима у претходним годинама				
		Реализовано	Дјелимично реализовано	Није реализовано	Без оцјене/непроводиво	УКУПНО
1	2	3	4	5	6	7 (3+4+5+6)
1.	Град Цазин	4	3	0	0	7
	постотак	57%	43%	0%	0%	100%
2.	Град Сребреник	11	2	3	1	17
	постотак	65%	12%	18%	6%	100%
3.	Општина Босански Петровац	6	5	0	4	15
	постотак	40%	33%	0%	27%	100%
4.	Општина Какањ	10	9	8	1	28
	постотак	36%	32%	29%	4%	100%
5.	Општина Неум	2	4	2	0	8
	постотак	25%	50%	25%	0%	100%
6.	Општина Калесија	7	3	15	2	27
	постотак	26%	11%	56%	7%	100%
7.	Општина Оџак	7	2	4	0	13
	постотак	54%	15%	31%	0%	100%
8.	Општина Сански Мост	9	7	3	0	19
	постотак	47%	37%	16%	0%	100%
9.	Општина Кисељак	13	4	1	1	19
	постотак	68%	21%	5%	5%	100%
10.	Општина Бановићи	8	7	5	0	20
	постотак	40%	35%	25%	0%	100%
11.	Општина Груде	5	8	8	1	22
	постотак	23%	36%	36%	5%	100%
12.	Општина Хацићи	4	2	6	0	12
	постотак	33%	17%	50%	0%	100%
13.	Општина Купрес	1	3	7	2	13
	постотак	8%	23%	54%	15%	100%
14.	Општина Витез	6	8	8	0	22
	постотак	27%	36%	36%	0%	100%
15.	Општина Теочак	10	7	1	1	19
	постотак	53%	37%	5%	5%	100%
16.	Општина Маглај	3	0	12	0	15
	постотак	20%	0%	80%	0%	100%
УКУПНО		106	74	83	13	276
постотак		38%	27%	30%	5%	100%

Од укупно 276 препорука које су дате у претходним извјештајима 38% је реализовано, 27% дјелимично, а 30% није реализовано. Оцјена поступања по 5% датих препорука није извршена у највећој мјери јер су се препоруке односиле на активности којих није било у ревидираној години или су се промијенили прописи који уређују ове активности.

У наставку је преглед ревидираних субјеката, с датим мишљењима за 2024. годину, основама за изражавање мишљења и истакнутим питањима:

Субјекти ревизије	Дата мишљења/основа за мишљење/истицање питања
1	2
Град Цазин	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом
	Основа за мишљење 1. Стална средства и извори средстава мање су исказани за 246.870 КМ јер су улагања за изградњу паркинг простора код ЈУ Комунално-стамбени фонд у текућој и ранијим годинама евидентирана на издацима за текуће одржавање. Наведено није у складу с Уредбом о рачуноводству буџета у ФБиХ и Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ; 2. Краткорочна потраживања на датум биланса нису тачно исказана за најмање 1.025.849 КМ јер су евидентирана потраживања за концесије за које Град нема утицаја на наплату, дио се односи на потраживања за која је утврђено да су ненаплатива, а дио на условна потраживања, те су евидентирани уплате прихода без задужења потраживања. Такођер, дио потраживања у износу од 754.571 КМ по основу комуналне накнаде из ранијег периода није прекњижен на сумњива и спорна, нити је извршена процјена наплативости потраживања. Наведено није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ; 3. Дугорочне обавезе у износу од 961.637 КМ и дугорочна разграничења у износу од 233.842 КМ код ЈУ Комунално-стамбени фонд нису тачно исказана јер су у оквиру њих евидентирана наплаћена средства од накнада за одржавање заједничких просторија и уређаја и дио потраживања по овом основу, што није у складу са Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ и Рачуноводственим политикама за буџетске кориснике Града Цазина и трезор.
	Истицање питања Потраживања Града по основу комуналних такси на датум биланса износе најмање 1.500.776 КМ, а за дио ових предмета покренути су управни спорови, поступци преиспитивања судских одлука и апелације, које нису биле окончане на датум биланса.
Град Сребреник	Мишљење о усклађености: С резервом
	Основа за мишљење 1. Приликом израде Буџета расходи и издаци нису планирани на одговарајућим позицијама у износу од најмање 464.145 КМ, који се односе на ЈУ Комунално-стамбени фонд, због чега у консолидованим финансијским извјештајима нису исказани према врстама и поткатогијама контног плана. Нису се подузимале мјере за уравнотежење Буџета, иако су одређени приходи и примици остварени у значајно мањем износу. Наведено није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ; 2. На датум биланса није проведен цјеловит попис имовине и обавеза, јер нису обухваћене билансне позиције сталних средстава и потраживања у цијелости, нити је извршено усклађивање књиговодственог са стварним стањем сходно Закону о рачуноводству и ревизији у ФБиХ и Уредби о рачуноводству буџета у ФБиХ; 3. Тендерска документација за набавке радова на изградњи цестовне инфраструктуре уговорене вриједности 1.171.354 КМ код ЈУ Комунално-стамбени фонд не садржи потпуне информације јер нису утврђени рокови за увођење извођача у радове. Реализација дијела уговора закључених у 2024. години није ни започета, а у току ревидиране године значајним дијелом реализовани су радови по уговорима из ранијег периода, од чега су у појединачним случајевима радови започети тек након двије године од закључивања уговора. Наведено није у складу са Законом о јавним набавкама.
Град Сребреник	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом
	Основа за мишљење

	1. Финансијски резултат текуће године није тачно исказан, а нераспоређени вишак расхода над приходима и краткорочна разграничења су потцијењена за 588.432 КМ јер су намјенски приходи за суфинансирање инфраструктурних пројеката признати као приход периода, иако нису утрошени. Наведено није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ; 2. Краткорочна потраживања на датум биланса нису тачно исказана за износ од 721.468 КМ, јер су за дио потраживања од правних и физичких лица исказана потражна салда на основу издатих рјешења обвезницима плаћања накнада која нису књиговодствено евидентирана. Наведено није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ, Уредбом о рачуноводству буџета у ФБиХ и Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ. Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење 1. Нису подузимане мјере уравнотежења Буџета, иако су одређени приходи и примици остварени у значајно мањем износу у односу на планиране, што је имало за посљедицу негативан финансијски резултат. Наведено није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ; 2. Годишњи попис није проведен у цијелости јер нису обухваћене значајне позиције сталних средстава (земљиште, шуме, грађевине, опрема, средства у припреми). Није утврђена структура одређених позиција биланса стања и није извршена анализа потраживања по дужницима, због чега није извршено усклађивање књиговодственог са стварним стањем сталних средстава. Наведено није у складу са одредбама Закона о рачуноводству и ревизији у ФБиХ.
Општина Босански Петровац	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом Основа за мишљење 1. Нераспоређени вишак расхода над приходима мање је исказан за 119.656 КМ јер дио расхода по извршним судским рјешењима није евидентиран, а дио неутрошених намјенских средстава од накнада за изградњу склоништа признавао се као приход периода, иако није утрошен. Наведено није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ; 2. Краткорочна потраживања прецијењена су за најмање 783.714 КМ, јер се износ од 861.580 КМ односи на потраживања која су ненаплатива или неоснована, а потраживања Општине по основу судског поступка у износу од 77.866 КМ књиговодствено нису евидентирана. Наведено није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и Уредбом о рачуноводству буџета у ФБиХ. Истицање питања • Општина за већину објеката који су књиговодствено евидентирани има само посједовне листове будући да није успостављен земљишни катастар. За дио имовине (пословни простори и станови) од којег остварује приходе по основу давања у закуп и који није књиговодствено евидентиран покренуте су активности на рјешавању имовинско-правних питања. Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење 1. Годишњи попис имовине и обавеза код Јединственог општинског органа управе и јавних установа није проведен у цијелости јер није извршен попис средстава у припреми, потраживања, дугорочних обавеза и разграничења, нити је извршено усклађивање књиговодственог са стварним стањем на датум биланса, сходно Закону о рачуноводству и ревизији у ФБиХ. Истицање питања • Вијеће као орган одлучивања није донијело одлуку о привременом финансирању за период до усвајања буџета, нити је донијело одређене акте од значаја за Општину, што је имало утицај на обављање послова из надлежности и реализацију појединих пројеката.
Општина Какањ	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом Основа за мишљење 1. Стална средства и извори средстава нису тачно исказани јер канцеларијски намјештај набављен у ранијем периоду у вриједности од 255.824 КМ није евидентиран у Главној књизи, а за дио исказаних сталних средстава Општина након извршене процјене вриједности грађевина није извршила усклађивање књиговодствене и стварне вриједности у износу од 1.112.870 КМ. Исказано стање сталних средстава у Главној књизи веће је за 21.873.545 КМ у односу на стање у књизи капиталне имовине. Наведено није у складу с Уредбом о рачуноводству буџета у ФБиХ и Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ;

	2. Дугорочне обавезе по кредиту за „Пројекат рехабилитације водоснабдијевања“ евидентирани су на позицији дугорочних разграничења умјесто на изворима новчаних средстава, што има за последицу да су дугорочна разграничења и извори сталних средстава више исказани за 642.452 КМ. Наведено није у складу са Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ. Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење 1. Општина није окончала активности на успостављању трезорског начина пословања, јер није укључен Завод за планирање и изградњу, иако је то била у обавези до 2017. године, у складу са Законом о трезору у ФБиХ; 2. Годишњи попис није проведен у цијелости, јер није извршено усклађивање књиговодственог са стварним стањем сталних средстава, није извршена анализа потраживања, нити је Централна пописна комисија сачинила извјештај о извршеном попису. Наведено није у складу са одредбама Закона о рачуноводству и ревизији у ФБиХ.
Општина Неум	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом Основа за мишљење 1. Нераспоређени вишак расхода над приходима у Билансу стања мање је исказан за 403.990 КМ будући да су у претходним периодима намјенски приходи у износу од 360.879 КМ признати, иако нису утрошени, а износ од 43.111 КМ признат је као приход текућег периода, иако није уплаћен на јединствени рачун трезора. Наведено није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ; 2. Општина није успоставила помоћну књигу капиталне имовине, због чега се не могу потврдити структура и појединачне вриједности земљишта и дијела цеста набавне вриједности 4.642.827 КМ. Оснивачки улози у јавна предузећа и установе нису књиговодствено евидентирани. Наведено није у складу са Уредбом о рачуноводству буџета у ФБиХ и Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ; 3. Дугорочне обавезе су потцијењене јер обавеза по основу закљученог Споразума са ЈП „Електропривреда ХЗХБ“ д.д. Мостар у износу од најмање 5.032.163 КМ није билансно евидентирана. Наведено није у складу са Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ. Мишљење о усклађености: Негативно Основа за мишљење 1. Није успостављена јединица за интерну ревизију као кључни елемент интерног надзора којим се осигурава систематичан приступ оцјени и побољшању ефикасности управљања ризицима, контролама и процесима управљања, што је обавеза сходно Закону о интерној ревизији у јавном сектору у ФБиХ; 2. Расходи у износу од најмање 941.095 КМ нису планирани Буџетом на прописаним позицијама, због чега у финансијским извјештајима нису исказани према врстама и поткатегоријама контног плана, а измјенама и допунама Буџета није извршено уравнотежење прихода и примитака, те расхода и издатака. Наведено није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ; 3. За сумњива и спорна потраживања по основу комуналне накнаде у износу од најмање 111.069 КМ нису благовремено подузете све активности наплате, а рјешења по основу привременог кориштења јавних површина у износу од 207.073 КМ нису поништена, иако обавезе нису плаћене у прописаном року. Наведено није у складу с одредбама Закона о буџетима у ФБиХ; 4. Годишњи попис имовине и обавеза није проведен у цијелости, будући да нису пописана сва стална средства и потенцијална потраживања, нити је извршено усклађивање књиговодственог са стварним стањем на датум биланса сходно Закону о рачуноводству и ревизији у ФБиХ; 5. На Споразум са ЈП „Електропривреда ХЗХБ“ д.д. Мостар којим су прихваћене обавезе у износу од 5.230.409 КМ, као ни на Уговор о компензацији који произилази из овог Споразума, није осигурана сагласност Вијећа које је надлежно за доношење одлука о управљању и располагању имовином јединице локалне самоуправе, што није у складу са Законом о принципима локалне самоуправе у ФБиХ; 6. Без провођења поступка јавне набавке извршене су набавке услуга физичке заштите и одржавања јавне расвјете у износу од 107.326 КМ, а код преговарачког поступка уговорне вриједности 52.995 КМ информације о поступку и тендерска документација нису објављене на порталу јавних набавки. У тендерској документацији за набавку опреме за нову зграду Општине, уговорене вриједности 468.000 КМ, нису дате потпуне информације о предмету набавке – о условима и поступку додјеле уговора, те није описан начин доказивања нити су наведени мјеродавни критерији за оцјењивање еквивалентности роба. Наведено није у складу са Законом о јавним набавкама.

	Истицање питања • Вијеће је дало сагласност за обављање послова правне заштите имовине и имовинских интереса у Општини јавном правобраниоцу Града Стоца, а не Градском јавном правобранилаштву Столац, како је предвиђено Законом о правобранилаштву; • С циљем рјешавања свих отворених питања око накнаде за кориштење хидроакумулацијских објеката за производњу електричне енергије у ЦХЕ Чапљина и њене расподеле, закључен је Уговор о компензацији са ЈП „Електропривреда ХЗХБ“ д.д. Мостар, што има за последицу да се дио јавних прихода неће уплаћивати на депозитни рачун Општине, како је предвиђено Законом о трезору у ФБиХ.
Општина Калесија	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом Основа за мишљење 1. Није сачињена анализа исказа (текстуални дио) уз годишње рачуноводствене извјештаје у којој се образлаже извршење буџета, због чега није поступљено у складу с Правилником о финансијском извјештавању и годишњем обрачуна буџета у ФБиХ; 2. Стална средства потцијењена су за најмање 1.499.674 КМ јер није вршено повећање њихове вриједности за износ издатака за набавку и реконструкцију сталних средстава који су у финансијским извјештајима исказани на позицијама капиталних трансфера (833.149 КМ) и издатака за текуће одржавање (666.525 КМ). Наведено није у складу са Уредбом о рачуноводству буџета у ФБиХ и Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ. Истицање питања • Пресудом Кантоналног суда у Тузли од 16. 11. 2012. године потврђена је првостепена пресуда Општинског суда ради извршења уговора (вриједност спора 380.000 КМ), којом се Општина обавезује да за седам тужитеља понаособ изгради станове и преда их на трајно кориштење са правом откупа, у року од шест мјесеци од дана правоснажности пресуде, и надокнади трошкове поступка. Општина је на другостепену пресуду изјавила ревизију, која је Пресудом Врховног суда ФБиХ одбијена, те је наложено да изгради станове. Донесено је и Рјешење о извршењу Општинског суда у Калесији 2014. године, по којем Општина није поступила. Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење 1. Трезорски начин пословања није успостављен, иако је Општина била у обавези 2017. године окончати активности по овом питању, у складу са Законом о трезору у ФБиХ; 2. Није успостављена јединица за интерну ревизију као кључни елемент интерног надзора којим се осигурава систематичан приступ оцјени и побољшању ефикасности управљања ризицима, контролама и процесима управљања, што није у складу са Законом о интерној ревизији у јавном сектору у ФБиХ; 3. Приликом израде Буџета расходи и издаци нису планирани по изворима финансирања, и у одређеним случајевима нису планирани на одговарајућим позицијама. Одлуком о извршавању Буџета није утврђена детаљна структура свих расхода и издатака буџета и начин њиховог извршавања, а нису се сачињавали ни планови новчаних токова, што није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ; 4. На датум биланса није проведен цјеловит попис имовине и обавеза, јер нису обухваћене позиције сталних средстава у припреми, које се односе на улагања у спортску дворану у износу од 4.771.553 КМ започета 2008. године, и разграничени приходи за намјенска средства. Није извршено усклађивање књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза, што није у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ, Уредбом о рачуноводству буџета у ФБиХ и Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ; 5. Закљученим уговором са добављачем у износу од 640.265 КМ измијењени су услови утврђени тендерском документацијом, што није у складу с одредбама Закона о јавним набавкама. За извођење радова у износу од 868.725 КМ Општина извођача није увела у посао у утврђеном року и није обрачунала пенале због кашњења у извођењу радова у складу са закљученим уговором.
Општина Оџак	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом Основа за мишљење 1. Краткорочна потраживања нису тачно исказана, јер се потраживања по основу комуналне накнаде која, према презентираним подацима, износе 4.983.436 КМ, не евидентирају у Главној књизи, што није у складу с одредбама Закона о буџетима у ФБиХ и Уредбе о рачуноводству буџета у ФБиХ;

	2. Стална средства и извори сталних средстава мање су исказани будући да дио (земљиште, објекти и оснивачки удјели) у власништву Општине није књиговодствено евидентиран. Такођер, дио средстава у припреми у износу од 936.003 КМ односи се на раније окончане пројекте и на средства ван употребе. Наведено није у складу са Уредбом о рачуноводству буџета у ФБиХ и Правилником о књиговодству у буџету у ФБиХ. Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење 1. Није донесен регистар буџетских корисника, нити је успостављен трезорски начин пословања, иако је Општина била у обавези 2017. године окончати активности по овом питању. Наведено није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и Законом о трезору у ФБиХ; 2. Приликом израде Буџета одређени приходи, расходи и издаци нису планирани на прописаним позицијама, због чега у финансијским извјештајима нису исказани према врстама и поткатогијама контог плана, што није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ. 3. Није извршен годишњи попис сталних средстава у припреми, осталих помоћних грађевина, вањског освјетљења и плочника, цеста и мостова, дио пописних листа сталних средстава не садржи вриједност средстава, а није извршено ни усклађивање књиговодственог са стварним стањем. Наведено није у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ, Уредбом о рачуноводству буџета у ФБиХ и Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ.
Општина Сански Мост	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом Основа за мишљење 1. За краткорочна потраживања по основу комуналне накнаде, која су исказана у износу од 1.453.422 КМ и највећим дијелом се односе на потраживања старија од годину дана, нису успостављене аналитичке евиденције које дају информације о њиховој структури и рочности. Ова потраживања нису прекњижена на позицију сумњивих и спорних, а њихова наплата је неизвјесна зато што нису подузете законом предвиђене мјере у циљу њихове наплате. Наведено није у складу с одредбама Закона о буџетима у ФБиХ, Уредбе о рачуноводству буџета у ФБиХ и Правилника о књиговодству буџета у ФБиХ; 2. Јединствени општински орган управе и ЈУ Општински фонд за комуналне дјелатности и инфраструктуру не располажу подацима о појединачним стањима и структури сталних средстава исказаних у консолидираним финансијским извјештајима јер нису успоставили књигу капиталне имовине. Дугорочни пласмани подцијењени су за најмање 639.879 КМ, јер је извршено њихово умањење за наведени износ, иако ЈКП „Водовод и канализација“ није вршило поврат ових средстава сукладно закљученом Споразуму, нити је за то презентирана документација. Наведено није сукладно Уредби о рачуноводству прорачуна у ФБиХ и Правилнику о књиговодству прорачуна у ФБиХ. Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење 1. Није проведен цјеловит попис сталних средстава, потраживања и обвеза, нити је извршено усклађивање књиговодственог са стварним стањем утврђеним пописом, како је то прописано одредбама Закона о рачуноводству и ревизији у ФБиХ, Уредбе о рачуноводству буџета у ФБиХ и Правилника о књиговодству буџета у ФБиХ; 2. Тендерска документација за поступке јавне набавке уговорене вриједности 1.222.017 КМ код ЈУ Општински фонд за комуналне дјелатности и инфраструктуру није сачињена на начин прописан Упутством за припрему модела тендерске документације и понуда јер не садржи процијењене количине роба, услуга и радова, док уз фактуре за услугу модернизације и рационализације јавне расвјете нису испостављене спецификације утрошеног материјала и ангажираног особља, што указује на то да није вршен надзор над реализацијом закљученог уговора у дијелу поштовања уговорених цијена. Одређене уговорене реконструкције цеста нису реализиране. Наведено није у складу са Законом о јавним набавкама, његовим подзаконским актима, као ни закљученим уговорима о јавним набавкама.
Општина Кисељак	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење 1. Није успостављена јединица за интерну ревизију као кључни елемент интерног надзора којим се осигурава систематичан приступ оцјени и побољшању ефикасности управљања ризицима, контролама и процесима управљања, што није у складу са Законом о интерној ревизији у јавном сектору у ФБиХ;

	- Приликом израде Буџета одређени приходи, расходи и издаци нису планирани на прописаним позицијама, због чега у финансијским извјештајима нису исказани према врстама и поткатегоријама контног плана. Наведено није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ; - Корисници текућих трансфера за културу, спорт и дио непрофитних организација нису доставили извјештаје о утрошку средстава за најмање 165.250 КМ, те није извршен надзор над њиховим утрошком, што није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и Одлуком о извршавању буџета Општине Кисељак за 2024. годину; - Услови у тендерској документацији за набавку опремања зграде Дома за старе и немоћне у Лугу (280.243 КМ) нису дефинисани сразмјерно предмету набавке, што није у складу са Законом о јавним набавкама. Истицање питања - Општинско правобранилаштво Кисељак основано је Одлуком Вијећа из 2023. године. Послове правобранитељице од оснивања обављала је државна службеница по овлаштењу начелника. До окончања ревизије нису покренуте активности на именовању правобраниоца у складу са Законом о правобранилаштву Средњобосанског кантона; - Одлуком Вијећа о расподјели текућих трансфера за 2024. годину предвиђено је да се дио трансфера за спорт, културу и непрофитне организације распоређује на основу поднесених захтјева и одлука о исплати без јавног позива и утврђених критерија. Истичемо да због наведеног није транспарентно извршена расподјела трансфера у износу од најмање 184.511 КМ.
Општина Бановићи	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом Основа за мишљење - Краткорочна потраживања су више исказана јер су у оквиру њих исказани дугорочни пласмани (667.060 КМ), потраживања по основу концесија чија наплата није у надлежности Општине (489.300 КМ) и сумњива и спорна потраживања (466.975 КМ) за која је исцрпљена могућност наплате. Наведено није у складу са Уредбом о рачуноводству буџета у ФБиХ и Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ; - Стална средства у финансијским извјештајима нису тачно исказана јер су на позицији сталних средстава у припреми исказана улагања од прије десет и више година за која није извјесно да ће се наставити, а оснивачки улози у јавна предузећа и установе нису књиговодствено евидентирани. Дугорочни пласмани мање су исказани за 3.036.688 КМ, јер на овој позицији нису евидентирани кредити пренесени на ЈП Еко-Сеп д.о.о. Живинице (2.369.628 КМ) и ЈП Водовод и канализација д.о.о. Бановићи (667.060 КМ). Наведено није у складу са Уредбом о рачуноводству у ФБиХ и Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ. Истицање питања - Општина не посједује документацију о праву власништва или располагања имовине набавне вриједности 283.778 КМ која је исказана у пословним књигама на 31. 12. 2024. године.
	Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење - Није успостављена јединица за интерну ревизију, као кључни елемент интерног надзора којим се осигурава систематичан приступ ојени и побољшању ефикасности управљања ризицима, контролама и процесима управљања, што је обавеза сходно Закону о интерној ревизији у јавном сектору у ФБиХ; - Расходи и издаци Буџетом нису планирани по изворима финансирања, а нису се подузимале мјере на уравнотежењу Буџета. Приликом његове израде најмање 527.934 КМ расхода и издатака није планирано на прописаним позицијама, због чега у финансијским извјештајима нису исказани према врстама и поткатегоријама контног плана. Наведено није у складу са Законом о Буџетима у ФБиХ, Одлуком о извршењу буџета за 2024. годину и Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ; - Годишњи попис имовине и обавеза није проведен у цијелости, будући да нису пописана сва стална средства, потраживања и обавезе, нити је извршено усклађивање књиговодственог са стварним стањем на датум биланса сходно Закону о рачуноводству и ревизији у ФБиХ; - Општина није поступила у складу са Законом о јавним набавкама јер је тендерском документацијом за набавке укупне уговорене вриједности од 555.594 КМ од понуђача захтијевала документ који није неопходан доказ за испуњавање квалификационих услова, чиме је ограничила конкуренцију, а тендерска документација за набавке уговорене вриједности 291.825 КМ не садржи јасну информацију о достављању гаранције за уредно извршење уговора.

	Истицање питања Вијеће као орган одлучивања није донијело Буџет за 2024. годину, Одлуку о привременом финансирању, а током године није доносило ни друге акте од значаја за Општину. Наведено је утицало на реализацију започетих пројеката и активности, покретање нових пројеката, исплату стипендија, те исплату плаћа и накнада запосленима.
Општина Груде	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом Основа за мишљење - Нераспоређени вишак расхода над приходима мање је исказан за 310.940 КМ јер су средства заштите и спашавања из 2024. године у износу од 173.459 КМ, а из ранијег раздобља у износу од 137.481 КМ, призната као приход тих раздобља, иако нису утрошена. Наведено није у складу с одредбама Правилника о књиговодству буџета у ФБиХ и Рачуноводствених политика за кориснике буџета Општине; - Не могу се потврдити појединачна стања и структура сталних средстава исказаних у финансијским извјештајима јер Општина и Фонд нису успоставили књигу капиталне имовине. Општина нема податке о структури цеста и мостова укупне вриједности 8.212.479 КМ јер су исказани у једном износу. Наведено није у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ, Уредбом о рачуноводству буџета у ФБиХ и Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ; - Одлуком о повјеравању јавних послова активности вођења евиденције о наплаћеној комуналној накнади уступљене су Јавној установи за комуналну дјелатност „Врило“, док се ова накнада уплаћује на депозитни рачун Општине. Потраживања за комуналну накнаду, која према евиденцији ЈУ „Врило“ износе 43.895 КМ, не евидентирају се у Главну књигу Општине, због чега су краткорочна потраживања мање исказана за наведени износ. Мишљење о усклађености: Негативно Основа за мишљење - Трезорски начин пословања није успостављен јер ЈУ Центар за социјални рад као буџетски корисник и даље има отворен трансакцијски рачун, те се његове трансакције не евидентирају у Главној књизи Трезора. Наведено није у складу са Законом о трезору у ФБиХ; - Буџет не садржи посебни дио, расходи и издаци нису планирани према изворима финансирања, није планирано покриће акумулираног дефицита, који је на крају обрачуноског раздобља исказан у износу од 6.630.032 КМ. Створени су расходи и издаци у износу од 99.565 КМ изнад утврђених у Буџету за те намјене и нису подузете мјере с циљем његовог уравнотежења. Нису поштовани приоритети извршавања Буџета јер нису вршене отплате дуга. Наведено није у складу с одредбама Закона о буџетима ФБиХ и Одлуке о извршавању Буџета Општине за 2024. годину; - Расподјела текућих трансфера у износу од 423.391 КМ и капиталних трансфера у износу од 594.993 КМ извршена је на основу захтјева корисника, а не на основу претходно утврђених програма и критерија, како је то Одлуком о извршавању буџета за 2024. годину предвиђено; - Није проведен цјеловит попис сталних средстава, потраживања и обвеза, нити је извршено усуглашавање књиговодственог са стварним стањем утврђеним пописом, како је то прописано одредбама Закона о рачуноводству и ревизији у ФБиХ; - Набавке у износу од 333.779 КМ извршене су без проведене процедуре и закључених уговора, док за набавке у износу од 51.306 КМ није проведен поступак одговарајућег вриједносног разреда. Наведено није у складу са Законом о јавним набавкама.
Општина Хаџићи	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом Основа за мишљење - Финансијски резултат текуће године прецијењен је за најмање 118.897 КМ јер су приходи у износу од 556.099 КМ признати као приход периода, иако нису утрошени, а расходи у износу од 437.202 КМ као расход периода, иако нису настали. Такођер, у ранијем периоду су признати неутрошени намјенски приходи у износу од 290.859 КМ. Због наведеног, нераспоређени вишак прихода над расходима прецијењен је за најмање 409.756 КМ, што није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и Уредбом о рачуноводству буџета у ФБиХ; - Општина књиговодствено не евидентира локалне цесте, за чије је управљање, грађење, реконструкцију, одржавање и заштиту надлежна у складу са Законом о принципима локалне самоуправе у ФБиХ, због чега стална средства и извори сталних средстава нису тачно исказани.

	Иако се ради о значајним вриједностима, улагања у изградњу и реконструкцију цеста буџетом се планирају и књиговодствено евидентирају на позицији капиталних трансфера, од чега у текућој години у износу од најмање 1.312.123 КМ, и не врши се повећање вриједности сталних средстава и извора сталних средстава. Због наведеног, Главна књига и не садржи ову позицију, а Биланс стања не даје тачан приказ сталних средстава, што није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ, Уредбом о рачуноводству буџета у ФБиХ и Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ. Ефекте на финансијске извјештаје не можемо утврдити. Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење 1. Није успостављена јединица за интерну ревизију као кључни елемент интерног надзора којим се осигурава систематичан приступ оцјени и побољшању ефикасности управљања ризицима, контролама и процесима управљања, што није у складу са Законом о интерној ревизији у јавном сектору у ФБиХ; 2. Приликом израде Буџета расходи и издаци нису планирани по изворима финансирања и на прописаним позицијама у износу од најмање 2.108.247 КМ, због чега у финансијским извјештајима нису исказани према врстама и поткатегијама контног плана. Наведено није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ; 3. На датум биланса није проведен cjеловит попис имовине и обавеза, јер нису обухваћене билансне позиције у цијелости, пословни простори и краткорочна разграничења, нити је извршено усклађивање књиговодственог са стварним стањем. Извјештај комисије за попис сталних средстава не садржи њихову структуру са исказаним вриједностима, структура потраживања и обавеза није тачна, јер су позиције исказане заједно, а за одређена потраживања није дато образложење, нити период на који се односе. Наведено није у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ.
Општина Купрес	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом Основа за мишљење 1. Нераспоређени вишак прихода над расходима више је исказан за 344.897 КМ јер су средства заштите и спашавања (28.913 КМ) и примљених трансфера и донација (99.712 КМ) призната као приход раздобља, иако нису утрошена, док обвезе по судским рјешењима о извршењу (216.712 КМ) нису исказане у књиговодственим евиденцијама, због чега су расходи подцијењени. Наведено није сукладно одредбама Закона о прорачунима у ФБиХ и Правилника о књиговодству прорачуна у ФБиХ; 2. Општина није успоставила евиденцију краткорочних потраживања по доспјелости, одређена потраживања су застарјела јер нису правовремено подузимане активности на њиховој наплати, а за дио није извршено усклађивање књиговодственог и стварног стања. Због тога краткорочна потраживања за комуналну накнаду у износу од 557.322 КМ нису реално исказана. Наведено није сукладно одредбама Закона о прорачунима у ФБиХ, Уредбе о рачуноводству прорачуна у ФБиХ и Правилника о књиговодству прорачуна у ФБиХ.
	Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење 1. Општина није донијела регистар прорачунских корисника. Документ оквирног прорачуна за раздобље 2024. – 2026. године није сачињен, а расходи и издаци Прорачуном нису планирани према изворима финансирања. Наведено није сукладно одредбама Закона о прорачунима у ФБиХ; 2. Текући трансфери за спорт, бранитељским удругама, удругама грађана и вјерским заједницама у износу од 88.854 КМ одобрени су закључцима начелника темељем достављених захтјева, а не темељем правилника којим се регулира њихова реализација, што није сукладно Одлуци о извршавању прорачуна Општине Купрес за 2024. годину; 3. Није проведен cjеловит попис сталних средстава и потраживања с обзиром на то да пописне листе опреме, новчаних средстава и потраживања представљају њихова преузета стања из књиговодствених евиденција, те није извршено усуглашавање књиговодственог са стварним стањем. Није донесена ни одлука о усвајању извјешћа о проведеном попису. Наведено није сукладно одредбама Закона о рачуноводству и ревизији у ФБиХ и Правилника о попису имовине, потраживања, залиха и обвеза.
Општина Витез	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом Основа за мишљење

	1. Краткорочна потраживања у износу од најмање 2.709.550 КМ су у највећој мјери застарјела, нису прекњижена на сумњива и спорна, нити су благовремено подузете све прописане мјере на њиховој наплати, због чега нису реално исказана. Наведено није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ; 2. Стална средства и извори средстава нису реално исказани јер Општина није књиговодствено евидентирала све цесте које су јој у надлежности, него само новоизграђене и накнадна улагања у постојеће цесте, а ефекте на финансијске извјештаје не можемо утврдити. Оснивачка улагања у јавна предузећа и установе нису књиговодствено евидентирана. Наведено није у складу са Уредбом о рачуноводству у ФБиХ и Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ. Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење 1. Приликом израде и планирања Буџета Општине за 2024. годину нису поштовани утврђени рокови за његову припрему. Примљени трансфери, расходи и издаци у износу од најмање 719.577 КМ нису планирани Буџетом на прописаним позицијама, због чега у финансијским извјештајима нису исказани према врстама и поткатогијама контног плана. Нису се сачињавали планови новчаних токова и оперативни планови. Наведено није у складу са Законом о Буџетима у ФБиХ и Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ; 2. За текуће трансфере у износу од 599.250 КМ који су одобрени корисницима утврђеним Буџетом начин расподеле није прописан Одлуком о извршењу Буџета Општине за 2024. годину, нити је утврђена обавеза достављања извјештаја о намјенском утрошку средстава. Наведено није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ; 3. Годишњи попис имовине и обавеза у Јединственом општинском органу управе и код ЈУ Центар за социјални рад Витез није проведен у потпуности јер дио имовине и обавеза није пописан, а није извршено ни усклађивање књиговодственог са стварним стањем на датум биланса. Наведено није у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ; 4. Тендерском документацијом за набавке радова укупне уговорене вриједности у износу од 855.285 КМ нису јасно и прецизно утврђени захтјеви за доказивање техничке и професионалне способности, док за набавку услуга за зимско одржавање путева уговорене вриједности у износу од 217.034 КМ нису дате потпуне информације о условима и поступку додјеле уговора. Код провођења преговарачких поступака без објаве обавјештења укупне уговорене вриједности у износу од 129.140 КМ није проведена прописана процедура. Наведено није у складу са Законом о јавним набавкама.
Општина Теочак	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење 1. Приликом израде Прорачуна расходи и издаци нису планирани по изворима финансирања. Одређени приходи и примици, те расходи и издаци, нису Прорачуном планирани на прописаним позицијама, због чега у финансијским извјешћима нису исказани према врстама и поткатогијама контног плана. Нису се сачињавали планови новчаних тијекова и оперативни планови. Наведено није сукладно Закону о прорачунима у ФБиХ и Правилнику о књиговодству прорачуна у ФБиХ; 2. Није извршен цјеловит годишњи попис јер нису пописана стална средства у припреми и туђа имовина, обвезе код ЈУ Центар за социјални рад и опрема код ЈУ Центар за културу и спорт. Руководитељи јавних установа нису усвојили извјешћа о попису, те није извршено усклађивање књиговодственог са стварним стањем, што није сукладно Закону о рачуноводству и ревизији у ФБиХ, Уредби о рачуноводству прорачуна у ФБиХ и Правилнику о књиговодству прорачуна у ФБиХ; 3. Тендерска документација за набаве радова уговорене вриједности 1.614.841 КМ код Јединственог општинског органа управе не садржи потпуне информације јер нису утврђени рокови за увођење извођача у посао. У једном отвореном поступку закључен је уговор о јавној набави, а да претходно нису осигурани предувјети за правовремено извођење радова. Наведено није сукладно Закону о јавним набавкама.
Општина Маглај	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом Основа за мишљење 1. Нераспоређени вишак прихода над расходима на датум биланса је више исказан јер неутрошени дио намјенских прихода од најмање 392.286 КМ прије израде годишњег обрачуна није прекњижен на краткорочна временска разграничења. Наведено није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и Рачуноводственим политикама за федералне буџетске кориснике и трезор;

	2. Стална средства потцијењена су за најмање 1.009.154 КМ јер није вршено повећање њихове вриједности за износ издатака за набавку и реконструкцију сталних средстава који су исказани на позицијама капиталних трансфера и издатака за текуће одржавање, а нису књиговодствено евидентирани ни сви локални путеви, улагања у водоводну мрежу, као ни оснивачки удјели. Наведено није у складу са Уредбом о рачуноводству буџета у ФБиХ и Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ.
	Мишљење о усклађеност: С резервом
	Основа за мишљење 1. Регистар буџетских корисника није потпун и није успостављен трезорски начин пословања, иако је Општина била у обавези 2017. године окончати активности по овом питању. Наведено није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и Законом о трезору у ФБиХ; 2. Приликом израде Буџета одређени приходи, расходи и издаци нису планирани на прописаним позицијама, због чега у финансијским извјештајима нису исказани према врстама и поткатегоријама контног плана, нити су расходи буџетом планирани према изворима финансирања. Наведено није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ; 3. Годишњим пописом сталних средстава и потраживања није утврђено њихово стварно стање, а обавезе нису пописане, због чега није извршено ни усклађивање књиговодственог са стварним стањем. Наведено није у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ, Уредбом о рачуноводству буџета у ФБиХ и Правилником о књиговодству буџета у ФБиХ.

3.6 Заводи, фондови, агенције и јавне установе

У извјештајном периоду обављено је 16 финансијских ревизија, и то: шест ванбуџетских фондова на федералном и кантоналном нивоу (четири службе за запошљавање, Федерални завод за запошљавање и Завод здравственог осигурања и реосигурања Федерације Босне и Херцеговине) и десет јавних установа на кантоналном и општинском нивоу (четири дома здравља, три болнице, два завода за јавно здравство, једна установа из области медицинске рехабилитације и бањског лијечења). Планиране ревизије обавило је седам тимова, а код пет субјеката ревизија је обављена први пут.

Финансијски планови ревидираних ванбуџетских фондова и јавних установа износили су 608.581.499 КМ. У наставку је преглед исказаних укупних прихода и примитака, расхода и издатака, финансијског резултата, те обавеза у финансијским извјештајима ревидираних субјеката за 2024. годину:

Табела 15. Преглед финансијских показатеља ванбуџетских фондова и јавних установа

Ред. бр.	Ревидирани субјекти	Приходи и примци	Расходи и издаци	Финансијски резултат	Обавезе ¹⁶ на 31. 12. 2024. године
1	2	3	4	5	6
1.	Федерални завод за запошљавање	77.071.559	91.743.903	-14.672.345	72.147.991
2.	Служба за запошљавање Херцеговачко-неретванске жупаније/кантона Мостар	21.793.664	21.344.901	448.763	1.114.186
3.	Служба за запошљавање Жупаније Западнохерцеговачке	7.751.263	7.606.146	145.117	613.620
4.	Јавна установа „Служба за запошљавање Босанско-подрињског кантона Горажде“	2.518.625	2.797.296	-278.671	267.066
5.	Служба за запошљавање Жупаније Посавске	1.919.708	1.910.141	9.567	7.516
6.	Завод здравственог осигурања и реосигурања Федерације Босне и Херцеговине	288.571.417	281.638.056	6.933.361	66.453.391
7.	Јавна установа Болница Травник	27.373.643	27.359.192	553	15.565.675
8.	Хрватска болница „Др. фра Мато Николић“ Нова Била	20.477.246	20.466.810	10.436	21.733.938
9.	Јавна здравствена установа Кантонална болница Горажде	10.561.162	10.583.661	-22.499	4.956.886
10.	Јавна установа Завод за јавно здравство Кантона Сарајево	6.711.829	6.702.268	9.561	1.033.528
11.	Завод за јавно здравство Тузланског кантона	3.555.335	3.508.133	47.202	1.035.646
12.	Здравствена установа Дом здравља Велика Кладуша	8.486.177	8.476.858	9.319	1.965.764

¹⁶ За ревидиране субјекте који примјењују контни оквир за буџетске кориснике исказане обавезе укључују и разграничења.

13.	Јавна здравствена установа Дом здравља Калесија	7.975.409	7.640.947	334.462	840.278
14.	Дом здравља Посушје	5.682.300	5.671.293	11.007	2.335.257
15.	Дом здравља Читлук	3.753.604	3.752.484	1.120	1.001.358
16.	Јавна установа за медицинску рехабилитацију и бањско лијечење – љечилиште „Реумал“ Фојница	17.015.584	14.161.198	2.672.082	9.223.726
УКУПНО		511.218.525	515.363.287	-4.340.965	200.295.826

У наставку је преглед ревидираних субјеката, с датим мишљењима и бројем препорука за 2024. годину:

Табела 16. Преглед датих мишљења и броја препорука ванбуџетским фондовима и јавним установама

Ред. бр.	Ревидирани субјекти	Дато мишљење		Број датих препорука
		о финансијским извјештајима	о усклађености са законским прописима	
1	2	3	4	5
1.	Федерални завод за запошљавање	Позитивно	С резервом	11
2.	Служба за запошљавање Херцеговачко-неретванске жупаније/кантона Мостар	Позитивно	Позитивно	4
3.	Служба за запошљавање Жупаније Западнохерцеговачке	Позитивно	С резервом	7
4.	Јавна установа „Служба за запошљавање Босанско-подрињског кантона Горажде“	Позитивно	Позитивно	6
5.	Служба за упошљавање Жупаније Посавске	Позитивно	Позитивно	5
6.	Завод здравственог осигурања и реосигурања Федерације Босне и Херцеговине	Позитивно	С резервом	8
7.	Јавна установа Болница Травник	Негативно	С резервом	25
8.	Хрватска болница „Др. фра Мато Николић“ Нова Била	Негативно	С резервом	15
9.	Јавна здравствена установа Кантонална болница Горажде	Негативно	С резервом	19
10.	Јавна установа Завод за јавно здравство Кантона Сарајево	С резервом	С резервом	10
11.	Завод за јавно здравство Тузланског кантона	С резервом	С резервом	11
12.	Здравствена установа Дом здравља Велика Кладуша	Негативно	С резервом	17
13.	Јавна здравствена установа Дом здравља Калесија	С резервом	Негативно	26
14.	Дом здравља Посушје	С резервом	С резервом	10
15.	Дом здравља Читлук	С резервом	С резервом	12
16.	Јавна установа за медицинску рехабилитацију и бањско лијечење – љечилиште „Реумал“ Фојница	Позитивно	С резервом	14

У 16 извјештаја о финансијској ревизији ванбџетских фондова и јавних установа за 2024. годину дато је укупно 200 препорука с циљем отклањања утврђених неправилности и јачања система интерних контрола.

У девет извјештаја, уз дата мишљења о финансијским извјештајима, истакнута су одређена питања, и то у три извјештаја у којима је дато позитивно мишљење, два извјештаја у којима је дато мишљење с резервом и четири извјештаја у којима је дато негативно мишљење.

Такођер, истакнута су одређена питања и уз мишљења о усклађености са законским прописима за 15 субјеката, и то у три извјештаја у којима је дато позитивно мишљење, 11 извјештаја у којима је дато мишљење с резервом и једном извјештају у којем је дато негативно мишљење.

3.6.1 Најважнији налази и препоруке

Ревизијом ванбџетских фондова и јавних установа утврђени су одређени пропусти и неправилности за које су дате одговарајуће препоруке.

Најважнији налази и препоруке су:

- Систем финансијског управљања и контроле није успостављен како је прописано Законом о финансијском управљању и контроли у јавном сектору у ФБиХ и осталим прописима који регулишу ову област. Пропусти се највећим дијелом односе на сљедеће компоненте ЦОСО модела: контролно окружење, управљање ризицима, контролне активности, и праћење и процјена система.

Успоставити систем финансијског управљања и контроле у дијелу контролног окружења, управљања ризицима, контролних активности и праћења и процјене система, сходно Закону о финансијском управљању и контроли у јавном сектору у ФБиХ и Правилнику о провођењу финансијског управљања и контроле у јавном сектору у ФБиХ.

- У области интерне ревизије констатовано је да један број ревидираних субјеката није успоставио јединицу за интерну ревизију као кључни елемент интерног надзора којим се осигурава систематичан приступ оцјени и побољшању ефикасности управљања ризицима, контролама и процесима управљања. Код субјеката који су је успоставили констатовано је да није успостављена функционална јединица за интерну ревизију, те да није осигурана њена функционална независност, као кључни елемент интерног надзора, у планирању рада, провођењу интерне ревизије и извјештавању. То није у складу са Законом о интерној ревизији у јавном сектору у ФБиХ.

Успоставити (функционалну) јединицу за интерну ревизију сходно Закону о интерној ревизији у јавном сектору у ФБиХ и Правилнику о критеријима за успостављање јединица за интерну ревизију у јавном сектору у ФБиХ.

Осигурати функционалну независност јединице за интерну ревизију од других организацијских јединица у планирању рада, провођењу интерне ревизије и извјештавању, у складу са Законом о интерној ревизији у јавном сектору у ФБиХ.

- Код дијела здравствених установа није успостављен интерни надзор над радом организацијских јединица и здравствених запосленика према Закону о здравственој заштити, што има значајност јер интерни надзор подразумијева и успоставу, развијање и одржавање система побољшања квалитета и сигурности здравствених услуга, у складу с прописима о систему побољшања квалитета, сигурности и о акредитацији у здравству.

Успоставити и проводити интерни надзор над радом организацијских јединица и здравствених запосленика у складу с одредбама Закона о здравственој заштити.

- Послови из надлежности не обављају се у потпуности у складу са законским прописима којима су утврђени. Због значаја, односно износа средстава којима управљају, издвајамо налазе утврђене у дијелу обављања послова из надлежности код Федералног завода за запошљавање и Завода здравственог осигурања и реосигурања Федерације Босне и Херцеговине.

Федерални завод за запошљавање

- Уговори за провођење мјера активне политике запошљавања и заједничких пројеката с другим правним субјектима у износу од 57.049.193 КМ нису реализовани, иако су за те намјене у Финансијском плану за 2024. годину била осигурана средства. Такођер, нису подузете довољне активности на контроли и праћењу извршења уговорених обавеза. То није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ, а имало је за посљедицу смањење ефеката запошљавања и пренос значајних средстава у наредну годину.

Интензивирати активности на реализацији програма/мјера активне политике запошљавања, као и контроли достављене документације за уговорене обавезе по закљученим уговорима, како би се што више средстава реализовало у години за коју су осигурана, у складу са Законом о буџетима у ФБиХ.

- Обједињавање и вођење збирних евиденција у области рада и запошљавања није вршено у складу са Законом о посредовању у запошљавању и социјалној сигурности незапослених особа и Правилником о евиденцијама у области запошљавања.

Подузети активности према кантоналним службама за запошљавање које не достављају податке прописане Правилником о евиденцијама у области запошљавања, како би се осигурало њихово достављање.

Завод здравственог осигурања и реосигурања Федерације Босне и Херцеговине

- Комисије за издавање сагласности за лијечење осигураних лица на терет Фонда солидарности ФБиХ нису водиле листе чекања на прописаним обрасцима и са свим потребним подацима, због чега се није могло потврдити да су састављене у складу са критеријима који су дефинисани Упутством о успостави Листе чекања за лијекове са листе лијекова Фонда солидарности ФБиХ. То није у складу са Законом о апотекарској дјелатности и „Правилником о ближим критеријима за избор лијекова, поступку и начину израде Листе лијекова Фонда солидарности ФБиХ, као и кориштењу лијекова са Листе лијекова Фонда солидарности ФБиХ“.

Листе чекања пацијената водити на обрасцима и са свим потребним подацима, како је утврђено Упутством о успостави Листе чекања за лијекове са Листе лијекова Фонда солидарности ФБиХ, које је донио Управни одбор.

- Правилници о раду нису усклађени с колективним уговорима, што је за посљедицу имало да се обрачун плаћа и накнада није вршио у складу с колективним уговорима.

Правилник о раду ускладити с одредбама колективних уговора.

- Нису досљедно и тачно примијењене одредбе Концептуалног оквира за финансијско извјештавање, Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског извјештавања, посебно у дијелу: признавања прихода на основу донираних средстава; признавања потраживања од запосленика и повезаних прихода на основу пресуда; тестирања умањења вриједности сталних средстава; исказивања и мјерења залиха и утрошка залиха; вршења процјене очекиваних кредитних губитака за потраживања, признавања прихода од укидања резервисања и расхода резервирања. То је за посљедицу имало нереално исказана средства, обавезе, приходе, расходе, финансијски резултат текуће и претходних година, а самим тим и капитал.

Досљедно примјењивати одредбе Концептуалног оквира за финансијско извјештавање, Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског извјештавања, с циљем истинитог и фер извјештавања.

- Код дијела ревидираних субјеката за земљишта и грађевинске објекте исказане у књиговодственој евиденцији није презентована документација на основу које је извршено књиговодствено евидентирање у ранијем периоду, у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ.

Потребно је осигурати вјеродостојну документацију за почетно признавање и вредновање земљишта како би се потврдило да је исказана вриједност утврђена у складу с важећим стандардима; у противном, предузети мјере како би се утврдила поуздана књиговодствена вриједност.

- Вјеродостојну документацију о власништву или праву кориштења пословних простора исказаних у пословним књигама субјеката не посједује дио ревидираних субјеката.

Осигурати вјеродостојну документацију о власништву или праву кориштења пословних простора исказаних у пословним књигама.

- Код дијела ревидираних субјеката вриједност основног капитала није усаглашена у пословним књигама и судском регистру, нити је презентована документација на основу које је извршено евидентирање капитала.

Утврдити чињенично стање и стварну вриједност основног капитала с циљем реалног исказивања капитала у финансијским извјештајима и извршити усклађивање основног капитала у судском регистру.

- Код већег броја ревидираних субјеката годишњи попис имовине и обвеза и усклађивање књиговодственог са стварним стањем није извршено према одредбама Закона о рачуноводству и ревизији у ФБиХ, Уредбе о рачуноводству прорачуна у ФБиХ и Правилника о књиговодству прорачуна у ФБиХ.

Годишњим пописом утврдити стварно стање имовине и обавеза и ускладити књиговодствено са стварним стањем, како је прописано одредбама Закона о рачуноводству и ревизији у ФБиХ, Уредбе о рачуноводству прорачуна у ФБиХ и Правилника о књиговодству прорачуна у ФБиХ.

- Набавке роба, услуга и радова нису вршене у потпуности у складу с процедурама прописаним Законом о јавним набавкама и provedбеним актима. Најзначајније неправилности утврђене су у дијелу набавке роба и услуга без примјене Закона о јавним набавкама и закључених уговора, чиме није осигурана транспарентност у пословању и ефикасно кориштење јавних средстава, или су набавке вршене дијелењем поступака.

Набавке роба и услуга вршити сходно процедурама прописаним Законом о јавним набавкама, а избор добављача и поступке јавних набавки проводити уз досљедно поштовање принципа и одредби Закона и с циљем избјегавања дијелења поступака и примјене одговарајућег поступка.

- Пријем запосленика без јавног оглашавања вршен је у складу с Уредбом о поступку пријема у радни однос у јавном сектору у ФБиХ Владе ФБиХ и кантоналним уредбама, којима је омогућен пријем у радни однос без јавног оглашавања.

Пријем запосленика у радни однос вршити након проведене процедуре обавезног јавног оглашавања, сходно одредбама Закона о раду.

Табела 17. Информације о поступању по препорукама ванбуџетским фондовима и јавним установама

Ред. бр.	Групе субјеката ревизије	Поступање по препорукама датим у извјештајима у претходним годинама				
		Реализован	Дјелимично реализован	Није реализовано	Без оцјене/неповодиво	УКУПНО
1	2	3	4	5	6	7 (3+4+5+6)
1.	Федерални завод за запошљавање	6	5	8	2	21
	постотак	29%	24%	37%	10%	100%
2.	Служба за запошљавање Херцеговачко-неретванске жупаније/кантона Мостар	4	0	0	0	4
	постотак	100%	0%	0%	0%	100%
3.	Служба за запошљавање Жупаније Западнохерцеговачке	6	2	4	1	13
	постотак	46%	15%	31%	8%	100%
4.	Јавна установа „Служба за запошљавање Босанско-подрињског кантона Горажде“	5	0	2	0	7
	постотак	71%	0%	29%	0%	100%
5.	Служба за запошљавање Жупаније Посавске	6	2	2	2	12
	постотак	49%	17%	17%	17%	100%
6.	Завод здравственог осигурања и реосигурања Федерације Босне и Херцеговине	3	3	5	0	11
	постотак	27%	27%	46%	0%	100%
7.	Јавна установа Болница Травник	9	3	11	1	24
	постотак	38%	13%	45%	4%	100%
8.	Хрватска болница „Др. фра Мато Николић“ Нова Била	15	3	5	3	26
	постотак	58%	12%	18%	12%	100%
9.	Јавна здравствена установа Кантонална болница Горажде	13	0	11	3	27
	постотак	48%	0%	41%	11%	100%
10.	Јавна установа Завод за јавно здравство Кантона Сарајево	3	0	2	1	6
	постотак	50%	0%	33%	17%	100%
11.	Завод за јавно здравство Тузланског кантона	Ревизија вршена први пут				
12.	Здравствена установа Дом здравља Велика Кладуша	Ревизија вршена први пут				
13.	Јавна здравствена установа Дом здравља Калесија	Ревизија вршена први пут				
14.	Дом здравља Посушје	Ревизија вршена први пут				
15.	Дом здравља Читлук	Ревизија вршена први пут				
16.	Јавна установа за медицинску рехабилитацију и бањско лијечење – љечилиште „Реумал“ Фојница	5	3	8	1	17
	постотак	29%	18%	47%	6%	100%
УКУПНО		75	21	58	14	168
постотак		45%	12%	35%	8%	100%

Оцјена поступања по препорукама које су дате у претходним годинама извршена је код 11 ревидираних субјеката. Оцјена није извршена само код оних субјеката који су ревидирани први пут (њих пет).

Од укупно 168 датих препорука 45% је реализовано, 12% дјелимично, а 35% није реализовано. За 14 препорука (8%) није извршена оцјена поступања највећим дијелом због тога што су се односиле на пословне догађаје којих у ревидираној години није било или је у међувремену дошло до измјене прописа и аката због којих су непроводиве.

У наставку је преглед ревидираних субјеката, с датим мишљењима за 2024. годину, основама за изражавање мишљења и истакнутим питањима:

Субјекти ревизије	Дато мишљења/основ за мишљење/истицање питања
1	2
Федерални завод за запошљавање	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Истицање питања - На позицији сумњивих и спорних потраживања на датум биланса исказан је износ од 14.314.816 КМ, који се односи на доспјела потраживања из периода 2001-2013. године. Њихов поврат је неизвјестан због необезбјеђења адекватних инструмената осигурања поврата кредита и неблаговременог покретања законом прописаних радњи на наплати, иако је Федерални завод подузимао активности на поврату пласираних средстава. - Федерални завод не посједује документацију о власништву или посједу за грађевински објекат – зграду, чија је набавна вриједност на 31. 12. 2024. године у пословним књигама исказана у износу од 3.287.179 КМ. - Дугорочна потраживања по основу доспјеле, а ненаплаћене главнице за дате комисионе кредите из претходног периода на датум биланса исказана су у износу од 19.609.180 КМ. Наплата ових потраживања је неизвјесна с обзиром на то да је већи дио оцијењен као трајно ненаплатив, иако су банке и Федерални завод у претходном периоду и током 2024. године подузимали активности на поврату пласираних средстава и књиговодственом отпису ненаплативих потраживања.
	Мишљење о усклађености: С резервом
	Основа за мишљење - Није осигурана функционална независност јединице за интерну ревизију, као кључног елемента интерног надзора, у планирању рада, провођењу интерне ревизије и извјештавању. То није у складу са Законом о интерној ревизији у јавном сектору у ФБиХ, према којем се функција интерне ревизије заснива на принципима независности и објективности. - Уговори за провођење мјера активне политике запошљавања и заједничких пројеката с другим правним субјектима у износу од 57.049.193 КМ нису реализовани, иако су за те намјене у Финансијском плану за 2024. годину била осигурана средства. Такођер, нису подузете довољне активности на контроли и праћењу извршења уговорених обавеза. То није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ, а имало је за посљедицу смањење ефеката запошљавања и пренос значајних средстава у наредну годину. - Обједињавање и вођење збирних евиденција у области рада и запошљавања није вршено у складу са Законом о посредовању у запошљавању и социјалној сигурности незапослених особа и Правилником о евиденцијама у области запошљавања. Истицање питања - Федералним заводом од 6. 3. 2024. године управља привремени Управни одбор, именован на период од највише три мјесеца, до окончања поступка коначног именовања. До окончања ревизије Влада ФБиХ није провела процедуру коначног именовања Управног одбора.
Служба за запошљавање Херцеговачко-неретванске жупаније/кантона Мостар	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Истицање питања Служба не посједује документацију о власништву за четири пословна простора које користи и који су евидентирани у пословним књигама у оквиру грађевинских објеката на 31. 12. 2024. године, укупне набавне вриједности 520.555 КМ, као ни за пословни простор евидентиран на средствима ван употребе, који не користи, набавне вриједности 568.910 КМ. Мишљење о усклађености: Позитивно

	Истицање питања Од 24.440 незапослених особа на подручју Херцеговачко-неретванске жупаније/кантона на 31. 12. 2024. године, њих 4.556 није остварило право на здравствено осигурање и није имало могућност добивања здравствене легитимације, иако је Уставом ФБиХ утврђено право на здравствену заштиту свих особа. Наведено је посљедица примјене члана 19. Закона о здравственом осигурању и члана 3.б тачка И) Закона о посредовању у запошљавању и социјалној сигурности незапослених особа, који прописују рокове у којима се незапослене особе морају пријављивати надлежним службама за запошљавање након престанка радног односа или губљења статуса ученика или редовног студента и сл., с циљем остваривања прописаних права.
Служба за запошљавање Жупаније Западнохерцеговачке	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Мишљење о усклађености: С резервом
	Основа за мишљење - Годишњим пописом имовине и обавеза нису обухваћени грађевински објекти, а остала имовина и обавезе пописани су преузимањем података из књиговодствених евиденција, што упућује на то да није извршен натурални попис имовине и обавеза, као ни усклађивање књиговодственог са стварним стањем. То није у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ. Истицање питања - Влада Жупаније Западнохерцеговачке није разријешила Управни одбор након истека мандата и именovala нови, што је за посљедицу имало то да од 18. 2. 2024. године Службом управља Управни одбор којем је истекао мандат, у складу са Мишљењем Министарства здравства, рада и социјалне скрби Жупаније Западнохерцеговачке. - Накнаде по основу рада запосленима за регрес, јубиларне награде и накнаде за вјерске празнике исплаћене су изнад законски прописаног неопорезивог износа (за 45.252 KM) на који су обрачунати и исплаћени пуни порези и доприноси. С обзиром на то да се Служба финансира највећим дијелом из уплате доприноса за запошљавање, сматрамо да исплата у наведеним износима није примјерена. - Од 9.718 незапослених особа на подручју Жупаније Западнохерцеговачке на 31. 12. 2024. године, њих 2.002 нису оствариле право на здравствено осигурање и нису имале могућност добивања здравствене легитимације, иако је Уставом ФБиХ утврђено право на здравствену заштиту свих особа. Наведено је посљедица примјене члана 19. Закона о здравственом осигурању и члана 3.б тачка И) Закона о посредовању у запошљавању и социјалној сигурности незапослених особа, који прописују рокове у којима се незапослене особе морају пријављивати надлежним службама за запошљавање након престанка радног односа или губљења статуса ученика или редовног студента и сл., с циљем остваривања прописаних права.
Јавна установа „Служба за запошљавање Босанско-подрињског кантона Горажде“	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Мишљење о усклађености: Позитивно
	Истицање питања Од 2.464 незапослене особе на подручју Босанско-подрињског кантона Горажде на 31. 12. 2024. године, њих 1.059 није остварило право на здравствено осигурање и није имало могућност добивања здравствене легитимације, иако је Уставом ФБиХ утврђено право на здравствену заштиту свих особа. Наведено је посљедица примјене члана 19. Закона о здравственом осигурању и члана 3.б тачка И) Закона о посредовању у запошљавању и социјалној сигурности незапослених особа, који прописују рокове у којима се незапослене особе морају пријављивати надлежним службама за запошљавање након престанка радног односа или губљења статуса ученика или редовног студента и сл., с циљем остваривања прописаних права.
Служба за запошљавање Жупаније Посавске	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Мишљење о усклађености: Позитивно
	Истицање питања Влада Жупаније Посавске након разрјешења члана Управног одбора није именovala новог, што је за посљедицу имало то да у периоду од 14. 7. 2022. до 30. 8. 2024. године Управни одбор није дјеловао и обављао послове из надлежности у пуном сазиву, што није у складу с одредбама Статута Службе.

	Од 3.464 незапослене особе на подручју Жупаније Посавске на 31. 12. 2024. године, њих 827 није остварило право на здравствено осигурање и није имало могућност добивања здравствене легитимације, иако је Уставом ФБиХ утврђено право на здравствену заштиту свих особа. Наведено је посљедица примјене члана 19. Закона о здравственом осигурању и члана 3.6 тачка И) Закона о посредовању у запошљавању и социјалној сигурности незапослених особа, који прописују рокове у којима се незапослене особе морају пријављивати надлежним службама за запошљавање након престанка радног односа или губљења статуса ученика или редовног студента и сл., с циљем остваривања прописаних права.
Завод здравственог осигурања и реосигурања Федерације Босне и Херцеговине	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Мишљење о усклађености: С резервом
	Основа за мишљење 1. Комисије за издавање сагласности за лијечење осигураних особа на терет Фонда солидарности ФБиХ нису водиле листе чекања на прописаним обрасцима и са свим потребним подацима, због чега нисмо могли потврдити да су састављене у складу са критеријима који су дефинисани Упутством о успостави Листе чекања за лијекове са листе лијекова Фонда солидарности ФБиХ. То није у складу са Законом о апотекарској дјелатности и „Правилником о ближим критеријима за избор лијекова, поступку и начину израде Листе лијекова Фонда солидарности ФБиХ, као и кориштењу лијекова са Листе лијекова Фонда солидарности ФБиХ“. Истицање питања - У радни однос на одређено вријеме примљена су три запосленика, без јавног оглашавања, по основу Уредбе Владе ФБиХ о поступку пријема у радни однос у јавном сектору у ФБиХ. - Заводом од 2015. године управља привремени Управни одбор, именован на три мјесеца, до окончања поступка коначног именовања. Такођер, Влада ФБиХ је 27. 9. 2023. године привремено именовала директорицу и замјеника директорице на период од три мјесеца, или до окончања поступка коначног именовања. До окончања ревизије Влада ФБиХ није провела процедуру коначног именовања Управног одбора, директора и замјеника директора Завода. - С обзиром на то да је Управни одбор Завода донио Тарифу здравствених услуга у ФБиХ 1997. године, а измјене и допуне 2007, здравствене установе суочавају се са проблемом немогућности законитог фактурисања бројних нових услуга, јер за њих нису утврђене цијене у овој Тарифи, као и фактурисања услуга садржаних у Тарифи, чије цијене нису прилагођене новом начину пружања услуга, новим методама лијечења, те примјени нових медицинских апарата и опреме. - Приходи од доприноса за обавезно здравствено осигурање остварени су у износу од 223.211.183 КМ, док су приходи из Буџета ФБиХ 58.266.667 КМ, што представља само 26% средстава која су се требала уплатити из Буџета ФБиХ у складу са Законом о здравственом осигурању. Иако је Завод подузео активности према Федералном министарству здравства и Влади ФБиХ везано за осигурање потребног износа средстава из Буџета ФБиХ за финансирање Фонда солидарности ФБиХ, ни у 2024. години нису обезбијеђена средства за његово финансирање у законом прописаном износу.
	Мишљење о финансијским извјештајима: Негативно
Јавна установа Болница Травник	Основа за мишљење 1. Признавање прихода од укидања резервисања по основу пресуде из 2017. године није извршено у складу са Концептуалним оквиром за финансијско извјештавање и рачуноводственим начелом настанка догађаја, што је за посљедицу имало прецијењене приходе и финансијски резултат текућег периода за 77.720 КМ, а потцијењен акумулирани финансијски резултат. 2. Не можемо потврдити вриједност исказаног земљишта и грађевинских објеката на датум биланса у износу од 7.848.750 КМ садашње вриједности, јер није презентирана вјеродостојна документација на основу које је извршено књиговодствено евидентирање. То није у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ. Истицање питања Вриједност власничког капитала није усаглашена у пословним књигама и судском регистру, јер је у финансијским извјештајима на 31. 12. 2024. године исказан власнички капитал у износу од 12.890.377 КМ, док у судском регистру није уписан капитал.
	Мишљење о усклађености: С резервом

	Основа за мишљење - Није успостављена јединица за интерну ревизију као кључни елемент интерног надзора којим се осигурава системски приступ оцјени и побољшању ефикасности управљања ризицима, контролама и процесима управљања, што је обавеза у складу са Законом о интерној ревизији у јавном сектору у ФБиХ. - Вршен је обрачун и исплата накнада за радни учинак у бруто износу од 188.559 КМ, иако није донесен нормативни акт којим би се уредио обрачун ових накнада, што није у складу с важећим Колективним уговорима. Такођер, нису донесене одлуке директора којима би се одобрила исплата ових накнада, утврдила висина и основа за накнаде за радни учинак. - Евиденције о радном времену нису вођене у складу с Правилником о садржају и начину вођења евиденција о радницима и другим лицима ангажованим на раду у дијелу почетка и завршетка рада, прекида рада и кориштења паузе. Осим тога, обрачун и исплата накнада за обављени прековремени рад нису извршени на основу стварно остварених прековремених сати на мјесечном нивоу, а у одређеним случајевима прековремени рад је вршен изнад законом дозвољеног броја сати. То није у складу с одредбама Закона о раду и с важећим Колективним уговорима. - Није извршен цјеловит попис потраживања, обавеза, одгођених прихода и резервисања, нити усклађивање књиговодственог са стањем утврђеним пописом. То није у складу с одредбама Закона о рачуноводству и ревизији у ФБиХ. - Набавке прехранбених артикала за потребе исхране пацијената, грађевинског потрошног материјала, намјештаја и шифона у вриједности од најмање 248.452 КМ извршене су дијељењем поступака, односно није одабран одговарајући поступак. То није у складу са Законом о јавним набавкама. Истицање питања - У радни однос на одређено вријеме примљено је 13 запосленика, без јавног оглашавања, по основу Уредбе Владе Средњобосанског кантона о поступку пријема у радни однос у јавном сектору у Средњобосанском кантону.
Хрватска болница „Др. Ф Мато Николић“ Нова Бил	Мишљење о финансијским извјештајима: Негативно Основа за мишљење - Приходи и финансијски резултат прецијењени су за 367.000 КМ, с обзиром на то да признавање прихода по основу донираних намјенских новчаних средстава повезаних с имовином није извршено у складу с одредбама МРС-а 20 – Рачуноводство државних бесповратних давања и објављивање државне помоћи. - Не можемо потврдити вриједност исказаног земљишта и капитала на датум биланса у износу од 2.022.930 КМ, јер није презентирана вјеродостојна документација на основу које је извршено књиговодствено евидентирање. То није у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ. Истицање питања - Вриједност власничког капитала није усаглашена у пословним књигама и судском регистру, јер је у финансијским извјештајима на 31. 12. 2024. године исказан власнички капитал у износу од 3.108.446 КМ, док у судском регистру није уписан капитал. Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење - Набавке у вриједности од најмање 407.952 КМ извршене су без примјене Закона о јавним набавкама и закључених уговора, чиме није осигурана транспарентност у пословању и ефикасно кориштење јавних средстава.
Јавна здравствена установа Кантонална болница Горажде	Мишљење о финансијским извјештајима: Негативно Основа за мишљење - Промет туђе робе (лијекова и потрошног материјала које финансира Завод здравственог осигурања и реосигурања ФБиХ) евидентиран је у билансној књиговодственој евиденцији, што није у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ. То је имало за посљедицу да су приходи и расходи по овом основу прецијењени за 264.112 КМ, без утицаја на финансијски резултат за 2024. годину. - Не можемо потврдити вриједност сталних средстава исказаних у износу од 6.564.587 КМ, јер на датум биланса нису евидентирани земљишта у складу са одредбама МРС-а 16 – Некретнине, постројења и опрема и МРС-а 20 – Рачуноводство државних бесповратних давања и објављивање државне помоћи. Ефекте на финансијске извјештаје није могуће процијенити.

	3. Средства дозначена за изградњу дијализног центра током 2020. и 2021. године у износу од 871.431 КМ евидентирана су у корист одгођених прихода, иако је Одлуком Скупштине Босанско-подрињског Кантона Горажде из 2022. године дефинисано да се за овај износ повећава основни капитал. За износ обрачунате амортизације вршено је признавање прихода периода на терет одгођених прихода, на системској основи. Наведено има за последицу да је капитал потцијењен, а акумулирани финансијски резултат и одгођени приходи прецијењени. То није у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ и наведеном Одлуком. Истицање питања - Коефицијент текуће ликвидности на 31. 12. 2024. године износио је 0,9, што указује на то да Болница није у могућности измирити своје краткорочне обавезе (1.071.889 КМ) из краткорочних средстава (932.195 КМ). Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење - Није успостављен унутрашњи надзор над радом организацијских јединица и здравствених запосленика, што је обавеза у складу са Законом о здравственој заштити. - Није извршен цјеловит попис имовине и обавеза, јер њиме није обухваћено земљиште, залихе лијекова и потрошног материјала на одјелима Болнице и одгођени приходи, нити је извршено усклађивање књиговодственог са стварним стањем утврђеним пописом. То није у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ. - Набавке лијекова у вриједности од најмање 270.298 КМ извршене су без примјене Закона о јавним набавкама и закључених уговора, чиме није осигурана транспарентност у пословању и ефикасно кориштење јавних средстава. Такођер, извршено је дијељење поступака у износу од 59.862 КМ. Наведено није у складу са Законом о јавним набавкама. Истицање питања - У радни однос на одређено вријеме примљена су три запосленика, без јавног оглашавања, по основу Уредбе Владе Босанско-подрињског кантона о поступку пријема у радни однос.
Јавна установа Завод за јавно здравство Кантона Сарајево	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом Основа за мишљење - Од укупно исказаног нераспоређеног вишка прихода над расходима из претходних периода не можемо потврдити нераспоређени вишак прихода над расходима за 602.827 КМ, јер износ од 326.096 КМ није документован, а 276.731 КМ се односи на преузети власнички капитал од претходног сљедбеника. Поред тога, износ од 1.017.055 КМ прекњижен је с позиције власничког капитала у корист нераспоређеног вишка прихода над расходима без вјеродостојне документације и сагласности оснивача. То није у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ и Статутом. Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење - Правилник о раду, унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста, плаћама и накнадама радника Завода није усклађен с важећим колективним уговорима, што је имало за последицу обрачун и исплату увећања плаће у бруто износу од 157.018 КМ. Истицање питања - У радни однос на одређено вријеме примљена су три запосленика, без јавног оглашавања, по основу Уредбе Владе Кантона Сарајево о поступку пријема у радни однос у јавном сектору на територији Кантона Сарајево.
Завод за јавно здравство Тузланског кантона	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом Основа за мишљење Не можемо потврдити вриједност исказаних грађевинских објеката на датум биланса у износу од 387.916 КМ садашње вриједности, јер није презентирана вјеродостојна документација на основу које је извршено књиговодствено евидентирање. То није у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ. Мишљење о усклађености: С резервом

	Основа за мишљење - Није сачињен приједлог плана и програма провођења обавезне системске дератизације за 2024. годину, што је обавеза у складу са Законом о заштити становништва од заразних болести и Правилником о начину обављања обавезне дезинфекције, дезинсекције и дератизације. То је за посљедицу имало да план и програм провођења обавезне системске дератизације за 2024. годину није усвојило Министарство здравства Тузланског кантона. - Није извршен свеобухватан попис залиха, дугорочних одгођених прихода, дугорочних резервисања и ванбилансне евиденције, нити је извршено усклађивање књиговодственог са стварним стањем утврђеним пописом. То није у складу с одредбама Закона о рачуноводству и ревизији у ФБиХ. Истицање питања - У радни однос на одређено вријеме примљено је пет запосленика, без јавног оглашавања, по основу Уредбе Владе Тузланског кантона о поступку пријема у радни однос у јавном сектору у Тузланском кантону.
Здравствена установа Дом здравља Велика Кладуша	Мишљење о финансијским извјештајима: Негативно Основа за мишљење - Признавање прихода по основу амортизације на донирана стална средства није извршено у складу с одредбама МРС-а 20 – Рачуноводство државних бесповратних давања и објављивање државне помоћи, што је имало за посљедицу да су краткорочно одгођени приходи прецијењени за 95.191 КМ, а акумулирани финансијски резултат потцијењен за наведени износ. - Не можемо потврдити вриједност земљишта и грађевинских објеката садашње вриједности 1.708.855 КМ јер није презентована вјеродостојна документација на основу које је извршено књиговодствено евидентирање, што није у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ. Такођер, помоћна књига сталних средстава не води се у складу са начелима прописаним овим Законом, што је за посљедицу имало да је стање сталних средстава у помоћној књизи исказано више за 174.912 КМ у односу на стање исказано у Главној књизи, те се не може утврдити структура исказаног земљишта. Ефекте на финансијске извјештаје нисмо у могућности процијенити. - За потраживања старија од годину дана најмање у износу од 265.290 КМ није извршена процјена очекиваних кредитних губитака у складу са захтјевима МСФИ-ја 9 – Финансијски инструменти. То за посљедицу има потцијењене расходе, што је имало утицаја и на финансијски резултат. - Признавање потраживања од запосленика и повезаних прихода није извршено у складу са Концептуалним оквиром за финансијско извјештавање и рачуноводственим начелом настанка догађаја, што је за посљедицу имало потцијењена потраживања за 100.000 КМ, прецијењена резервисања за 97.986 КМ, прецијењене приходе и финансијски резултат текућег периода за 10.000 КМ и потцијењен акумулирани финансијски резултат за 229.507 КМ. Истицање питања - Вриједност капитала није усаглашена у пословним књигама и судском регистру, јер је у финансијским извјештајима на 31. 12. 2024. године исказан власнички капитал у износу од 7.066.527 КМ, док у судском регистру није уписан капитал. Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење - Није успостављен унутрашњи надзор над радом организацијских јединица и здравствених запосленика, што је обавеза у складу са Законом о здравственој заштити. - Није извршен цјеловит попис имовине и обавеза, јер њиме нису обухваћена сва потраживања, резервисања, одгођени приходи и остале обавезе, укључујући разграничења, због чега није извршено усклађивање књиговодственог са стварним стањем утврђеним пописом. Елаборат о извршеном попису Управни одбор усвојио је након сачињавања финансијских извјештаја за 2024. годину. То није у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ. Истицање питања - У радни однос на одређено вријеме примљено је осам запосленика, без јавног оглашавања, по основу Уредбе Владе Унско-санског кантона о поступку пријема у радни однос.

Јавна здравствена установа Дом здравља Калесија	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом Основа за мишљење - Набављена стална средства призната су као расходи раздобља, што није суkladно захтјевима МРС-а 16 – Некретнине, постројења и опрема. То је за посљедицу имало да су стална средства и финансијски резултат подцијењени, а расходи раздобља прецијењени за 32.413 КМ. - Не можемо потврдити расходе резервирања за спорове покренуте против Дома здравља у износу од 40.780 КМ, који су признати без процјене исхода судских спорова и одговарајуће књиговодствене исправе. То није суkladно МРС-у 37 – Резервирања, потенцијалне обвезе и потенцијална средства, и Закону о рачуноводству и ревизији у ФБиХ. - За потраживања од купаца старија од годину дана најмање у износу од 16.756 КМ није извршена исправка на терет расхода раздобља. Такођер, није извршена процјена очекиваних кредитних губитака за сва потраживања од купаца суkladно захтјевима МСФИ-ја 9 – Финансијски инструменти. То за посљедицу има подцијењене расходе за најмање 16.756 КМ, што је имало утјецаја и на финансијски резултат. - Није извршено признавање прихода по основу потраживања од запосленика признатих темељем пресуде у износу од 35.565 КМ суkladно Концептуалном оквиру за финансијско извјешћавање и рачуноводственом начелу настанка догађаја. То је имало за посљедицу да су приходи за 2024. годину подцијењени, а дугорочни одгођени приходи и финансијски резултат прецијењени за наведени износ. Истицање питања - Дом здравља не посједује документацију о власништву, посједу или праву кориштења за грађевинске објекте и земљиште (средишњи објект Дома здравља и подручне амбуланте Мемиди, Гојчин и Доње Храсно), чија је набавна вриједност на 31. 12. 2024. године исказана у износу од 2.229.445 КМ.
	Мишљење о усклађености: Негативно Основа за мишљење - Није успостављен унутарњи надзор над радом организацијских јединица и здравствених запосленика, што је обвеза суkladно Закону о здравственој заштити. - Правилник о раду није усклађен с важећим колективним уговорима, јер је уведено ново право, што је за посљедицу имало обрачун и исплату корекције плаћа на више, најмање у бруто износу од 40.617 КМ. - Није извршен годишњи попис имовине и обвеза, нити је извршено усклађивање књиговодственог са стварним стањем, што није суkladно Закону о рачуноводству и ревизији у ФБиХ. - Набаве у вриједности од најмање 279.714 КМ извршене су без примјене Закона о јавним набавкама и закључених уговора, чиме није осигурана транспарентност у пословању и ефикасно кориштење јавних средства. Истицање питања - У радни однос на одређено вријеме примљено је 19 запосленика, без јавног оглашавања, по темељу Уредбе Владе Тузланског кантона о поступку пријема у радни однос у јавном сектору у Тузланском кантону. - Именовање вршитеља дужности равнатеља вршено је четири пута у раздобљу од 27. 11. 2023. до 28. 2. 2025. године, када је именован равнатељ. То је утјецало на неометано функционирање Дома здравља. Иако је одговоран за истинито и фер приказивање финансијског положаја и успјешности пословања Дома здравља, Управни одбор није разматрао првобитно сачињена Годишња финансијска извјешћа, као ни коригирана Годишња финансијска извјешћа за 2024.
Дом здравља Посушје	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом Основа за мишљење - Не можемо потврдити вриједност исказаног земљишта на датум биланса у износу од 311.719 КМ, јер није представљена вјеродостојна документација на основу које је извршено књиговодствено евидентирање. То није у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ. Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење - Није успостављен унутрашњи надзор над радом организацијских јединица и здравствених запосленика, што је обавеза у складу са Законом о здравственој заштити Жупаније Западнохерцеговачке.

	2. План јавних набавки није сачињен на основу реалних потреба, што је за посљедицу имало више измјена и допуна Плана током године. Набавка услуга каско осигурања у износу од 11.984 КМ извршена је без примјене Закона о јавним набавкама и закључених уговора, чиме није осигурана транспарентност у пословању и ефикасно кориштење јавних средстава. Такођер, извршено је дијељење поступака најмање у износу од 25.427 КМ. Наведено није у складу са Законом о јавним набавкама. Истицање питања Закон о здравственој заштити који је донијела Скупштина Жупаније Западнохерцеговачке није усклађен са федералним Законом о здравственој заштити у дијелу којим је дефинисано да директор здравствене установе мора имати знање о здравственом менаџменту које се доказује сертификатом о обављеној едукацији из здравственог менаџмента, односно завршеном специјализацијом или постдипломским студијем из здравственог менаџмента.
Дом здравља Читлук	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом Основа за мишљење 1. Не можемо потврдити вриједност некретнина, постројења и опреме исказаних у износу од 841.542 КМ. За земљишта и грађевинске објекте садашње вриједности 208.086 КМ није презентована вјеродостојна документација на основу које је извршено књиговодствено евидентирање, што није у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ. На датум биланса није извршена оцјена постоје ли било какви показатељи да је вриједност неког средства умањена, нити је вршена процјена надокнадиве вриједности за таква средства сходно МРС-у 36 – Умањење вриједности имовине. Такођер, није успостављена помоћна књига сталних средстава. Ефекте на финансијске извјештаје нисмо у могућности процијенити. Истицање питања - Дом здравља не посједује документацију о власништву или посједу за грађевинске објекте – зграде, чија је набавна вриједност на 31. 12. 2024. године у пословним књигама исказана у износу од 934.281 КМ. - Вриједност капитала није усаглашена у пословним књигама и судском регистру, јер је у финансијским извјештајима на 31. 12. 2024. године исказан власнички капитал у износу од 669.106 КМ, док у судском регистру није уписан капитал. Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење 1. Није извршен цјеловит попис имовине и обавеза, јер њиме није обухваћена опрема и намјештај који се користе у службама Дома здравља, нити је извршено усклађивање књиговодственог са стварним стањем утврђеним пописом. Осим тога, извршен је отпис и расхоровање опреме и намјештаја укупне набавне и отписане вриједности од 177.686 КМ, а да није утврђен начин поступања са расхорованим или искњиженим средствима. То није у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ. Истицање питања - У радни однос на одређено вријеме примљено је пет запосленика, без јавног оглашавања, по основу Уредбе Владе Херцеговачко-неретванског кантона/жупаније о поступку пријема у радни однос у јавном сектору у Херцеговачко-неретванском кантону/жупанији. - Колективним уговорима утврђена је обавеза исплате регреса у висини 50% просјека нето плаће сваког запосленика за посљедња три мјесеца. То је за посљедицу имало обрачун и исплату ове накнаде запосленицима у различитим износима, иако се ради о накнади трошкова запослених коју би сваки запосленик требао остварити у истом износу.
Јавна установа за медицинску рехабилитацију и бањско лијечење – љечилиште „Реумал“ Фојница	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно Истицање питања Вриједност основног капитала није усаглашена у пословним књигама и судском регистру, јер је у финансијским извјештајима на 31. 12. 2024. године исказан власнички капитал у износу од 21.178.980 КМ, а у Рјешењу о упису у судски регистар у износу од 42.045.397 КМ. Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење 1. Није успостављен унутрашњи надзор над радом организацијских јединица и здравствених радника, што је обавеза у складу са Законом о здравственој заштити.

	2. Није успостављена јединица за интерну ревизију као кључни елемент интерног надзора којим се осигурава системски приступ оцјени и побољшању ефикасности управљања ризицима, контролама и процесима управљања, што је обавеза у складу са Законом о интерној ревизији у јавном сектору у ФБиХ. 3. Обавезе према добављачима нису извршаване у прописаном року, нити су провођене редовне мјере управљања ризиком ликвидности, што је имало за посљедицу неизмирене доспјеле обавезе у износу од 713.653 КМ. То није у складу са Законом о финансијском пословању. Коефицијент текуће ликвидности на 31. 12. 2024. године износио је 1,2, што указује на то да Реумал текућим средствима није у могућности измирити текуће обавезе. Истицање питања • У радни однос на одређено вријеме примљено је 20 запосленика, без јавног оглашавања, по основу Уредбе Владе Средњобосанског кантона о поступку пријема у радни однос у јавном сектору у Средњобосанском кантону. • У 2019. години Реумал је покренуо судски спор против НЦФ-а д.о.о. Фојница и Привредне банке д.д. Сарајево за ништавност уговора за судужништво, који је потписан без сагласности оснивача Реумала. Припремно рочиште по покренутом спору је одржано 22. 5. 2025. године. По основу Уговора о судужништву Реумал је исплатио банци доспјеле обавезе за период од 2016. до 2024. године у износу од 4.065.731 КМ.
--	---

3.7 Предузећа у већинском државном власништву

У извјештајном периоду обављена је ревизија 17 предузећа у већинском државном власништву,¹⁷ и то: четири предузећа у којима Федерација БиХ има већинско учешће у капиталу, шест предузећа која обављају дјелатности из области шумарства, пет комуналних предузећа и два остала јавна предузећа. Планиране ревизије обавила су стална четири тима из Сектора и један тим из другог Сектора. У ревидираној години код шест субјеката ревизија је обављена први пут.

У наставку је преглед остварених прихода и примитака, расхода и издатака и финансијског резултата за 2024. годину код ревидираних субјеката:

Табела 18. Преглед финансијских показатеља ревидираних предузећа

Редни број	Ревидирани субјекти	Приходи и примици	Расходи и издаци	Финансијски резултат
1	2	3	4	5
1.	Јавно предузеће „Електропривреда БиХ“ д.д. Сарајево	1.280.924.872	1.338.887.752	(57.962.880)
2.	Јавно предузеће „Електропривреда Хрватске заједнице Херцег Босне“ д.д. Мостар	374.442.752	373.746.169	696.583
3.	Јавно предузеће „Аутоцесте ФБиХ“ д.о.о. Мостар	175.907.565	160.768.526	15.139.039
4.	Радио-телевизија Федерације Босне и Херцеговине Сарајево	38.644.997	38.732.621	(87.624)
5.	Јавно предузеће „Шуме Тузланског кантона“ д.д. Кладањ	20.589.765	22.937.410	(2.347.645)
6.	Кантонално јавно предузеће за господарење државним шумама „Сарајево-шуме“ д.о.о. Сарајево	15.858.884	21.773.442	(5.596.915)
7.	Шумскопривредно друштво Зеничко-добојског кантона д.о.о. Завидовићи	36.584.216	40.312.219	(3.728.003)
8.	Шумскопривредно друштво „Унско-санске шуме“ д.о.о. Босанска Крупа	38.911.846	42.343.121	(3.431.275)
9.	Шумскопривредно друштво „Средњобосанске шуме“/Шумскогосподарско друштво „Шуме Средишње Босне“ д.о.о. Доњи Вакуф	49.641.215	49.424.828	216.387
10.	Шумскогосподарско друштво „Херцегбосанске шуме“ д.о.о. Купрес	46.225.689	45.845.788	379.901
11.	Кантонално јавно комунално предузеће „Рад“ д.о.о. Сарајево	50.436.489	53.628.733	(3.192.244)
12.	Јавно комунално предузеће „Башбунар“ д.о.о. Травник	5.622.453	5.661.129	(38.676)
13.	Јавно комунално предузеће „Радник“ д.о.о. Завидовићи	4.138.484	4.133.867	4.617
14.	Јавно предузеће „Водовод и канализација“ д.о.о. Бановићи	1.765.246	1.634.418	130.828
15.	Јавно комунално предузеће д.о.о. Вареш	3.380.560	3.356.794	23.766
16.	Јавно предузеће „Мостар паркинг“ д.о.о. Мостар	3.286.292	1.807.261	1.479.031

¹⁷ Надлежност Уреда за ревизију обухвата и предузеће у којем држава има власнички удјел од 50% плус једну дионицу или више (Закон о ревизији институција у ФБиХ, члан 11. став 3).

17.	Јавно предузеће Спортско-културно-привредни центар „Мејдан“ д.о.о. Тузла	1.483.624	1.471.638	11.986
УКУПНО		1.507.435.806	1.555.138.330	(47.702.524)

У наставку је преглед датих мишљења о финансијским извјештајима и усклађености са законским прописима ревидираних предузећа, као и број датих препорука за 2024. годину:

Табела 19. Преглед датих мишљења и броја препорука предузећима

Ред. бр.	Ревидирани субјекти	Дато мишљење		Број датих препорука
		о финансијским извјештајима	о усклађености са законским прописима	
1	2	3	4	5
1.	Јавно предузеће „Електропривреда БиХ“ д.д. Сарајево	Позитивно	С резервом	11
2.	Јавно предузеће „Електропривреда Хрватске заједнице Херцег Босне“ д.д. Мостар	Позитивно	С резервом	8
3.	Јавно предузеће „Аутоцесте ФБиХ“ д.о.о. Мостар	С резервом	Негативно	16
4.	Радио-телевизија Федерације Босне и Херцеговине Сарајево	Негативно	Негативно	25
5.	Јавно предузеће „Шуме Тузланског кантона“ д.д. Кладањ	С резервом	Негативно	12
6.	Кантонално јавно предузеће за господарење државним шумама „Сарајево-шуме“ д.о.о. Сарајево	С резервом	Негативно	22
7.	Шумскопривредно друштво Зеничко-добојског кантона д.о.о. Завидовићи	С резервом	Негативно	19
8.	Шумскопривредно друштво „Унско-санске шуме“ д.о.о. Босанска Крупа	С резервом	Негативно	19
9.	Шумскопривредно друштво „Средњобосанске шуме“/Шумскогосподарско друштво „Шуме Средишње Босне“ д.о.о. Доњи Вакуф	С резервом	Негативно	19
10.	Шумскогосподарско друштво „Херцегбосанске шуме“ д.о.о. Купрес	С резервом	Негативно	21
11.	Кантонално јавно комунално предузеће „Рад“ д.о.о. Сарајево	Негативно	С резервом	20
12.	Јавно комунално предузеће „Башбунар“ д.о.о. Травник	С резервом	Негативно	16
13.	Јавно комунално предузеће „Радник“ д.о.о. Завидовићи	С резервом	С резервом	14
14.	Јавно предузеће „Водовод и канализација“ д.о.о. Бановићи	Негативно	С резервом	16
15.	Јавно комунално предузеће д.о.о. Вареш	Позитивно	С резервом	9
16.	Јавно предузеће „Мостар паркинг“ д.о.о. Мостар	Негативно	Негативно	25
17.	Јавно предузеће Спортско-културно-привредни центар „Мејдан“ д.о.о. Тузла	С резервом	С резервом	10

У 17 извјештаја о финансијској ревизији предузећа у већинском државном власништву за 2024. годину дате су укупно 282 препоруке с циљем отклањања утврђених неправилности и јачања система интерних контрола.

У извјештајима су истакнута одређена значајна питања која не утичу на дата мишљења, али су важна за боље разумијевање извјештаја, као и предузимање одговарајућих мјера, што често захтијева ангажман више надлежних институција.

У 13 извјештаја, уз дата мишљења, истакнута су и одређена питања, у вези с којима треба подузети додатне активности са органима управљања и институцијама, зависно од дјелатности којима се субјекти баве.

3.7.1 Најважнији налази и препоруке

У наставку је преглед најважнијих налаза који су утврђени приликом обављања ревизија предузећа у већинском државном власништву, те датих препорука:

- Одређени број предузећа није, у складу са Законом о финансијском управљању и контроли у јавном сектору у ФБиХ и Правилником о провођењу финансијског управљања и контроле у јавном сектору у ФБиХ, успоставио функционалан систем интерних контрола по ЦОСО моделу. Значајан број интерних аката није усклађен са законским прописима или нису никако донесени, те се не врши процјена ризика.

Успоставити систем интерних контрола у дијелу контролног окружења, управљања ризицима, контролних активности и праћења и процјене система, у складу са Законом о финансијском управљању и контроли у јавном сектору.

- Није се успоставило и осигурало функционисање одјела интерне ревизије као кључног елемента интерног надзора којим се осигурава систематичан, дисциплиниран приступ оцјени и побољшању ефикасности управљања ризиком, контролама и процесима управљања, у складу са захтјевима Закона о интерној ревизији у јавном сектору у ФБиХ и Закона о рачуноводству и ревизији у ФБиХ.

Успоставити и осигурати функционисање одјела интерне ревизије, у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ и Законом о интерној ревизији у јавном сектору у ФБиХ.

- Послови биолошке репродукције шума нису извршавани у складу са кантоналним законима о шумама и уговорима о преносу послова господарења државним шумама и шумским земљиштима, а у случају одступања није се вршила измјена годишњег плана на начин како је предвиђено Законом.

Послове биолошке репродукције шума извршавати у складу са кантоналним законима о шумама и потписаним Уговорима о преносу послова господарења државним шумама и шумским земљиштима.

- Трогодишњи план пословања није донесен сходно одредбама Закона о јавним предузећима у ФБиХ, како би представљао основу за извршење пословних активности за период на који се односи.

Израдити трогодишњи план пословања, у складу са Законом о јавним предузећима у ФБиХ.

- Код одређених предузећа пријем запосленика у радни однос није вршен у складу са Законом о раду, који налаже обавезно провођење процедуре јавног оглашавања, већ су примјењивана изузећа, сходно Уредби о поступку пријема у радни однос. На овај начин није испоштована транспарентност код запошљавања.

Пријем у радни однос вршити у складу са Законом о раду с циљем осигурања транспарентности и једнаког приступа запошљавању, а у случају потребе досљедно примјењивати Уредбу о поступку пријема у радни однос.

- Правилницима о раду утврђен је само број радних мјеста, али не и потребан број извршилаца, што није у складу са Законом о раду.

Систематизацијом радних мјеста утврдити тачан број извршилаца одређеног радног мјеста, у сврху ефикасне и ефективне реализације циљева предузећа.

- Уговори о дјелу закључивани су за систематизирана радна мјеста.

Уговоре о дјелу закључивати за послове који не представљају редовне послове и не представљају систематизована радна мјеста.

- Нису досљедно примјењиване одредбе Међународних рачуноводствених стандарда (МРС) и Међународних стандарда финансијског извјештавања (МСФИ) приликом састављања финансијских извјештаја, што је имало за посљедицу да нису реално исказана средства, обавезе, приходи, расходи, финансијски резултат, а самим тим ни капитал.

Приликом састављања и презентације финансијских извјештаја обавезна је примјена Међународних рачуноводствених стандарда (МРС) и Међународних стандарда финансијског извјештавања (МСФИ), како је прописано Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ.

Најчешћи пропусти у примјени МРС-а и МСФИ-ја:

- На датум биланса није вршена оцјена умањења вриједности имовине у складу с одредбама МРС-а 36 – Умањење имовине, које налажу да се на крају сваког извјештајног периода процијени постоје ли било какви показатељи да је вриједност неког средства умањена, што за посљедицу има да се вриједност некретнина, постројења и опреме може значајно разликовати од оне која би се утврдила према захтјевима Стандарда. Потребно је истаћи да одређена предузећа улагања у инвестиције у току воде дужи период, а да није извршена процјена надокнадивих улагања.

На датум биланса вршити процјену умањења вриједности средстава, односно процјену надокнадиве вриједности таквог средства, у складу са захтјевима МРС-а 36 – Умањење имовине, те извршити оцјену признавања средстава у билансу стања, у складу са захтјевима МСФИ-ја.

- За потраживања старија од годину дана није вршена процјена очекиваних кредитних губитака у складу са захтјевима МСФИ-ја 9 – Финансијски инструменти, што за посљедицу може имати да су расходи потцијењени, а потраживања и финансијски резултат прецијењени.

За потраживања извршити процјену очекиваних кредитних губитака, у складу са МСФИ-јем 9 – Финансијски инструменти, ради фер и тачног исказивања имовине (потраживања) и финансијског резултата.

- Код одређеног броја предузећа није се могла потврдити вриједност залиха јер не прате рочну структуру залиха, нити су вршила вредновање, односно усклађивање вриједности залиха у складу с МРС-ом 2 – Залихе, према којем се залихе вреднују по трошку или нето надокнадивој вриједности, зависно од тога која је нижа.

Вредновање и усклађивање вриједности залиха материјала вршити у складу са захтјевима МРС-а 2 – Залихе, ради реалног исказивања њихове вриједности.

- Одређени број предузећа нема успостављено материјално књиговодство, те нема адекватну евиденцију о кретању залиха, нити су залихе вредноване у складу са захтјевима МРС-а 2 – Залихе, и Закона о рачуноводству и ревизији у ФБиХ, а самим тим није реално исказана имовина ни финансијски резултат.

Успоставити материјално књиговодство у складу са захтјевима МРС-а 2 – Залихе, и Закона о рачуноводству и ревизији у ФБиХ.

- Резервисања по основу извјесних судских спорова нису вршена у складу са захтјевима МРС-а 37 – Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална средства, која се признају када предузећа имају садашњу обавезу (правну или стварну) која је настала као резултат прошлог догађаја, када је вјероватно да ће одлив ресурса који садрже економске користи бити потребан за измирење обавеза и када се износ обавеза може поуздано процијенити.

Резервисања по основу извјесних судских спорова вршити у складу са захтјевима МРС-а 37 – Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална средства, како би финансијски извјештаји по свим битним питањима приказали истинито и објективно финансијски положај и резултат пословања.

- Код два шумскопривредна друштва није извршено усаглашавање капитала исказаног у књиговодственим евиденцијама с власничким капиталом регистрованим у судском регистру за државни капитал, који је настао на основу преноса послова господарења државним шумама и шумским земљиштем у ранијим периодима.

Исказивање шума и шумског земљишта, који су у државном власништву, у имовини и капиталу има за посљедицу да су имовина и капитал прецијењени и да финансијски извјештаји нису састављени у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ.

- Биљешке уз финансијске извјештаје за дио предузећа нису састављане у складу с тачком 25 МРС-а 1 – Презентација финансијских извјештаја, нити је менаџмент при састављању финансијских извјештаја процијенио и објавио способност предузећа да настави пословати у временски неограниченом периоду.

Биљешке уз финансијске извјештаје састављати у складу с МРС-ом 1 – Презентација финансијских извјештаја.

- Попис имовине и обавеза није обављен у складу са Законом о рачуноводству и ревизији ФБиХ, нити је проведено усаглашавање књиговодственог са стварним стањем утврђеним пописом.

Попис имовине и обавеза проводити у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ и интерним актима.

- Код појединих предузећа констатовано је да је коефицијент текуће ликвидности незадовољавајући, односно да предузећа текућим средствима нису у могућности благовремено измиривати доспјеле обавезе. Наведено није у складу са члановима 4, 6. и 7. Закона о финансијском пословању којим је дефинисано да је управа дужна у вођењу послова подузети све потребне мјере како би се осигурала ликвидност, као и да је дужна управљати имовином и обавезама друштва тако да је оно способно извршавати све своје доспјеле обавезе.

Управа предузећа мора подузимати активности на управљању ризицима, нарочито ризиком ликвидности, у складу са Законом о финансијском пословању.

- Значајан дио ревидираних предузећа не располаже доказима о статусу власништва над некретнинама у посједу.

Подузети активности везане за осигурање доказа о власништву и укњижби некретнина код надлежних судова.

- Код ревидираних комуналних предузећа констатовани су значајни губици воде, али нису подузете одговарајуће активности како би се то отклонило.

Подузети мјере на смањењу исказаних губитака на мрежи водоснабдијевања како би се заштитили интереси Друштва, у складу са Законом о привредним друштвима.

- Набавке роба, услуга и радова нису вршене у потпуности у складу с процедурама прописаним Законом о јавним набавкама и provedбеним актима (поступци нису покретани благовремено, тендерска документација није сачињена на начин да осигура активну и правичну конкуренцију, избор поступака није адекватан, продужавање рокова реализације у супротности је са потписаним уговором, набавке су вршене без примјене одредби Закона о јавним набавкама и одредби интерних Правилника о јавним набавкама, процијењена вриједност набавки је знатно мања од вриједности закључених уговора, дијељење поступка набавке, с циљем избјегавања одговарајућег поступка).

Набавке вршити у потпуности у складу с процедурама прописаним Законом о јавним набавкама и provedбеним актима везаним за јавне набавке.

Табела 20. Информације о поступању по препорукама код предузећа

Ред. бр.	Групе субјеката ревизије	Поступање по препорукама датим у извјештајима у претходним годинама				
		Реализовано	Дјелимично реализовано	Није реализовано	Без оцјене/непроводио	УКУПНО
1	2	3	4	5	6	7 (3+4+5+6)
1.	ЈП „Електропривреда БиХ“ д.д. Сарајево	5	3	2	0	10
	постотак	50%	30%	20%	0%	100%
2.	Јавно предузеће „Електропривреда Хрватске заједнице Херцег Босне“ д.д. Мостар	12	2	5	0	19
	постотак	63%	11%	26%	0%	100%
3.	Јавно предузеће „Аутоцесте ФБиХ“ д.о.о. Мостар	1	5	7	2	15
	постотак	18%	29%	41%	12%	100%
4.	Радио-телевизија Федерације Босне и Херцеговине Сарајево	6	4	15	1	26
	постотак	23%	15%	58%	4%	100%
5.	Јавно предузеће „Шуме Тузланског кантона“ д.д. Кладањ	12	3	7	0	22
	постотак	55%	14%	32%	0%	100%
6.	Кантонално јавно предузеће за господарење државним шумама „Сарајево-шуме“ д.о.о. Сарајево	10	10	3	1	24
	постотак	42%	42%	13%	4%	100%
7.	Шумскопривредно друштво Зеничко-добојског кантона д.о.о. Завидовићи	11	4	11	1	27
	постотак	41%	15%	41%	4%	100%
8.	Шумскопривредно друштво „Унско-санске шуме“ д.о.о. Босанска Крупа	6	1	11	2	20
	постотак	30%	5%	55%	10%	100%
9.	Шумскопривредно друштво „Средњобосанске шуме“/Шумскогосподарско друштво „Шуме Средишње Босне“ д.о.о. Доњи Вакуф	8	1	13	1	23
	постотак	35%	4%	57%	4%	100%
10.	Шумскогосподарско друштво „Херцегбосанске шуме“ д.о.о. Купрес	7	1	7	0	15
	постотак	47%	7%	47%	0%	100%
11.	Кантонално јавно комунално предузеће „Рад“ д.о.о. Сарајево	8	6	1	0	15
	постотак	53%	40%	7%	0%	100%
12.	Јавно комунално предузеће „Башбунар“ д.о.о. Травник	Ревизија вршена први пут				
13.	Јавно комунално предузеће „Радник“ д.о.о. Завидовићи	Ревизија вршена први пут				

14.	Јавно предузеће „Водовод и канализација“ д.о.о. Бановићи	Ревизија вршена први пут				
15.	Јавно комунално предузеће д.о.о. Вареш	Ревизија вршена први пут				
16.	Јавно предузеће „Мостар паркинг“ д.о.о. Мостар	Ревизија вршена први пут				
17.	Јавно предузеће Спортско-културно-привредни центар „Мејдан“ д.о.о. Тузла	Ревизија вршена први пут				
УКУПНО		86	40	82	8	216
постотак		40%	19%	38%	4%	100%

Оцјена поступања по препорукама које су дате у претходним годинама извршена је код 11 ревидираних субјеката. Оцјена није извршена само код оних субјеката који су ревидирани први пут (њих шест).

У наставку је преглед ревидираних субјеката, с датим мишљењима за 2024. годину, основама за изражавање мишљења и истакнутим питањима:

Субјекти ревизије	Дата мишљења/основа за мишљење/истицање питања
1	2
Јавно предузећа „Електропривреда БиХ“ д.д. Сарајево	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Истицање питања
	- Друштво је на 31. 12. 2024. године извршило резервисања за судске спорове у износу од 49.181.148 КМ, а вриједност судских спорова који се воде против Друштва је 210.906.518 КМ. Најзначајнији спорови против Друштва су тужбе које су покренули: Јадран Капитал д.д. Сплит, Хрватска и остали – вриједност спора 125.000.000 КМ (по којем је Општински суд у Сарајеву донио пресуду 10. 2. 2023. године којом се одбија тужбени захтјев, а жалбени поступак тужитеља је у току), конзорциј Страбаг АГ Аустрија и Кончар д.д. Загреб на реализацији пројекта ХЕ Врандук – вриједност спора 20.076.947 ЕУР; - Надзорни одбор Друштва је 2. 4. 2024. године донио Одлуку о давању претходне сагласности на Приједлог одлуке о привременој обустави рударских радова у погону „Распоточје“ Рудника мрког угља „Зеница“ д.о.о. Зеница, а 11. 3. 2025. године Одлуку о давању претходне сагласности на Приједлог одлуке о потпуној и трајној обустави рударских радова у погону „Распоточје“ Рудника мрког угља „Зеница“ д.о.о. Зеница; - Зависним друштвима – рудницама угља су на основу закључених уговора у периоду од 2021. до 2024. године исплаћене дугорочне позајмице у укупном износу од 200.000.000 КМ за финансирање подстицајних мјера споразумног престанка уговора о раду, заосталих обавеза за доприносе, трошкова преквалификације радника и осталих трошкова пословања из претходних периода, које су на датум биланса исказане у нето износу од 100.771.772 КМ.
	Мишљење о усклађености: С резервом
	Основа за мишљење
	1. Набавке роба и услуга нису вршене у складу с одредбама Закона о јавним набавкама у дијелу доношења плана јавних набавки, дефинисања техничких спецификација, поштовања рокова и других услова прописаних тендерском документацијом и закљученим уговорима. Такођер, набавке мјерних инструмената (лот 4), те теретног и путничког возила у износу од 520.447 КМ, извршене су на начин да није омогућен довољан степен активне конкуренције и није осигурана транспарентност, а тиме ни ефикасно трошење јавних средстава.

	Истицање питања Друштво у претходним годинама није реализовало набавке аутохтоне рибе млађи/рибе за порибљивање риболовних зона вода слива ријеке Неретве, због чега није могло извршити обавезу порибљивања у складу са чланом 35. Закона о слатководном рибарству. Због наведеног су, закључно са 2023. годином, потписани споразуми са удружењима риболоваца за исплату финансијских средстава за накнаду штете и како би се избјегли додатни трошкови (камате и судски трошкови). Друштво ову набавку није успјело провести ни за 2024. годину због недостатка сагласности Федералног министарства пољопривреде, водопривреде и шумарства на Годишњи програм унапређења рибарства одређених корисника риболовног права. У сврху рјешавања овог проблема Друштво се у децембру 2023. и марту 2025. године обратило захтјевима Федералном министарству пољопривреде, водопривреде и шумарства, у циљу реализације своје законске обавезе.
Јавно предузећа „Електропривреда Хрватске заједнице Херцег Босне“ д.д. Мостар	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно
	Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење - Код провођења поступака јавних набавки роба, услуга и радова у износу од најмање 8.588.054 КМ Друштво није поступало у складу са Законом о јавним набавкама у дијелу: сачињавања техничких спецификација и омогућавања једнаког и недискриминирајућег третмана за све учеснике и детаљног планирања и објаве Плана набавки. Истицање питања - Пријем 20 запосленика у радни однос извршен је путем Уредбе о поступку пријема у радни однос у јавном сектору у ФБиХ на одређено вријеме до шест мјесеци, без провођења поступка јавног оглашавања.
Јавно предузеће „Аутоцесте ФБиХ“ д.о.о. Мостар	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом
	Основа за мишљење - Није извршено књиговодствено активирање дионица аутоцесте на Коридору Вц Почитељ – Звировићи лот 1 (152.247.059 КМ) и лот 2 (70.263.845 КМ) које су пуштене у промет у септембру 2024. године, и од којих се остварују економске користи, што није у складу са одредбама МРС-а 16 – Некретнине, постројења и опрема. На датум биланса ове дионице исказане су на позицији материјалне имовине у припреми, што је имало за посљедицу да су некретнине, постројења и опрема у припреми прецијењени, а позиција грађевинских објеката потцијењена за најмање 222.510.904 КМ; - Није извршена процјена резервисања за судске спорове у вриједности од 20.623.365 КМ, који се односе на арбитражни поступак који се води за извршене радове на дионици Клопче – Дривуша (18.316.000 КМ) и експропријацију земљишта (2.307.365 КМ). Наведено није у складу са захтјевима МРС-а 37 – Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина. Истицање питања - Краткорочне обавезе исказане су у износу од 566.147.949 КМ, текућа имовина у износу од 162.953.702 КМ, а коефицијент текуће ликвидности на датум биланса је 0,29, што указује на то да Друштво текућим средствима није у могућности благовремено измиривати обавезе; - Друштво је ангажовало овлашћеног процјенитеља с циљем идентификације показатеља умањења вриједности дуготрајне имовине и у извјештају навело да нема показатеља умањења вриједности. Међутим, идентификована су значајна ограничења, укључујући непостојање успостављене евиденције о земљишту, вођење већег броја судских спорова, отворене поступке пренамјене земљишта, те значајна улагања у имовину у изградњи која не остварује приходе; - Друштву је, на основу рјешења Порезне управе ФБиХ, обрачуната додатна порезна обавеза за период 2011–2015. у износу од 45.414.618 КМ. Након што је у управном спору првобитно рјешење поништено због процедуралних пропуста, у поновљеном поступку потврђена је иста обавеза. Друштво је изјавило жалбу којом оспорава основ обрачуна, а обавеза је приказана као потенцијална у складу са МРС-ом 37 – Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина.

	Мишљење о усклађености: Негативно Основа за мишљење 1. Уговори за изградњу и надзор дионица аутопута су аддендумима више пута мијењани у дијелу повећања вриједности инвестиција и пролонгирања рокова изградње, што је за посљедицу имало да је само на четири дионице укупно повећање износило 255.530.360 ЕУР. Поред тога, обрачунате су додатне камате по репрограмираним обавезама за кредите у износу од 11.572.271 КМ. Наведено није у складу са Законом о привредним друштвима, који налаже да надлежне особе послове обављају савјесно, с пажњом доброг привредника и у разумном увјерењу да дјелују у најбољем интересу, како би Друштво заштитиле од негативних економских посљедица; 2. Кредитна средства нису реализована у складу са динамиком изградње предвиђене Планом пословања и планом активности на изградњи аутоцеста и брзих цеста за 2024. годину, због чега је Друштву обрачуната такса за неповучена средства у износу од 442.115 КМ за уговор који је потписан са ЕБРД-ом; 3. Укупна уговорена вриједност грађења, надзора и техничке помоћи на изградњи аутоцесте Вц, дионица Мостар југ – Буна, поддионица Тунел Квањ – Буна, износи 152.658.147 ЕУР, што је више за 54.558.147 ЕУР у односу на првобитно процијењену вриједност набавке. Повећана вриједност набавке посљедица је неефикасног вођења поступка по процедурама међународних кредитора, који је трајао више од шест година. Истицање питања: • У радни однос на одређено вријеме примљено је 30 запосленика без провођења процедуре јавног оглашавања, по основу Уредбе о поступку пријема у радни однос у јавном сектору у ФБиХ.
Радио-телевизија Федерације Босне и Херцеговине Сарајево	Мишљење о финансијским извјештајима: Негативно Основа за мишљење 1. За потраживања у износу од 30.475.781 КМ Друштво није извршило процјену очекиваних кредитних губитака у складу са захтјевима МСФИ-ја 9 – Финансијски инструменти. Ефекте на расходе, имовину и финансијски резултат нисмо могли квантификирати; 2. Приликом састављања финансијских извјештаја Управа није извршила процјену способности да настави пословати, нити објавила значајну неизвјесност у вези сталности пословања у складу с МРС-ом 1 – Презентација финансијских извјештаја. Укупан губитак износи 28.901.613 КМ и укључује губитак у пословању за 2024. годину у износу од 87.624 КМ. Коефицијент текуће ликвидности на 31. 12. 2024. године је 0,62, што указује на то да Друштво текућим средствима није у могућности благовремено измиривати доспјеле новчане обавезе. Наведене околности стварају сумњу у способност Друштва да настави с временски неограниченим пословањем, што није објављено у финансијским извјештајима у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ; 3. На датум биланса није извршена процјена обавеза за покренуте судске спорове који су исказани у износу од 21.541.282 КМ у складу са захтјевима МРС-а 37 – Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина. Ефекте на расходе, обавезе и финансијски резултат нисмо могли квантификирати. Мишљење о усклађености: Негативно Основа за мишљење 1. Одјел интерне ревизије као кључни елемент интерног надзора којим се осигурава систематичан, дисциплиниран приступ оцјени и побољшању ефикасности управљања ризиком, контролама и процесима управљања није успостављен, што није у складу са Законом о јавним предузећима у ФБиХ и Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ; 2. Распоред и пренос прихода прикупљених од РТВ таксе и маркетиншких услуга нису вршени у складу са Законом о Јавном радио-телевизијском систему БиХ. Истицање питања: • Пријем 15 запосленика у радни однос извршен је путем Уредбе о поступку пријема у радни однос у јавном сектору у ФБиХ на одређено вријеме до шест мјесеци, без провођења поступка јавног оглашавања;

	- Органи Друштва: Управни одбор (именује га Парламент ФБиХ) и Пословодни одбор (именује га Управни одбор), као органи управљања, те Програмско вијеће као савјетодажни орган и Одбор за ревизију (које именује Управни одбор), у 2024. години нису формирани, због чега у том периоду нису обављали послове из своје надлежности; - Корпорација јавних радио-телевизијских система, као заједничка управљачка структура између јавних РТВ сервиса, предвиђена Законом о Јавном радио-телевизијском систему БиХ, још увијек није формирана. Наведено за посљедицу има да пословне активности за које је предвиђено да их обавља Корпорација обавља Друштво; - Радио-телевизија Републике Српске Бања Лука не врши пренос прихода прикупљених од РТВ таксе и маркетиншких услуга према РТВФБиХ у складу са Законом о Јавном радио-телевизијском систему БиХ, већ сва прикупљена средства задржава; - Евиденције о времену проведеном на раду нису успостављене у складу с Правилником о садржају и начину вођења евиденције о радницима и другим лицима ангажованим на раду јер не садрже податке о почетку и завршетку радног времена те времену кориштења паузе, због чега изражавамо сумњу у њихову вјеродостојност.
Јавно предузеће „Шуме Тузланског кантона“ д.д. Кладањ	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом
	Основа за мишљење - Приликом састављања финансијских извјештаја Управа није извршила процјену, нити објавила значајну неизвјесност у вези сталности пословања у складу с МРС-ом 1 – Презентација финансијских извјештаја. Укупан губитак износи 4.032.037 КМ и укључује губитак у пословању за 2024. годину у износу од 2.347.645 КМ, што је довело до негативног износа капитала од 1.213.914 КМ. Коефицијент текуће ликвидности на 31. 12. 2024. године је 0,4, што указује на то да Друштво текућим средствима није у могућности благовремено измиривати доспјеле новчане обавезе. Такођер, према Закону о финансијском пословању, капитал Друштва је неадекватан јер су укупни губици на дан састављања финансијског извјештаја изнад висине основног капитала Друштва; - На датум биланса није извршена процјена обавеза за покренуте судске спорове у износу од 1.038.920 КМ нити је извршено резервисање у складу са захтјевима МРС-а 37 – Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина. То може имати за посљедицу да су обавезе и трошкови потцијењени, а финансијски резултат прецијењен.
	Мишљење о усклађености: Негативно
	Основа за мишљење - Друштво није проводило редовне мјере управљања ризиком и мјере за обезбјеђење адекватности капитала у складу са Законом о финансијском пословању с обзиром на то да је акумулирани губитак изнад висине основног капитала и резерви. Обавезе према добављачима не измирују се у роковима јер Друштво послује у условима велике ликвидности; - Обавезе за накнаде за кориштење шума исказане су у укупном износу од 1.668.604 КМ, од чега се на 2024. годину односи 884.631 КМ. Друштво је извршило обрачун накнада за кориштење државних шума, али их није измирило у прописаним роковима у складу са Законом о шумама Тузланског кантона; - Код проведених јавних набавки Друштво није поступало у складу са Законом о јавним набавкама у дијелу: истраживања тржишта, објављивања измјена и допуна плана и утврђених услова у тендерској документацији. Набавке услуга сјече и израде, примицања, извоза и износа шумских дрвних сортимената и израде тракторских влака у износу од најмање 602.404 КМ нису реализоване у складу с потписаним уговорима. Истицање питања - Уговор о преношењу послова господарења шумама и шумским земљиштем на подручју Тузланског кантона између Кантоналног министарства за пољопривреду, водопривреду и шумарство и Друштва није закључен у складу са Законом о шумама Тузланског кантона, што је имало за посљедицу да је Друштво у 2024. години обављало послове из надлежности без потписаног уговора;

	Законом о шумама утврђено је да су послови чувања и заштите шума путем чуварске службе у надлежности Кантоналне управе за шумарство. Чуварска служба је и даље у надлежности Друштва, а финансирање се врши из намјенских средстава Буџета Тузланског кантона на основу закљученог Споразума о обављању послова чуварске службе. У Друштву је на 31. 12. 2024. године запослено 89 чувара шума, распоређених по различитим шумаријама, чије радно вријеме је од 7.00 до 15.30 сати. То указује на чињеницу да није обезбијеђен адекватан надзор над шумом, јер су без надзора чуварске службе ван радног времена. Нису подузете активности како би се питање чуварске службе ријешило у складу са Законом о шумама и обезбиједила адекватна заштита државне имовине.
Кантонално јавно предузеће за господарење државним шумама „Сарајево-шуме“ д.о.о. Сарајево	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом
	Основа за мишљење 1. Није извршено усаглашавање капитала исказаног у књиговодственим евиденцијама Друштва с власничким капиталом регистрованим у судском регистру за државни капитал, који је настао на основу преноса послова господарења државним шумама и шумским земљиштем у ранијим периодима. Основни капитал у судском регистру и Статуту Друштва исказан је у износу од 10.000 КМ, а у пословним књигама је исказан државни капитал од 354.583.697 КМ. Осим наведеног, Друштво је исказало и дионички капитал од 408.699 КМ. Исказивање шума и шумског земљишта, који су у државном власништву, у имовини и капиталу има за посљедицу да су имовина и капитал прецијењени за наведени износ и да финансијски извјештаји нису састављени у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ.
	Мишљење о усклађености: Негативно
	Основа за мишљење 1. Активности биолошке репродукције шума у 2024. години реализоване су у износу од свега 19.124 КМ, што представља тек 0,97% од планираних 1.961.825 КМ. Тиме нису остварени ни минимални обими шумскоузгојних радова. Такођер, реализација пошумљавања појединих врста шума уопће није извршена. То указује на значајно одступање од обавеза утврђених шумскопривредним основама, Законом о шумама Кантона Сарајево и Уговором о преносу послова господарења државним шумама на подручју Кантона Сарајево; 2. За проведене поступке јавних набавки Друштво није сачињавало писане забиљешке о провјери тржишта прије покретања поступака. Такођер, код појединих набавки у вриједности од 1.569.239 КМ није испоштован рок објављивања основних елемената уговора о проведеним поступцима на порталу јавних набавки у законски утврђеном року, а радно мјесто службеника за јавне набавке није систематизовано, иако су испуњени услови за то. Наведено није у складу са Законом о јавним набавкама.
	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом
	Основа за мишљење 1. Залихе нису вредноване у складу са захтјевима МРС-а 2 – Залихе, према којем се оне вреднују по трошку или нето продајној вриједности, у зависности од тога која је нижа, што има за посљедицу да су расходи потцијењени, а залихе и финансијски резултат за 2024. годину прецијењени за најмање 164.751 КМ; 2. Није извршена процјена очекиваних кредитних губитака од ненаплаћених потраживања старијих од 365 дана у износу од најмање 53.828 КМ, у складу са захтјевима МСФИ-ја 9 – Финансијски инструменти, што има за посљедицу да су расходи потцијењени, а потраживања од купаца и финансијски резултат за 2024. годину прецијењени за наведени износ; 3. Приликом састављања годишњих финансијских извјештаја Управа Друштва није извршила процјену способности субјекта да настави пословати у временски неограниченом периоду у складу с тачком 25. МРС-а 1 – Презентација финансијских извјештаја. Акумулирани губитак на 31. 12. 2024. године износи 5.949.442 КМ и изнад је висине основног капитала. Коефицијент текуће ликвидности је 0,54, што указује на то да Друштво текућим средствима није у могућности благовремено измиривати текуће обавезе. Наведене околности стварају сумњу у способност Друштва да настави с временски неограниченим пословањем, што није објављено у финансијским извјештајима у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ.
Шумскопривредно друштво Зеничко-добојског кантона д.о.о. Завидовићи	Мишљење о усклађености: Негативно

	Основа за мишљење - Послови биолошке обнове шума нису извршени у минималном обиму који је предвиђен шумскопривредним основама, што није у складу са Законом о шумама Зеничко-добојског кантона и Уговором о преносу послова господарења државним шумама на подручју Зеничко-добојског кантона. У 2024. години послови биолошке обнове шума извршени су за 423 ха уз реализоване трошкове од 788.673 КМ, а планирана је обнова за 2.577 ха уз трошкове од 4.167.584 КМ. Наведено представља само 16,42% реализације у односу на обим утврђен шумскопривредним основама; - Друштво није у току године понудило накнадном продајом, односно лицитацијом/јавним надметањем, минимално 20% класираних шумских дрвних сортимената, у складу с Одлуком о начину продаје шумских дрвних сортимената поријеклом из државних шума на територију ФБиХ. Путем лицитација, по принципу накнадне продаје, у 2024. години укупно расписана дрвна маса износила је 10.762 м3, док је остварена сјеча у износу од 280.467 м3, што представља лицитирану дрвну масу у износу од 3,84% укупне сјече; - Попис није извршен у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ, с обзиром на то да приликом годишњег пописа имовине није тачно пописан износ акумулираног губитка, нису пописане појединачне ставке из ванбилансне евиденције, те ставке краткорочних резервисања по тужбама. Такођер, Извјештај о извршеном попису за 2024. годину са прилозима пописних комисија, као и приједлоге Централне пописне комисије за отпис и оприходавања, Надзорни одбор је усвојио тек 12. 3. 2025. године.
Шумскопривредно друштво „Унско-санске шуме“ д.о.о. Босанска Крупа	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом
	Основа за мишљење - На датум биланса није извршена оцјена постоје ли било какви показатељи да је вриједност неког средства умањена, нити је вршена процјена надокнадиве вриједности за таква средства сходно МРС-у 36 – Умањење вриједности имовине, и одредбама Закона о рачуноводству и ревизији у ФБиХ. То може имати за посљедицу да је надокнадиви износ средстава мањи од њихове књиговодствене вриједности исказане у износу од 23.485.876 КМ, односно да су средства и финансијски резултат за 2024. годину прецијењени; - Не можемо потврдити структуру и висину исказаног капитала јер није презентован основ који је служио за умањење основног капитала у износу од 10.539.043 КМ у финансијским извјештајима и пренос његовог дијела на статутарне и друге резерве. Наведено није у складу са Концептуалним оквиром за финансијско извјештавање. Истицање питања - За већину некретнина које су исказане у пословним књигама Друштво не посједује доказ о власништву или право располагања. Значајан дио имовине се још увијек води на предузећима која су ушла у састав Друштва приликом његовог оснивања. У власништву Друштва налазе се зграде дирекција у Бихаћу и Босанској Крупи укупне набавне вриједности у износу од 9.758.884 КМ.
	Мишљење о усклађености: Негативно Основа за мишљење - Послови биолошке обнове шума нису извршени у минималном обиму који је предвиђен шумскопривредним основама, што није у складу са Законом о шумама Унско-санског кантона и Уговором о преносу послова господарења државним шумама на подручју Унско-санског кантона. У 2024. години планирани су радови за 3.680 ха, од чега су извршени за само 1.954 ха, што представља извршење од 53,10% у односу на обим утврђен шумскопривредним основама; - Попис имовине и обавеза није извршен у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ с обзиром на то да приликом годишњег пописа имовине у елаборату Централне пописне комисије нису наведени износи пописаних залиха готових производа, нису пописане појединачне ставке из ванбилансне евиденције, није извршен попис појединачних ставки датих аванса, осталих потраживања и обавеза, те нису донесене појединачне одлуке које се односе на искњижење ставки материјалне имовине. Такођер, Извјештај о извршеном попису за 2024. годину, са прилозима пописних комисија, Надзорни одбор је усвојио тек 26. 2. 2025. године, што није у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ.

	Истицање питања - У радни однос на одређено вријеме примљено је 139 запосленика без провођења процедуре јавног оглашавања, по основу Уредбе о поступку пријема у радни однос у Унско-санском кантону; - Током ревидиране године проведена је конкурсна процедура за формирање одбора за ревизију, али по окончаном поступку нико од кандидата није изабран, те у Друштву није формиран одбор за ревизију. Наведено има утицај и на функционисање рада Одјела интерне ревизије; - Законом о шумама Унско-санског кантона утврђено је да су послови чувања и заштите шума путем чуварске службе у надлежности Кантоналне управе за шумарство. Инструкцијом ресорног министарства – Министарства пољопривреде, водопривреде и шумарства Унско-санског кантона наведена је обавеза Друштву као кориснику државних шума да путем чуварске службе осигура континуитет заштите шума до окончања процедуре примопредаје чуварских реона између Друштва и Кантоналне управе за шумарство. Друштво подноси захтјеве за покретање прекршајних поступака, иако га општински судови не сматрају овлашћеним органом за њихово подношење. У Друштву су на 31. 12. 2024. године запослена 64 чувара шума, распоређена по различитим шумаријама, чије је радно вријеме од 6:30 до 15:00 сати. То указује на чињеницу да није осигуран адекватан надзор над шумама, јер су оне без надзора чуварске службе ван радног времена.
Шумскопривредно друштво „Средњобосанске шуме“/Шумскогосподарско друштво „Шуме Средишње Босне“ д.о.о. Доњи Вакуф	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом Основа за мишљење - У оквиру основног капитала Друштва исказана је и вриједност државних шума у износу од 410.520.151 КМ, што није у складу са Закључком Владе ФБиХ, којим су органи управљања обавезни донијети одговарајуће одлуке којима ће се омогућити искњижавање шума и шумског земљишта у државном власништву као основног капитала из судског регистра и пословних књига. Исказивање шума и шумског земљишта, који су у државном власништву, у имовини и капиталу Друштва има за посљедицу да су имовина и капитал прецијењени за наведени износ и да финансијски извјештаји нису састављени у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ (тачке 7.2.1.2 и 7.2.3 Извјештаја); - Не можемо потврдити структуру и висину исказаног капитала јер је Друштво у 2015. години извршило усклађивање књиговодственог стања основног капитала са стањем уписаним у судски регистар на начин да је 66.013.917 КМ прекњижило са позиције основног капитала на позицију резерви. Наведено није у складу са Концептуалним оквиром за финансијско извјештавање (тачка 7.2.3 Извјештаја); - На 31. 12. 2024. године против Друштва се воде судски спорови у укупној вриједности од 527.514 КМ, док су обавезе за краткорочна резервисања по судским споровима исказане у износу од 1.329.241 КМ. Друштво на крају 2024. године није извршило процјену износа резервисања за судске спорове, што није у складу с МРС-ом 37 – Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина, те има за посљедицу да су краткорочна резервисања за судске спорове прецијењена, а приходи потцијењени (тачка 9.1 Извјештаја). Мишљење о усклађености: Негативно Основа за мишљење - У Друштву није формиран одбор за ревизију у складу са одредбама Статута и Закона о јавним предузећима у ФБиХ. Поред тога, није формиран ни одјел за интерну ревизију у складу са одредбама Закона о рачуноводству и ревизији у ФБиХ и Закона о јавним предузећима у ФБиХ; - Послови биолошке обнове шума нису извршени у минималном обиму који је предвиђен шумскопривредним основама, што није у складу са Законом о шумама СБК и Уговором са Министарством пољопривреде, водопривреде и шумарства Средњобосанског кантона. У 2024. години послови биолошке обнове шума извршени су за 1.530 ха, а планирана је обнова за 2.318 ха, што представља извршење од 66% у односу на обим утврђен шумскопривредним основама; - Друштво није у току године понудило накнадном продајом, односно лицитацијом/јавним надметањем минимално 20% класираних шумских дрвних сортимената, у складу с Одлуком о начину продаје шумских дрвних сортимената поријеклом из државних шума на територију ФБиХ. Путем лицитација по принципу накнадне продаје у 2024. години укупно расписана дрвна маса износила је 8.825 м3, док је у 2024. години остварена сјеча у износу од 388.079 м3, што представља лицитирану дрвну масу у износу од 2,27% укупне сјече.

	Истицање питања Законом о шумама СБК утврђено је да су послови чувања и заштите шума путем чуварске службе у надлежности корисника државних шума, односно Друштва. Наведеним законом прописане су и надлежности чуварске службе које, између осталог, обухватају чување шуме од шумских пожара, бесправног заузимања шумског земљишта и евидентирање бесправне сјече шуме. У Друштву је 31. 12. 2024. године било укупно 76 чувара шуме распоређених по различитим шумаријама. Према истом закону, из намјенских средстава Буџета Средњобосанског кантона се финансира рад чуварске службе, али је утврђено да Друштво није остварило субвенцију од кантона за рад на чувању шуме. Увидом у закључене уговоре и евиденције о радном времену утврђено је да је њихово радно вријеме од 7:00 до 15:30 сати, што указује на чињеницу да није осигуран адекватан надзор над шумом, јер су оне без надзора чуварске службе ван радног времена.
Шумскогосподарско друштво „Херцегбосанске шуме“ д.о.о. Купрес	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом
	Основа за мишљење На датум биланса није извршена процјена резервисања по основу покренутих судских спорова у износу од 471.809 КМ у складу са захтјевима МРС-а 37 – Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина. То може имати за посљедицу да су обавезе и трошкови потцијењени, а финансијски резултат прецијењен (тачка 9. Извјештаја).
	Мишљење о усклађености: Негативно
	Основа за мишљење - Нису извршене сјече и шумскоузгојни радови у обиму планираном шумскопривредним основама „Дрварско“, „Босанско-граховско“ и „Купреско“ за 2015-2024. годину, нису успостављене евиденције улагања у једноставну и проширену биолошку репродукцију, а грађевински радови и инвестиционо одржавање путева и влака извршени су само 50% у односу на План пословања за 2024. годину. Наведено није у складу са Законом о шумама Херцегбосанске жупаније; - Током године тржишту није понуђено накнадном продајом, односно лицитацијом/јавним надметањем минимално 20% класираних шумских дрвних сортимената, у складу с Одлуком о начину продаје шумских дрвних сортимената поријеклом из државних шума на територију ФБиХ. Путем лицитације у 2024. години на „шумском путу“ продато је само 953 м³ техничке обловине, што чини 0,41% укупно остварене продаје техничке обловине од 233.672 м³; - Управа није проводила редовне мјере управљања кредитним ризиком, што је имало за посљедицу да на датум биланса доспјела, а ненаплаћена потраживања износе 5.692.996 КМ. Наведено није у складу са Законом о финансијском пословању; - Годишњим пописом имовине и обавеза није утврђено стварно стање обавеза и потраживања, није проведен свеобухватан попис залиха дрвних сортимената и није извршено усклађивање књиговодственог и стварног стања камионских путева и грађевинских објеката, што није у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ; - Нису поштоване одредбе Закона о јавним набавкама у дијелу сачињавања и објављивања измјена и допуна Плана јавних набавки, провјере тржишта прије покретања поступака јавних набавки, објављивања основних елемената уговора о проведеним поступцима на порталу јавних набавки и закључивања измјена уговора о набавци. Услуге сјече, израде и извоза реализоване су без проведених поступака јавне набавке у износу од најмање 526.322 КМ, чиме није осигурана транспарентност у пословању и ефикасно кориштење јавних средстава. Истицање питања - Друштво користи услуге коопераната без учешћа властите радне снаге, стварајући значајне трошкове по овом основу, који су у 2024. години износили 9.700.447 КМ. Скрећемо пажњу на то да су плаће и остала примања запослених у текућој години исказане у износу од 29.505.674 КМ, што са трошковима коопераната представља 88,52% свих остварених расхода.

Кантонално јавно комунално предузеће „Рад“ д.о.о. Сарајево	Мишљење о финансијским извјештајима: Негативно Основа за мишљење - Друштво остварује значајан приход од издавања гараже колективног паркирања у насељу Циглане, те користи пословни простор на локацији Пофалићи, као и дио објекта на локацији депоније Смиљевићи. За наведене некретнине није регулисано право кориштења и располагања, што је утицало на то да имовина којом Друштво располаже није исказана у пословним књигама и финансијским извјештајима у складу с МРС-ом 1 – Презентација финансијских извјештаја (тачка 6.2.1.2 Извјештаја); - Залихе сировина, материјала и резервних дијелова у износу од 1.090.389 КМ нису исказане у складу са захтјевима параграфа 9. МРС-а 2 – Залихе и Правилником о рачуноводственим политикама, с обзиром на то да Друштво није вредновало, односно утврдило њихову нето надокнадиву вриједност на датум биланса. Ефекте на залихе и финансијски резултат не можемо квантификирати. За секундарне сировине на депонији које су исказане на позицији полупроизвода у износу од 358.593 КМ није вршено књиговодствено евидентирање током 2024. године, нити смо могли утврдити структуру и основ за евидентирано одступање од планских цијена које су исказане у износу од 302.172 КМ (тачка 6.2.2.1 Извјештаја); - За дио исказаних ревалоризационих резерви у износу од 11.628.840 КМ није презентирана релевантна документација на основу које би се потврдио основ евидентирања на наведеној билансној позицији капитала Друштва, што није у складу са Правилником о контном оквиру и садржају конта за привредна друштва (тачка 6.2.3 Извјештаја). Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење - У поступку набавке Еуро дизел горива у вриједности од 1.500.000 КМ Друштво није поступило у складу са Законом о јавним набавкама и Упутством за припрему модела тендерске документације и понуда, и затражило образложење за понуђену неприродно ниску цијену од 0,48387 КМ/л, с обзиром на вишеструко одступање од тржишних цијена горива. Такођер, код набавке битумена – лот 3 у вриједности од 1.138.872 КМ прихваћена је понуда одабраног понуђача, иако нису задовољени услови из тендерске документације, а одлука о избору понуђача није донесена уз уважавање стручног мишљења експерата за јавне набавке, како налаже Закон о јавним набавкама и Пословник о раду комисије.
Јавно комунално предузеће „Башбунар“ д.о.о. Травник	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом Основа за мишљење - На датум биланса није извршена оцјена постоје ли било какви показатељи да је вриједност неког средства умањена, нити је вршена процјена надокнадиве вриједности за таква средства сходно одредбама МРС-а 36 – Умањење вриједности имовине, и Закона о рачуноводству и ревизији у ФБиХ. То за посљедицу може имати да је надокнадиви износ средстава мањи од њихове књиговодствене вриједности исказане у износу од 637.482 КМ, односно да су средства и финансијски резултат за 2024. годину прецијењени; - За потраживања у износу од 2.713.649 КМ Друштво није извршило процјену очекиваних кредитних губитака у складу са захтјевима МСФИ-ја 9 – Финансијски инструменти. То за посљедицу може имати да су расходи потцијењени, а имовина и финансијски резултат прецијењени за наведени износ; - На датум биланса није извршена процјена обавеза за покренуте судске спорове у износу од 1.473.780 КМ у складу са захтјевима МРС-а 37 – Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина. То за посљедицу може имати да су обавезе и трошкови потцијењени, а финансијски резултат прецијењен. Мишљење о усклађености: Негативно Основа за мишљење - Друштво није успоставило одјел интерне ревизије као кључни елемент интерног надзора којим се осигурава систематичан, дисциплиниран приступ оцјени и побољшању ефикасности управљања ризиком, контролама и процесима управљања, што је обавеза сходно Закону о јавним предузећима у ФБиХ и Закону о рачуноводству и ревизији у ФБиХ; - Органи управљања нису подузели одговарајуће активности како би Друштво заштитили од негативних економских посљедица губитака воде. Наведено није у складу са Законом о привредним друштвима, према којем су органи управљања у обавези да послове обављају савјесно, с пажњом доброг привредника и у

	разумном увјерењу да дјелују у најбољем интересу Друштва; - Друштво није проводило редовне мјере управљања ризиком и мјере за обезбјеђење адекватности капитала у складу са Законом о финансијском пословању с обзиром на то да акумулирани губитак изнад висине основног капитала износи 396.980 КМ; - Годишњи попис имовине и обавеза није извршен у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ, јер њиме нису обухваћене обавезе и некретнине које су Друштву дате на кориштење, нити је извршено усклађивање књиговодственог са стварним стањем утврђеним пописом; - Код проведених јавних набавки Друштво није поступало у складу са Законом о јавним набавкама у дијелу: провођења поступака за резервне дијелове и услуге одржавања транспортних средстава и електроормара у износу од 136.465 КМ, дијељена предмета набавке с намјером избјегавања примјене одговарајућег поступка у износу од 14.904 КМ, сачињавања и објаве плана у складу са роковима, провјере тржишта прије покретања поступака јавних набавки те осигурања службеника за јавне набавке у поступцима чија је вриједност изнад 250.000 КМ. Истицање питања - Одбор за ревизију у 2024. години није био именован, због чега у том периоду није обављао послове из своје надлежности.
Јавно комунално предузеће „Радник“ д.о.о. Завидовићи	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом Основа за мишљење - Није сачињен извјештај о готовинским токовима и извјештај о промјенама у капиталу, а самим тим нису ни достављени надлежним органима и институцијама, што није у складу са МРС-ом 1 – Презентација финансијских извјештаја, и Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ; - На датум биланса није извршена оцјена постоје ли било какви показатељи да је вриједност некретнина, постројења и опреме умањена, нити је вршена процјена надокнадиве вриједности за такву имовину сходно захтјевима МРС-а 36 – Умањење вриједности имовине, и одредбама Закона о рачуноводству и ревизији у ФБиХ (тачка 6.2.1.1 Извјештаја); - Залихе сировина, материјала и резервних дијелова у износу од 333.533 КМ нису исказане у складу са захтјевима параграфа 9. МРС-а 2 – Залихе, и Правилника о рачуноводственим политикама, с обзиром на то да Друштво није вредновало, односно утврдило њихову нето надокнадиву вриједност на датум биланса; - Није извршена процјена очекиваних кредитних губитака за потраживања у износу од 51.892 КМ у складу са захтјевима МСФИ-ја 9 – Финансијски инструменти. Наведено може имати за посљедицу да су расходи потцијењени, а имовина (потраживања) и финансијски резултат прецијењени за наведени износ. Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење - Органи управљања нису подузели одговарајуће активности у оквиру својих надлежности, у складу са Статутом, како би Друштво заштитили од негативних економских посљедица губитака воде, за које смо утврдили да износе 40%. Наведено није у складу са Законом о привредним друштвима, према којем су органи управљања у обавези да послове обављају савјесно, с пажњом доброг привредника и у разумном увјерењу да дјелују у најбољем интересу Друштва.
Јавно предузеће „Водовод и канализација“ д.о.о. Бановићи	Мишљење о финансијским извјештајима: Негативно Основа за мишљење - Залихе сировина, материјала и резервних дијелова у износу од 229.390 КМ нису исказане у складу са захтјевима параграфа 9. МРС-а 2 – Залихе и Рачуноводственим политикама, с обзиром на то да Друштво није вредновало, односно утврдило њихову нето надокнадиву вриједност на датум биланса. Ефекте на залихе и финансијски резултат нисмо могли квантификирати (тачка 7.2.2.1 Извјештаја); - Не можемо потврдити вриједност исказаних обавеза за водопривредне накнаде у износу од 314.395 КМ настале у периоду прије 2008. године. Није презентирана вјеродостојна документација на основу које је извршено књиговодствено евидентирање ових обавеза, што није у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ (тачка 7.2.4.2 Извјештаја); - У билансу нису исказане обавезе у износу од 695.828 КМ по основу дугорочног кредита Свјетске банке за санацију комуналне инфраструктуре на подручју општине Бановићи, што је имало за посљедицу да су обавезе и имовина на датум

	биланса потцијењени. Наведено није у складу са МСФИ-јем 9 – Финансијски инструменти (тачка 8. Извјештаја); 4. На датум биланса није извршена процјена обавеза за покренуте судске спорове у износу од 47.667 КМ у складу са МРС-ом 37 – Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина. То за посљедицу може имати да су обавезе и трошкови потцијењени, а финансијски резултат прецијењен (тачка 10. Извјештаја). Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење 1. Одбор за ревизију није обављао послове из своје надлежности и није успостављен одјел интерне ревизије, због чега није успостављен интерни надзор којим се осигурава систематичан приступ оцјени и побољшању ефикасности управљања ризицима, контролама и процесима. Наведено није у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ. Истицање питања Одбор за ревизију Друштва није обављао послове из своје надлежности прописане Законом о јавним предузећима у ФБиХ, Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ и Статутом. Поред тога, није формиран одјел интерне ревизије с обзиром на то да Друштво не испуњава критерије који су прописани Законом о јавним предузећима у ФБиХ јер запошљава мање од 100 радника. Међутим, обавеза успостављања одјела предвиђена је Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ за све субјекте од јавног интереса, односно јавна предузећа основана у складу с прописима којима се уређује пословање и управљање јавним предузећима у Федерацији Босне и Херцеговине.
Јавно комунално предузеће д.о.о. Вареш	Мишљење о финансијским извјештајима: Позитивно Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење 1. Органи управљања нису подузели одговарајуће активности како би Друштво заштитили од негативних економских посљедица губитака воде, за које смо утврдили да износе цца 58%. Изгубљена добит по наведеном основу износи најмање 357.493 КМ. Наведено није у складу са Законом о привредним друштвима, према којем су органи управљања у обавези да послове обављају савјесно, с пажњом доброг привредника и у разумном увјерењу да дјелују у најбољем интересу Друштва; 2. Друштво је у 2024. години реализовало набавке без примјене Закона о јавним набавкама у износу од најмање 1.218.781 КМ. С обзиром на непостојање одговарајућих евиденција о набавкама реализованим ради пружања услуга од опћег интереса и о набавкама за комерцијалне потребе, не можемо потврдити износ за који је Друштво било дужно примјенити Закон о јавним набавкама. Истицање питања - У радни однос на одређено вријеме примљено је седам запосленика без провођења процедуре јавног оглашавања, по основу Уредбе о поступку пријема у радни однос у јавном сектору у Зеничко-добојском кантону; - Није успостављен одбор за ревизију чије су надлежности дефинисане Статутом Друштва. Такођер, није успостављен одјел за интерну ревизију чија је обавеза успостављања предвиђена Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ за све субјекте од јавног интереса, односно јавна предузећа основана у складу са прописима којима се уређује пословање и управљање јавним предузећима у Федерацији Босне и Херцеговине. Међутим, Друштво не испуњава критерије који су прописани Законом о јавним предузећима у ФБиХ за успостављање одјела интерне ревизије јер запошљава мање од 100 запосленика.
Јавно предузеће „Мостар паркинџ“ д.о.о. Мостар	Мишљење о финансијским извјештајима: Негативно Основа за мишљење 1. Друштво при сачињавању финансијских извјештаја није примјенило одговарајући оквир финансијског извјештавања, односно Међународне стандарде финансијског извјештавања. Финансијски извјештаји Друштва, иако је субјект од јавног интереса, сачињени су уз примјену Међународног стандарда финансијског извјештавања за мала и средња предузећа, што није у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ; 2. Признавање прихода из уговора с купцима у износу од 41.599 КМ који се односе на период од 12. 12. 2023. до 8. 1. 2024. године није извршено по начелу настанка пословног догађаја и у периоду на који се односе, чиме су приходи за 2024. годину

	прецијењени, што није у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ и МСФИ-јем 15 – Приходи од уговора с купцима; 3. За потраживања од купаца која су исказана у износу од 1.826.513 КМ није извршена процјена очекиваних кредитних губитака у складу са захтјевима МСФИ-ја 9 – Финансијски инструменти. Није извршена исправка вриједности за потраживања која су старија од године дана у износу од 721.360 КМ те су расходи потцијењени, а потраживања и финансијски резултат прецијењени за наведени износ; 4. Нису извршена резервисања по судским споровима, односно правоснажним судским пресудама и судским нагодбама по тужбама запосленика које су настале у претходним годинама, што није у складу са захтјевима МРС-а 37 – Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина. Обавезе Друштва по овом основу на датум биланса износе 280.660 КМ, те су обавезе потцијењене, а акумулирана добит прецијењена за наведени износ. Мишљење о усклађености: Негативно Основа за мишљење 1. Евиденције о присуству запосленика на раду нису вођене у складу са Правилником о садржају и начину вођења евиденција о радницима и другим лицима ангажованим на раду, а обрачун и исплата плаћа током 2024. године су вршени на основу просјечног броја сати за сваки мјесец, што није у складу са Законом о раду; 2. Није презентована документација која потврђује да је извршен cjелокупан попис имовине и обавеза, нити је годишњи попис извршен на начин да је урађено усклађивање књиговодственог са стварним стањем, што није у складу са одредбама Закона о рачуноводству и ревизији у ФБиХ; 3. За проведене поступке јавних набавки Друштва у вриједности од најмање 237.328 КМ тендерска документација није сачињена на начин да омогући активну и правичну конкуренцију, није донесен проведбени акт који прописује и уређује организацију и ефикасно вршење набавне функције, нити је за све набавке проведен поступак јавне набавке, што није у складу са одредбама Закона о јавним набавкама. Истицање питања Није формиран одбор за ревизију Друштва, због чега у 2024. години није обављао послове из своје надлежности прописане Законом о јавним предузећима у ФБиХ, Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ и Статутом. Поред тога, није формиран одјел интерне ревизије с обзиром на то да Друштво не испуњава критерије који су прописани Законом о јавним предузећима у ФБиХ јер запошљава мање од 100 радника. Међутим, обавеза успостављања одјела предвиђена је Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ за све субјекте од јавног интереса, односно јавна предузећа основана у складу са прописима којима се уређује пословање и управљање јавним предузећима у Федерацији Босне и Херцеговине.
Јавно предузеће Спортско-културно-привредни центар „Мејдан“ д.о.о. Тузла	Мишљење о финансијским извјештајима: С резервом Основа за мишљење 1. На датум биланце није извршена оцјена постоје ли било какви показатељи да је вриједност неког средства умањена, нити је вршена процјена надокнадиве вриједности за таква средства суkladно МРС-у 36 – Умањење вриједности имовине, и одредбама Закона о рачуноводству и ревизији у ФБиХ. То може имати за посљедицу да је надокнадиви износ средстава мањи од њихове књиговодствене вриједности исказане у износу од 1.576.876 КМ, односно да су средства и финансијски резултат за 2024. годину прецијењени. Ефекте на финансијска извјешћа нисмо у могућности процијенити. Мишљење о усклађености: С резервом Основа за мишљење 1. Уговор о набави бојлера за воду није закључен у дефинираном року суkladно Закону о јавним набавкама. За јавне набаве у укупном износу од 60.793 КМ нису осигурани предувјети за испоруку робе у уговореним роковима, због чега оне нису правовремено окончане. Истицање питања Друштво није формирало одјел унутарње ревизије јер не запошљава више од 100 радника, те нема ову обвезу суkladно Закону о јавним предузећима у ФБиХ. Међутим, чланком 86. Закона о рачуноводству и ревизији у ФБиХ прописано је да су субјекти од јавног интереса обвезни успоставити и осигурати функционирање одјела унутарње ревизије.

3.8 Праћење поступања по препорукама из раније проведених финансијских

Врховне ревизијске институције имају важну улогу у праћењу предузетих мјера субјекта ревизије сходно ISSAI-ју 100 – Основни принципи ревизије јавног сектора. Праћење је усмјерено на утврђивање да ли је субјект ревизије подузео активности на имплементацији датих препорука у циљу јачања система интерних контрола, финансијског извјештавања и усклађености са законима. Уважавајући велики број субјеката који је у надлежности Уреда за ревизију, те значајан број раније ревидираних субјеката, сходно СИГМА-иним препорукама и међународној пракси, посебан фокус Плана ревизија за 2024/25. било је извршење праћења поступања по препорукама.

ревизија

Уред за ревизију је у 2025. години провео 54 праћења поступања по препорукама из ранијих финансијских ревизија, што је значајно повећање у односу на претходне године. Овај механизам је дао снажан потицај раније ревидираним субјектима да озбиљније приступе имплементацији препорука. Праћење је показало да су раније ревидирани субјекти, потакнути овим механизмом, интензивније радили на реализацији препорука, укључујући и оне на којима претходно није било довољно активности.

Предметом праћења било је 737 препорука из ранијих извјештаја, те је оцијењено да је:

- **65% реализовано и дјелимично реализовано**, што је побољшање у односу на резултате претходне године и потврђује да је праћење имало позитиван учинак;
- **29% није реализовано**;
- **за 6% препорука није извршена оцјена поступања.**

У случајевима када је реализација препорука била ниска, или када претходни ревизорски извјештај нису разматрали надлежни органи, Уред је дао додатне препоруке с циљем подстицања имплементације и јачања надзора.

Од укупно 54 субјекта, 23 нису имала коментаре/примједбе или су сагласна са достављеним нацртом извјештаја.

У проведеним праћењима даје се оцјена и закључак о поступању по датим препорукама. Праћење подразумијева процес објективног прикупљања и процјењивања доказа како би се утврдило је ли субјект ревизије и у којој мјери предузео активности с циљем отклањања утврђених неусклађености, слабости и пропуста који су идентификовани у ревизорском извјештају.

Анализом достављене документације, одговора на Упитник и информација добивених на основу проведених интервјуа врши се оцјена поступања по препорукама, која је класификована према следећим категоријама:

- **реализована препорука**
- **дјелимично реализована препорука**
- **нереализована препорука**
- **препорука за коју није извршена оцјена поступања**

На овај начин Уред за ревизију доприноси већем степену имплементације препорука, те осигурава своју присутност код субјеката који се не ревидирају сваке године, узимајући у обзир да је у његовој надлежности око 2.000 субјеката у Федерацији БиХ. Критерији који служе за одабир субјеката укључују: када је посљедња ревизија извршена, које мишљење је дато, број датих препорука, природу утврђених неправилности, информације из окружења и др.

Извршен је увид у активности које су субјекти предузели на имплементацији датих препорука од објаве коначног извјештаја до 31. 12. 2024. године, те су донесени закључци о поступању по препорукама.

Ови извјештаји достављени су ревидираним субјектима и надлежним институцијама, те објављени на интернет-страници Уреда.

Табела 21. Преглед извршених праћења поступања по препорукама

Ред. бр.	Назив извјештаја	Година за коју је вршена финансијска ревизија	Број датих препорука	Поступање по препорукама датим у извјештајима у претходним годинама			
				Реализовано	Дјелимично	Нереализовано	Није вршена оцјена
1.	Извјештај о финансијској ревизији Финансијске полиције Федерације БиХ	2016.	6	3	3	0	0
			100%	50%	50%	0%	0%
2.	Извјештај о финансијској ревизији Судске полиције Федерације БиХ	2016.	6	4	0	0	2
			100%	67%	0%	0%	33%
3.	Извјештај о финансијској ревизији Федералног хидрометеоролошког завода	2016.	10	6	3	1	0
			100%	60%	30%	10%	0%
4.	Извјештај о финансијској ревизији Федералног агромедитеранског завода Мостар	2016.	8	3	3	1	1
			100%	38%	38%	12%	12%
5.	Извјештај о финансијској ревизији Агенције за државну службу Федерације БиХ	2017.	7	4	1	1	1
			100%	58%	14%	14%	14%
6.	Извјештај о финансијској ревизији Одбора државне службе за жалбе Федерације БиХ	2018.	5	1	1	3	0
			100%	20%	20%	60%	0%
7.	Извјештај о финансијској ревизији Јавне установе Федерална новинска агенција – ФЕНА	2019.	12	8	1	1	2
			100%	67%	8%	8%	17%
8.	Извјештај о финансијској ревизији Федералне дирекције робних резерви	2020.	21	5	5	10	1
			100%	24%	24%	47%	5%

9.	Извјештај о финансијској ревизији Федералне управе цивилне заштите	2020.	21	11	8	1	1
			100%	52%	38%	5%	5%
10.	Извјештај о финансијској ревизији Федералне управе за инспекцијске послове	2021.	6	4	1	1	0
			100%	66%	17%	17%	0%
11.	Извјештај о финансијској ревизији Завода за јавно здравство Федерације БиХ	2022.	12	1	6	4	1
			100%	8%	50%	34%	8%
12.	Извјештај о финансијској ревизији Службе за заједничке послове органа и тијела Федерације БиХ	2023.	10	2	5	3	0
			100%	20%	50%	30%	0%
13.	Извјештај о финансијској ревизији Министарства за финансије Босанско-подрињског кантона Горажде	2017.	9	6	2	0	1
			100%	67%	22%	0%	11%
14.	Извјештај о финансијској ревизији Министарства за рад, социјалну политику и повратак Тузланског кантона	2017.	13	7	4	1	1
			100%	54%	30%	8%	8%
15.	Извјештај о финансијској ревизији Општине Фоча ФБиХ	2018.	10	7	3	0	0
			100%	70%	30%	0%	0%
16.	Извјештај о финансијској ревизији Општине Добретићи	2018.	10	2	7	1	0
			100%	20%	70%	10%	0%
17.	Извјештај о финансијској ревизији Министарства финансија Жупаније Посавске	2019.	12	5	5	2	0
			100%	42%	42%	16%	0%
18.	Извјештај о финансијској ревизији Министарства финансија Тузланског кантона	2019.	6	5	1	0	0
			100%	83%	17%	0%	0%
19.	Извјештај о финансијској ревизији Министарства финансија Зеничко-добојског кантона	2019.	6	4	1	1	0
			100%	66%	17%	17%	0%
20.	Извјештај о финансијској ревизији Министарства финансија Кантона 10/Херцегбосанске жупаније	2019.	8	1	4	2	1
			100%	12,5%	50%	25%	12,5%

21.	Извјештај о финансијској ревизији Општине Дрвар	2020.	20	3	9	7	1
			100%	15%	45%	35%	5%
22.	Извјештај о финансијској ревизији Министарства финансија Средњобосанског кантона	2020.	19	7	5	7	0
			100%	37%	26%	37%	0%
23.	Извјештај о финансијској ревизији Министарства финансија Жупаније Западнохерцеговачке	2020.	18	9	5	3	1
			100%	50%	28%	17%	5%
24.	Извјештај о финансијској ревизији Министарства финансија Унско-санског кантона	2022.	14	5	5	2	2
			100%	36%	36%	14%	14%
25.	Извјештај о финансијској ревизији Министарства финансија Херцеговачко-неретванског кантона	2022.	15	7	4	2	2
			100%	47%	27%	13%	13%
26.	Извјештај о финансијској ревизији Министарства финансија Кантона Сарајево	2022.	16	6	5	3	2
			100%	38%	31%	19%	12%
27.	Извјештај о финансијској ревизији Агенције за квалитет и акредитацију у здравству у ФБиХ	2016.	15	9	1	4	1
			100%	60%	7%	26%	7%
28.	Извјештај о финансијској ревизији Јавне установе „Апотеке Сарајево“ Сарајево	2018.	19	16	1	2	0
			100%	84%	5%	11%	0%
29.	Извјештај о финансијској ревизији Јавне здравствене установе „Градске апотеке“ Тузла	2019.	13	8	3	1	1
			100%	61%	23%	8%	8%
30.	Извјештај о финансијској ревизији Градске љекарне Мостар	2019.	18	6	3	8	1
			100%	33%	17%	44%	6%
31.	Извјештај о финансијској ревизији Студентског центра Свеучилишта у Мостару	2019.	32	19	1	9	3
			100%	59%	3%	28%	10%
32.	Извјештај о финансијској ревизији Јавне установе Опћа болница Тешањ	2019.	9	0	0	9	0
			100%	0%	0%	100%	0%
33.	Извјештај о финансијској ревизији Јавне установе Институт за здравље и сигурност хране Зеница	2019.	7	5	1	1	0
			100%	72%	14%	14%	0%
34.	Извјештај о финансијској ревизији Јавне установе Кантонална болница Зеница	2021.	31	16	7	7	1
			100%	51%	23%	23%	3%

35.	Извјештај о финансијској ревизији Јавне здравствене установе Опћа болница „Др. Мустафа Бегановић“ Грачаница	2021.	15	6	3	6	0
			100%	40%	20%	40%	0%
36.	Извјештај о финансијској ревизији Јавне установе Болница за плућне болести и туберкулозу Травник	2021.	10	4	2	4	0
			100%	40%	20%	40%	0%
37.	Извјештај о финансијској ревизији Јавне здравствене установе Опћа болница у Санском Мосту	2021.	15	3	3	9	0
			100%	20%	20%	60%	0%
38.	Извјештај о финансијској ревизији Института за медицинско вјештачење здравственог стања	2021.	15	12	0	2	1
			100%	80%	0%	13%	7%
39.	Извјештај о финансијској ревизији Јавне установе „Студентски центар“ Сарајево	2022.	29	6	5	15	3
			100%	21%	17%	52%	10%
40.	Извјештај о финансијској ревизији Здравствене установе Кантонална болница „Др. Ирфан Љубијанкић“ Бихаћ	2022.	23	16	4	2	1
			100%	70%	17%	9%	4%
41.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног предузећа „Брођанац“ д.о.о. Читлук	2016.	15	5	2	7	1
			100%	33%	13%	47%	7%
42.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног предузећа Паркови п.о. Мостар	2016.	16	4	2	9	1
			100%	25%	13%	56%	6%
43.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног комуналног предузећа „Комуналац“ д.о.о. Хаџићи	2017.	10	7	0	1	2
			100%	70%	0%	10%	20%
44.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног комуналног предузећа Томиславград д.о.о.	2018.	17	2	5	10	0
			100%	12%	29%	59%	0%
45.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног предузећа Депонија д.о.о. Мостар	2018.	12	7	0	4	1
			100%	58%	0%	34%	8%
46.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног предузећа „Олимпијски базен Отока“ д.о.о. Сарајево	2019.	9	3	2	4	0
			100%	33%	22%	45%	0%

47.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног комуналног услужног предузећа „Комуналије“ д.о.о. Велика Кладуша	2019.	20	1	2	17	0
			100%	5%	10%	85%	0%
48.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног предузећа за водопривредну дјелатност „Спреча“ д.д. Тузла	2019.	6	4	1	0	1
			100%	66%	17%	0%	17%
49.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног подuzeћа „Паркови“ д.о.о. Љубушки	2019.	9	3	1	4	1
			100%	33%	11%	45%	11%
50.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног предузећа за производњу и дистрибуцију топлоте „Гријање“ д.о.о. Зеница	2021.	12	6	3	3	0
			100%	50%	25%	25%	0%
51.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног подuzeћа „Водовод“ д.о.о. Посушје	2020.	17	3	5	8	1
			100%	18%	30%	47%	5%
52.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног подuzeћа „Водовод и канализација“ д.о.о. Широки Бријег	2020.	17	6	6	3	2
			100%	35%	35%	18%	12%
53.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног предузећа „Водовод и канализација“ д.о.о. Кисељак	2020.	8	3	5	0	0
			100%	37,5%	62,5%	0%	0%
54.	Извјештај о финансијској ревизији Јавног комуналног предузећа „Водовод и канализација“ д.о.о. Тузла	2021.	18	8	1	9	0
			100%	44%	6%	50%	0%
	УКУПНО		737	314	166	215	42
	%		100%	43%	22%	29%	6%

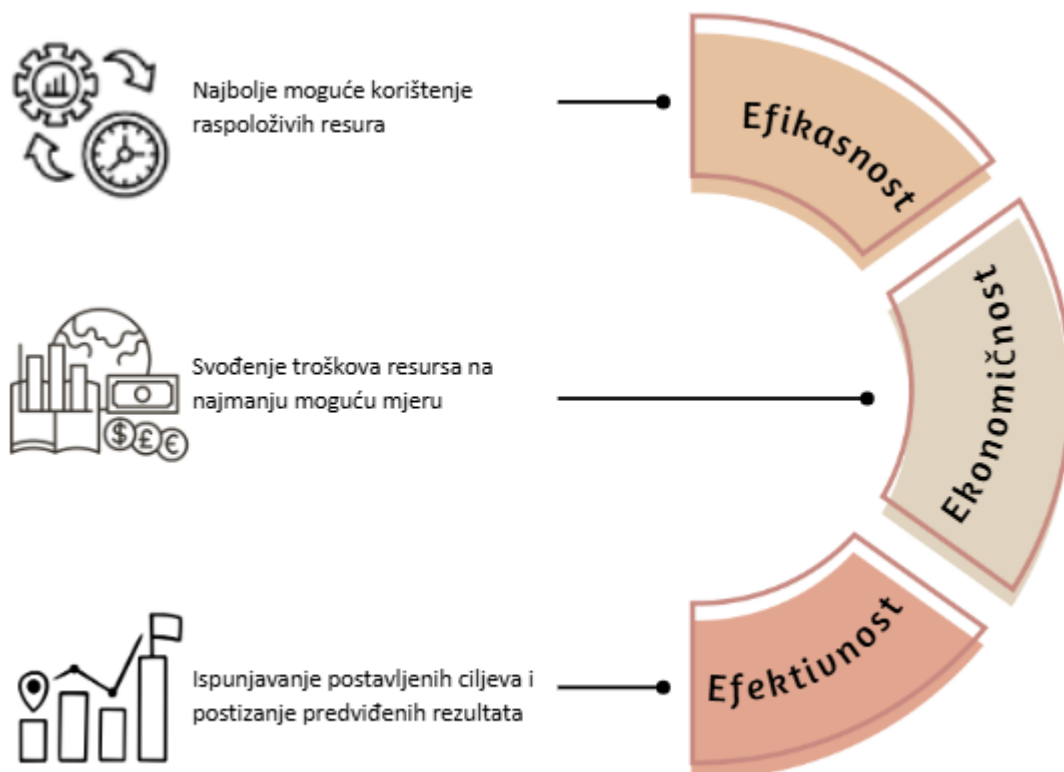
4. РЕВИЗИЈА УЧИНКА

Сходно члану 14. Закона о ревизији, Уред за ревизију има право извршити преглед или испитивање одређеног аспекта пословања цијеле или дијела институције, програма или активности у погледу економичности, ефикасности и ефективности с којима та институција користи своје ресурсе и о томе извјештава јавност.

Ревизија учинка представља независно, објективно и поуздано испитивање којим се утврђује да ли државна предузећа, системи, пројекти, програми, активности или организације послују, раде, односно проводе се у складу с принципима економичности, ефикасности и ефективности, те да ли има простора за побољшања.¹⁸

Ревизија учинка се проводи у складу с INTOSAI-јевим Оквиром професионалних објава, те међународном праксом из ове области. Испитује начине на које институције јавног сектора обављају своје задатке, да ли институције на прави начин користе јавне ресурсе, те да ли грађани добијају праву вриједност за јавни новац. Њоме се указује на значајне проблеме у друштву, али и на боље праксе, чиме се пружа конструктиван потицај за промјене у животима грађана.

Принципи ефикасности, економичности и ефективности, који су у основи испитивања ревизије учинка, дефинишу се на сљедећи начин:

¹⁸ ISSAI 300.9 – Принципи ревизије учинка

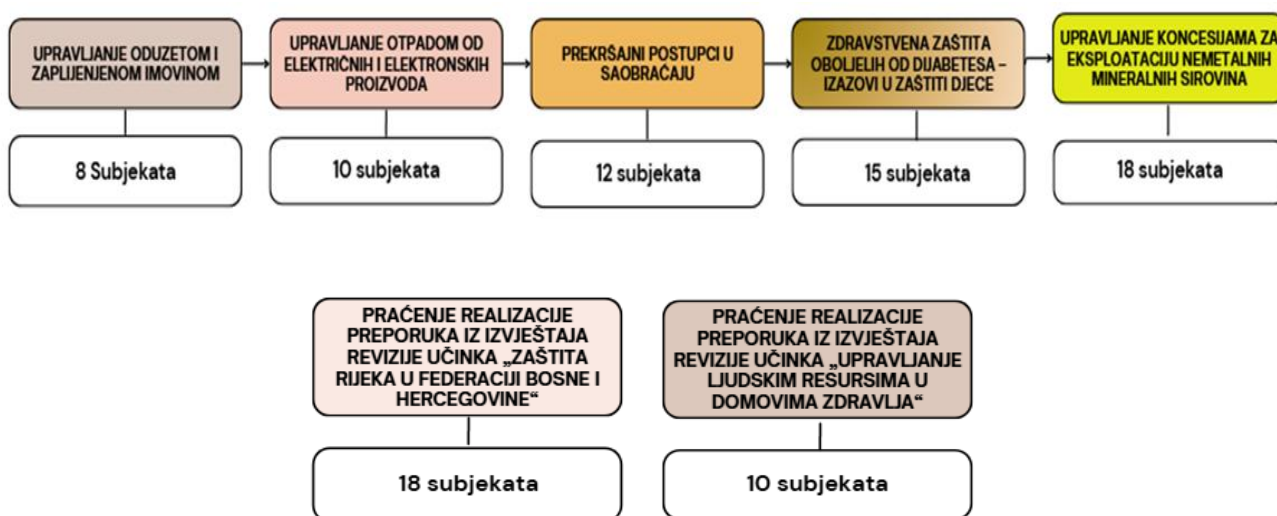
Ревизија учинка је окренута према актуелним темама значајним за живот грађана, обухвата вишегодишњи период, активности већег броја институција, те се не везује за календарску годину. Трајање појединих ревизија учинка директно зависи од проблема, обима и периода који се посматра.

С обзиром на надлежност Уреда за ревизију, изузетно је широк дијапазон тема којима се бави ревизија учинка, те се њоме обухватају активности субјеката јавног сектора на свим нивоима власти у ФБиХ.

Последњих година посебна пажња посвећена је испуњењу Циљева одрживог развоја УН-а.

У 2025. години¹⁹, сходно плану ревизије објављено је пет извјештаја ревизије учинка и два о извршеном праћењу реализације препорука из раније објављених извјештаја. Ревизијама су обухваћене активности укупно 91 ревидираног субјекта. Дате су 73 нове препоруке, а за 30 раније датих препорука извршено је праћење реализације.

Пет извјештаја односи се на проведене ревизије учинка у областима у којима она раније није вршена, те су у овим извјештајима, осим налаза и закључака, дате препоруке. Преостала два извјештаја односе се на праћење реализације препорука из раније објављених извјештаја ревизије учинка, у којима су представљени налази и закључци о имплементацији препорука.

¹⁹ До сачињавања овог извјештаја

На основу проведених ревизија и праћења донесени су сљедећи закључци:

- Ревизија је утврдила значајне недостатке у **управљању одузетом и заплијењеном имовином**. Прије свега, евиденције о овој имовини нису потпуне ни свеобухватне, а нису успостављене ни одговарајуће електронске базе података. Надаље, не врше се редовне процјене вриједности имовине, што значи да њена стварна вриједност није позната. Иако се издвајају буџетска средства за складиштење, услови у складиштима нису одговарајући, чиме није осигурано очување вриједности имовине. Коначно, нису подузете довољне активности за остваривање максималне користи од имовине. Располагање имовином није адекватно, с малим бројем реализованих продаја, које се често обављају директним путем по знатно нижим цијенама од процијењене вриједности, јер није омогућена продаја путем е-аукција;
- Кад је ријеч о **управљању електричним и електронским (ЕЕ) отпадом**, указује се на потребу за свеобухватним унапређењем система, почевши од законских и подзаконских прописа који захтијевају измјене ради успоставе адекватног система и повећања циљева прикупљања отпада. Додатно, утврђено је да инспекцијски надзор није адекватан за осигуравање жељених ефеката, при чему није вршена финансијска контрола оператера система. Коначно, Информациони систем управљања отпадом не пружа потпуне и поуздане податке о стварним количинама ЕЕ отпада;
- Ревизијом **прекршајних поступака у саобраћају** указује се на вишеструке системске недостатке. Прије свега, регулаторни оквир захтијева унапређење како би се осигурало једноставније и брже покретање поступака, те ефикасније извршење новчаних казни и заштитних мјера, с обзиром на то да у ФБиХ годинама недостају подзаконски акти за извршење судских рјешења о лишењу слободе због неплаћања казни и обављању послова за опће добро. Такођер, проблем представља неефикасно извршење изречених новчаних казни, што је резултирало растом ненаплаћених казни на преко 59 милиона КМ у пет кантона, док се заштитна мјера привременог одузимања возила проводи неуједначено, а мјера лишења слободе због неплаћених казни је у пракси непроводива;
- У ревизији **„Здравствена заштита обољелих од дијабетеса – изазови у заштити дјеце“** утврђено је да недостатак успостављеног регистра обољелих у Федерацији БиХ значи да не постоје поуздани и ажурни подаци о укупном броју пацијената, што онемогућава ефикасно планирање и управљање мјерама здравствене заштите. Потом, квалитет и доступност заштите ограничени су због недостатка ажурираних стратешких докумената, застарјелих стандарда и недовољног броја ендокринолога-дијабетолога, посебно дјечијих. Само један кантон је успоставио протокол за поступање с дјецом обољелом од дијабетеса у школама, што је кључно за њихову сигурност. Набавке медицинских средстава за дјецу нису биле довољно усмјерене на обезбјеђење квалитета и функционалности у складу с потребама корисника, што директно утиче на свакодневни живот обољелих;
- Реализација препорука из Извјештаја **„Заштита ријека у Федерацији Босне и Херцеговине“**, које су имале за циљ унапређење регулаторног оквира, планирања и инспекцијског надзора над загађењем ријека, показала је да је већина обухваћених институција предузела одређене активности. Препоруке су биле упућене широком кругу субјеката, укључујући федерална министарства, агенције, кантоналне власти и јединице локалне самоуправе. Највећи успјех у реализацији постигло је Федерално министарство околиша и туризма, које је провело све препоруке, док су агенције за воде реализовале три од четири. Међу локалним самоуправама, Општина Нови Град Сарајево и Град Зеница показали су највећи степен реализације. Иако је напредак видљив, потребне су даљње активности како би се осигурала потпуна имплементација преосталих препорука;

- Већина препорука из Извјештаја „Управљање људским ресурсима у домовима здравља“, које су имале за циљ побољшање планирања, распоређивање запослених, специјализације, запошљавање и поступање по жалбама пацијената, показала је да су активности на реализацији предузимане, али нису имплементиране у потпуности. Препоруке су биле упућене Федералном министарству здравства и домовима здравља у девет градова.

Од десет субјеката обухваћених праћењем, већина је предузела само дјелимичне и почетне активности. Највећи степен реализације постигли су Дом здравља Кантона Сарајево (ДЗ КС) и Дом здравља Тузла, док је најмању реализацију имало Федерално министарство здравства. Ови резултати указују на потребу за интензивирањем активности, посебно на федералном нивоу, како би се осигурала потпуна имплементација свих препорука.

4.1 Извјештаји о проведеним ревизијама учинка

Проведене ревизије учинка о новим темама обухватиле су 64 субјекта, те је дато **73** препорука. Како би се отклонили установљени недостаци, препоруке су, поред ревидираних субјеката, дате и надлежним органима законодавне и извршне власти, тако да су упућене на укупно 65 субјеката.

Табела 22. Подаци о проведеним ревизијама учинка

Р. бр.	Ревизија учинка	Субјекти ревизије	Број субјеката обухваћених ревизијом	Број субјеката којима су дате препоруке	Број датих препорука	Временски обухват ревизије
1	2	3	4	5	6	7
1.	Управљање одузетом и заплијењеном имовином	Федерална агенција за управљање одузетом имовином, Повјеренство за управљање одузетом имовином Владе Западнохерцеговачког кантона, Порезна управа Федерације Босне и Херцеговине, кантоналне полицијске управе (КС, ЗДК, ТК, ХНК и СБК)	8	9	16	2021–2023.
2.	Управљање отпадом од електричних и електронских производа	Министарство околиша и туризма ФБиХ, Фонд за заштиту околиша ФБиХ, Федерална управа за инспекцијске послове, Министарство комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите околиша КС, Министарство трговине, туризма и заштите околиша ХНК, Министарство за просторно уређење, промет и комуникације и заштиту околине ЗДК, Министарство за грађење, просторно уређење и заштиту околиша УСК, кантоналне инспекције из Кантона Сарајево, Херцеговачко-неретванског, Зеничко-добојског и Унско-санског кантона	10	10	11	2021–2023.

Р. бр.	Ревизија учинка	Субјекти ревизије	Број субјеката обухваћених ревизијом	Број субјеката којима су дате препоруке	Број датих препорука	Временски обухват ревизије
3.	Прекршајни поступци у саобраћају	Федерално министарство правде, Федерално министарство унутрашњих послова, управе полиције Унско-санског, Тузланског, Зеничко-добојског, Херцеговачко-неретванског и Кантона Сарајево, Министарство унутрашњих послова Унско-санског, Тузланског, Зеничко-добојског, Херцеговачко-неретванског и Кантона Сарајево	12	12	15	2021–2023, те доступни подаци за 2024. годину
4.	Здравствена заштита обољелих од дијабетеса – изазови у заштити дјеце	Федерално министарство здравства, Завод здравственог осигурања и реосигурања ФБиХ, Завод за јавно здравство ФБиХ, заводи за јавно здравство (ХНК, КС, ТК и СБК), заводи здравственог осигурања (ХНК, КС, ТК и СБК), министарства здравства (ХНК, КС, ТК и СБК)	15	15	13	2021–2024, те доступни подаци за 2025. годину
5.	Управљање концесијама за експлоатацију неметалних минералних сировина	Кантонална министарства привреде и финансија (ХНК, СБК, ТК, ЗДК), владе кантона (ХНК, СБК, ТК, ЗДК), управе за инспекцијске послове ТК и ЗДК (рударска и заштите околиша), Министарство трговине, туризма и заштите околиша ХНК – (инспектор заштите околиша) и Министарство просторног уређења, градитељства, заштите околиша, повратка и стамбених послова СБК (инспектор заштите околиша) те Федерална управа за инспекцијске послове и Комисија за концесије ТК	18	18	18	2020–2024.
УКУПНО			63	64	73	

4.1.1 Најважнији налази и препоруке из извјештаја РУ „Управљање одузетом и заплијењеном имовином“

Евиденције о одузетој и заплијењеној имовини нису потпуне и свеобухватне. Федерална агенција за управљање одузетом имовином нема успостављене евиденције које вјеродостојно приказују стање одузете имовине, с обзиром на то да од надлежних судова не прикупљају све релевантне информације о одузетој имовини која је предмет судских поступака. Нису доступни свеобухватни подаци о износу средстава која се издвајају за чување одузете и заплијењене имовине и предмета, о времену чувања ове имовине, као ни о посљедицама по буџет које настају због дуготрајног складиштења.

Препорука за Федералну агенцију за управљање одузетом имовином: Унаприједити евиденције о привремено и трајно одузетој имовини у складу с Упутством о успостави, врсти и садржају евиденција о управљању и располагању незаконито стеченом имовином кривичним дјелом, које ће, поред постојећих, садржавати и сљедеће категорије података: детаљан опис стања имовине, да ли је и колико пута имовина била предметом продаје, опис мјеста на којем се налази одузета имовина, начин на који се управља одузетом имовином.

Законом је прописана обавеза Агенције да води евиденције о имовини којом располаже и управља и судским поступцима у којима се одлучује о таквој имовини. Наведени подаци се требају водити у писаном и електронском облику. Агенција од 2022. године не испуњава обавезу вођења електронске базе података о одузетој имовини. Крајем 2022. године дошло је до кvara дискова за похрану података, због чега су подаци из електронских база трајно изгубљени.

Иако је Упутством о успостави, врсти и садржају евиденција о управљању и располагању незаконито стеченом имовином кривичним дјелом предвиђено редовно сигурносно копирање електронских евиденција, надлежни из Агенције нису испуњавали ову обавезу. Подаци из електронске базе су изгубљени крајем 2022. године, тако да се Агенција у свом раду користи помоћним интерним евиденцијама у Ексел формату.

Препорука за Федералну агенцију за управљање одузетом имовином: Успоставити електронску базу података у складу с израђеним препорукама Вијећа Европе и осигурати једнак унос података у писаној и електронској форми. Електронска база података, између осталог, требала би: користити напредне технологије, омогућавати лако додавање/брисање/измјену поља у складу с новонасталим потребама, бити повезана с базама података других институција (судови, тужилаштва, катастар и др.), садржавати податке о трошковима самог управљања одузетом имовином, имати успостављен систем заштите података.

Надлежни судови не достављају Агенцији податке о свим облицима одузете имовине, већ само о оној имовини која се даје Агенцији на привремено управљање. Такођер, у највећем броју случајева не достављају ни податке о имовини за коју доносе одређене мјере „блокаде“ (забрана располагања некретнином, управљања моторним возилом и др.). Подаци из евиденција ФАЗУОИ-ја не представљају стварно стање одузете имовине стечене кривичним дјелом у ФБиХ с обзиром на то да не садрже податке о свим судским поступцима у којима се одлучује о таквој имовини. ФАЗУОИ, између осталог, има обавезу да прати и анализира стање у области управљања одузетом имовином. Стога је неопходно да располаже подацима о свој имовини, не само о оној која му је дата на управљање.

Препорука за Федералну агенцију за управљање одузетом имовином: Редовно прикупљати информације од надлежних судова о судским поступцима у којима се одлучује о одузетој имовини, као и о одузетој имовини која није дата Агенцији на управљање, како би се утврдило стварно стање одузете имовине стечене кривичним дјелом у Федерацији БиХ и како би се успоставио систем планирања прије одузимања.

Законом је прописана обавеза Агенције за управљање имовином ЗХК да води евиденције о имовини којом располаже и управља и судским поступцима у којима се одлучује о таквој имовини. Повјеренство за управљање одузетом имовином Владе ЗХК, које тренутно обавља послове из надлежности Агенције, није успоставило евиденције о имовини којом располаже и управља и судским поступцима у којима се одлучује о таквој имовини. Евиденције за примљених предмета, односно судских одлука у којима се одлучује о имовини стеченој кривичним дјелом, воде се на начин прописан Правилником о садржају и начину уредског пословања у ЗХК, кроз редовну књигу протокола. С обзиром на ову форму вођења евиденција, Повјеренство не располаже збирним подацима о одузетој имовини којом је управљало у периоду 2021-2023. године, нити их је на захтјев ревизије доставило. Такођер, Повјеренство није осигурало успостављање електронске базе података јер је то планирано након успоставе Агенције.

Препорука за Повјеренство за управљање одузетом имовином Владе Западнохерцеговачког кантона: Успоставити евиденције о имовини стеченој кривичним дјелом у Западнохерцеговачком кантону у складу с прописима који уређују питања везана за управљање одузетом имовином, како би ови подаци били транспарентни и доступни јавности.

Базе података којима се користи ПУ ФБиХ и кантонални порезни уреди не пружају потпуне и прецизне податке на једном мјесту. Порезна управа ФБиХ има успостављену јединствену електронску евиденцију заплијењене имовине у виду еУслуге – апликације нПИСЗ. Анализирајући електронску евиденцију – апликацију утврђено је да у погледу информација о продаји заплијењене имовине нису пружени потпуни и прецизни подаци на једном мјесту. Тренутно су подаци о продајама заплијењене имовине доступни у различитим дијеловима апликације, што није прегледно и довољно транспарентно.

Кантонални порезни уреди воде различите интерне или помоћне евиденције које се, уз пратећу документацију којом се доказују евентуалне промјене (улаз, излаз), на мјесечном нивоу достављају средишњем уреду у Сарајеву. Не ажурирају се подаци о вриједности заплијењене имовине, иако у одређеним случајевима вријеме складиштења траје и по неколико година. Наведено има за посљедицу да имовина која током складиштења губи вриједност остаје евидентирана по процијењеној вриједности у тренутку запљене.

Препорука за Порезну управу Федерације БиХ и кантоналне порезне уреде: Унаприједити апликације за евидентирање имовине заплијењене у поступцима принудне наплате како би информације о поступању с овом имовином биле прегледне и транспарентне, са свим битним елементима и информацијама о заплијењеној имовини на једном мјесту.

Порезна управа ФБиХ је израдила Корисничко упутство за нПИСЗ апликацију, међутим кантонални порезни уреди још увијек нису уједначили унос података у ову електронску евиденцију. Увидом у изводе из интерних евиденција утврђено је да их КПУ воде на различите начине. Интерне евиденције у мањој или већој мјери садрже исте податке који се односе на књиговодствено стање имовине, односно стање утврђено приликом запљене. Такођер, утврђено је да се у евиденцијама процијењена вриједност имовине не мијења, па је тако вриједност ускладиштене имовине иста на почетку и на крају године, иако имовина која се не прода протоком времена губи вриједност.

Препорука за Порезну управу Федерације БиХ и кантоналне порезне уреде: Осигурати јединствену примјену Корисничког упутства за уношење података у електронске евиденције о заплијењеној имовини у свим кантоналним порезним уредима.

Управе полиција не посједују збирне податке о одузетим предметима, као ни електронске базе података, јер се привремено одузети предмети евидентирају појединачно и мануелно у дјеловодницима, што отежава надзор и извјештавање, као и проналазак и повлачење података. Постојећим актима није превиђено вођење евиденција у електронској форми, нити су надлежне институције подузимале активности на успостави ове врсте евиденција.

Препорука за управе полиција министарстава унутрашњих послова: У сарадњи с кантоналним министарствима унутрашњих послова извршити анализу постојећег начина евидентирања података о предметима одузетим у кривичним и прекршајним поступцима. У складу с резултатима проведене анализе, подузети слједеће: предложити измјене и допуне прописа, како би се утврдио транспарентан и свеобухватан начин вођења евиденција у електронској форми; успоставити електронске базе података које ће омогућити доступност података о предметима датим на чување управама полиција.

Надлежне институције не располажу потпуним и релевантним информацијама о вриједности имовине којом управљају или им је повјерена на чување. Уколико су подаци о вриједности имовине доступни, углавном се ради о вриједности која је утврђена приликом одузимања. Међутим, протоком времена одузета и заплијењена имовина и предмети губе на вриједности, а с обзиром на то да се не врше поновне процјене прије продаје у свим случајевима, није утврђено стварно стање и вриједност имовине која се чува. Постојећим прописима обавеза процјене вриједности прије продаје предвиђена је једино за ФАЗУОИ, док за КПУ и ПУ није. Повјеренство за управљање одузетом имовином Владе ЗХК не располаже подацима о вриједности имовине којом је управљало у посматраном периоду ревизије. Утврђено је да кантонални порезни уреди углавном не врше повремене или поновне процјене вриједности заплијењене имовине која се налази у складиштима. Приликом инвентура, годишњих и ванредних пописа саставља се записник који се састоји од пописа имовине, њене врсте и количине, док се за процјену вриједности наводи износ добијен процјеном приликом запљене.

Препорука за Повјеренство за управљање одузетом имовином Владе Западнохерцеговачког кантона, Порезну управу Федерације БиХ, кантоналне порезне уреде и управе полиција министарстава унутрашњих послова: Вршити процјену вриједности одузете и заплијењене имовине и предмета непосредно прије продаје, како би се утврдила њихова стварна тржишна вриједност.

Нису осигурани довољни и одговарајући складишни простори за чување одузете и заплијењене имовине и предмета. Иако се из Буџета континуирано издвајају средства за складиштење одузете и заплијењене имовине, постојећи начини складиштења не спречавају губитак вриједности ове имовине. ФАЗУОИ од 2024. године унајмљује затворени складишни простор за чување одузетих моторних возила, и то је једини простор који омогућава очување вриједности возила. Међутим, најам овакве врсте простора захтијева издвајања значајних буџетских средстава. Кантонални порезни уреди у недостатку одговарајућих складишних простора готово сву заплијењену имовину складиште код порезних дужника. На овим мјестима утврђен је мањак, пропадање и оштећење заплијењене имовине. Управе полиција моторна возила складиште на отвореном простору, тако да су возила изложена вањским утицајима и брзо губе вриједност. Надзор над ускладиштеностом имовином није успостављен на начин да прати услове у складиштима и спречава губитак вриједности и пропадање имовине.

Препорука за Федералну агенцију за управљање одузетом имовином, Повјеренство за управљање одузетом имовином Владе Западнохерцеговачког кантона, Порезну управу Федерације БиХ, кантоналне порезне уреде и управе полиција министарстава унутрашњих послова: Успоставити редован надзор над стањем у складишним просторима у којима се чува одузета и заплијењена имовина, како би се правовремено отклонили утврђени недостаци и имовина заштитила од евентуалног губитка вриједности и пропадања.

Надлежни из ФАЗУОИ-ја предложили су измјене и допуне Закона о одузимању незаконито стечене имовине кривичним дјелом, како би се, између осталог, превазишли проблеми у управљању привредним друштвима. Предложеним измјенама прописало би се да надлежни тужилац, и прије него што суду поднесе приједлог за одређивање привремених мјера одузимања имовине, оствари потребну сарадњу са Агенцијом у смислу информисања о врсти имовине која ће бити предметом одузимања, а све с циљем да Агенција подузме потребне радње како би спремно дочекала преузимање и управљање предметном имовином.

Такођер, Законом је тренутно прописано да Агенција поставља привремену управу у одузетим привредним друштвима, док је измјенама предвиђено да Агенција врши управљање привредним друштвима, што такођер значи постављање управе, али и вршење надзора и праћење рада таквих привредних друштава. Поред тога, када није могуће продати удјеле у трајно одузетим привредним друштвима, измјенама и допунама је предвиђено покретање ликвидационих поступака. Измјене и допуне овог Закона још увијек нису усвојене.

Препорука за Владу Федерације БиХ: Задужити обрађивача прописа да изради приједлог закона о измјенама и допунама Закона о одузимању незаконито стечене имовине кривичним дјелом ФБиХ и потом га упуту у парламентарну процедуру.

Продаје одузете и заплијењене имовине се оглашавају у Службеним новинама и у два дневна листа, што није довољно видљив начин оглашавања, с обзиром на то да се већина информација данас оглашава на онлине платформама и да је то начин који омогућава највећу видљивост и којим се стиже до највећег броја потенцијално заинтересираних купаца. Наведени начини оглашавања продаја не осигуравају да информације о продаји дођу до свих заинтересираних купаца. Огласне плоче и дневна штампа представљају застарјеле и неатрактивне начине оглашавања. Оглашавање продаја није било довољно видљиво, па организоване аукције у највећем броју случајева завршавају неуспјешно.

Препоруке за Федералну агенцију за управљање одузетом имовином, Повјеренство за управљање одузетом имовином Владе ЗХК, Порезну управу Федерације БиХ и кантоналне порезне уреде: Унаприједити транспарентност оглашавања продаја користећи онлине платформе за продају, како би информације о продајама биле лако доступне потенцијалним купцима.

Надлежне институције нису подузимале довољне и одговарајуће активности како би се остварила максимална корист од имовине одузете у оквиру различитих поступака (одузимање имовине стечене кривичним дјелом, принудна наплата, одузимање предмета у оквиру кривичних и прекршајних поступака). Федерална агенција за управљање одузетом имовином није подузимала одговарајуће и предвиђене активности како би повећала број продаја. Није искориштавала законску могућност организовања хитних продаја, како би се спријечило пропадање имовине. Посљедица оваквог управљања имовином је смањење вриједности имовине којом управља Агенција, што доводи и до смањених прихода за Буџет Федерације БиХ, као и повећања расхода за Буџет Агенције због трошкова одржавања и складиштења одузете имовине. Повјеренство за управљање одузетом имовином Владе ЗХК у посматраном периоду ревизије није реализовало ниједну продају. Кантонални порезни уреди реализованим продајама у посматраном периоду ревизије наплатили су мали проценат постојећег порезног дуга. Продаје се углавном реализују директним путем. Овакав начин значајно умањује продајну цијену, стога су присутни случајеви код којих се имовина прода по знатно нижим цијенама у односу на процијењену вриједност. Већина управа полиције из узорка у посматраном периоду уопће није организовала продаје, јер није било одлука надлежних судова о оваквом поступању.

Препоруке за Федералну агенцију за управљање одузетом имовином, Повјеренство за управљање одузетом имовином Владе ЗХК, Порезну управу Федерације БиХ и кантоналне порезне уреде: Организовати продаје одузете и заплијењене имовине и предмета чим се за то стекну неопходни услови, како би се осигурала продаја по одговарајућим тржишним цијенама и постигла највећа могућа корист по буџете.

Располагање одузетом и заплијењеном имовином не врши се на одговарајући начин. Надлежне институције реализовале су мали број продаја, и имовина се у великом броју случајева продаје по знатно нижим цијенама у односу на процијењену вриједност, јер се углавном продаје директним путем. Није омогућена продаја ове врсте имовине помоћу е-аукција у сврху ефикаснијег и транспарентнијег реализовања продаја. КПУ не посједује инструменте за обављање продаја на овај начин. Правилником о процедурама принудне наплате порезних обавеза није прописан овај облик продаје, па КПУ немају основу за издвајање средстава за израду система који би омогућио продају путем е-аукција.

Препоруке за Федералну агенцију за управљање одузетом имовином, Повјеренство за управљање одузетом имовином Владе ЗХК, Порезну управу Федерације БиХ и кантоналне порезне уреде: Извршити анализу начина продаја одузете и заплијењене имовине. На основу проведене анализе предложити измјене прописа како би се омогућила продаја путем е-аукција у сврху ефикаснијег и транспарентнијег реализовања продаја.

Надлежне институције као највеће проблеме везано за поступање с одузетим предметима истичу недостатак смјештајних капацитета, као и спорост надлежних судова у одлучивању о овој имовини. Због дуготрајног рјешавања предмета пред надлежним судовима, полицијске управе имају потребу за проширењем смјештајних капацитета у којима се чувају одузети предмети, што представља додатно оптерећење за буџете. Према доступним информацијама, већина управа полиција из кантона из узорка у посматраном периоду није подузимала конкретне активности како би се у сарадњи са судовима убрзало доношење одлука о одузетим моторним возилима. Једино је УП МУП-а ЗДК подузимао одређене иницијативе према надлежним судовима на начин да је повремено упућивао молбе за доношење одлуке о поступању с имовином.

Међутим, ни ова управа полиције у својим интерним процедурама није јасно прописала обавезу и начин упућивања иницијатива према надлежним судовима како би се ово поступање уредило и редовно осигурало.

Препоруке за Федералну агенцију за управљање одузетом имовином, Повјеренство за управљање одузетом имовином Владе ЗХК, Порезну управу Федерације БиХ и кантоналне порезне уреде: Интерним актима прописати обавезу и начин упућивања иницијатива према надлежним судовима како би се осигурало да надлежни судови одлуке о поступању с одузетом и заплијењеном имовином доносе у оптималним роковима.

Имовина заплијењена у поступку принудне наплате се продаје по вишеструко нижим цијенама у односу на процијењену вриједност приликом одузимања. Овакве продајне цијене дијелом могу бити оправдане због дуготрајног складиштења, односно смањења вриједности због вишегодишњег чекања да се продаја реализује. Међутим, ревизијом је утврђено да и у случајевима када се имовина прода у року од неколико мјесеци, продајне цијене су често двоструко ниже у односу на процијењену вриједност. Прије саме продаје, није одређено која је то најнижа цијена испод које се продаја неће реализовати. Одређивање најниже прихватљиве цијене у процесу директне продаје постојећим актима није предвиђено. Међутим, омогућило би да се снижавање продајне цијене ограничи.

Препорука за Порезну управу и кантоналне порезне уреде: Интерним актима прописати начин утврђивања најниже цијене приликом продаје одузете и заплијењене имовине директним путем, како би се онемогућила продаја по цијенама знатно нижим од процијењене вриједности.

Надлежни из ФАЗУОИ-ја навели су различите проблеме с којима се сусрећу у области управљања привредним друштвима. Поједина привредна друштва била су без икакве пословне дјелатности када их је преузела Агенција, или су власницима служила за прање новца. У ФБиХ није успостављен систем планирања прије одузимања привредних друштава, што је једна од препорука из Смјерница ЕУ. Постоје различити ризици у управљању фирмама које су одузете јер су стечене кривичним дјелом, па је заинтересованост потенцијалног кадра за управљање овим фирмама мала. Управљање привредним друштвима представља највећи терет Агенцији, с обзиром на то да се, као и сва друга привредна друштва, морају борити за опстанак на тржишту, а у њима је најчешће затечен низ проблема који отежавају пословање.

Препорука за Федералну агенцију за управљање одузетом имовином: Извршити анализу постојећег начина управљања привредним друштвима и идентификовати најзначајније проблеме у овој области. У складу с резултатима проведене анализе израдити приједлог мјера за унапређење ефикасности управљања привредним друштвима датим Агенцији на управљање.

4.1.2 Најважнији налази и препоруке из Извјештаја ревизије учинка „Управљање отпадом од електричних и електронских производа“

Иако су законски и подзаконски прописи који уређују ову област више пута мијењани од 2003. године до данас, поједина кључна питања и даље нису довољно јасно прописана, што утиче на ефикасно управљање ЕЕ отпадом. Наведено се, између осталог, односи на: уређивање надзора над имплементацијом принципа непрофитности пословања оператера система, утврђивање удјела средстава од накнада који се улаже у развој инфраструктуре, прописивање могућности одузимања дозволе у случајевима непоштовања обавеза, прописивање обавезе транспарентности приликом утврђивања и утrophка накнада, прописивање одговорности за непрописно извјештавање, као и неукључивање представника нижих нивоа власти у релевантна тијела у овој области.

Постављени циљеви прикупљања, обраде и рециклаже ЕЕ отпада нижи су од дефинисаних циљева у Директиви 2012/19/ЕУ. Иако су подузимане активности на унапређењу регулативе из области управљања отпадом у складу са Владином Програмом апроксимације, још увијек постоји простор за усклађивање домаћег законодавства са правном течевином ЕУ.

Препорука за Федерално министарство околиша и туризма:

Предузети активности на изради измјена и допуна Закона о управљању отпадом, или доношењу новог, те измјени и допуни подзаконских аката који уређују управљање ЕЕ отпадом, како би се:

- јасније прописала финансијска контрола оператера система и надзор над имплементацијом принципа непрофитног пословања оператера;
- утврдио обавезни процентуални удео средстава од прикупљених накнада који су оператери система дужни уложити у развој основне дјелатности и рокови улагања;
- прописала обавеза за оператере система да приликом подношења захтјева за продужење дозволе достављају доказе о утrophку средстава од накнада;
- прописао обавезни садржај и структура годишњег извјештаја о раду оператера система;
- прописала могућност и услови за одузимање дозволе оператерима система у случају непрописног и нетачног уношења података у ИСУО;

- предложио јаснији начин обрачуна накнада за управљање ЕЕ отпадом и издавање рјешења произвођачима и увозницима, уколико не доставе исправне извјештаје о количини и врсти ЕЕ опреме стављене на тржиште ФБиХ, како би се накнаде обрачунавале на основу доступних података надлежних органа и институција;
- прописала обавеза оператерима система да надокнађују трошкове сакупљања и превоза ЕЕ отпада са мјеста настанка и трошкове сакупљачке инфраструктуре комуналним предузећима;
- циљеви прикупљања ЕЕ отпадом повећали у сврху постепеног усклађивања с Директивом 2012/19/ЕУ која уређује управљање ЕЕ отпадом;
- прописале одговарајуће казнене одредбе у циљу осигурања ефективне казнене политике и мотивисања учесника у прикупљању, предаји и збрињавању ЕЕ отпада уз поштовање прописа;
- прописало учешће представника кантоналних и локалних власти, те комуналних предузећа у раду Координацијског тијела за праћење имплементације Правилника о управљању ЕЕ отпадом.

Стратешки и плански документи за управљање отпадом на нивоу ФБиХ и кантона нису благовремено донесени, што узрокује кашњење у планирању и реализацији мјера за унапређење управљања отпадом у ФБиХ.

Препорука за Федерално и кантонална министарства надлежна за околиш: Донијети федерални и усклађене кантоналне планове управљања отпадом, са прецизно дефинисаним активностима, мјерама и изворима финансирања, обавезама свих учесника у систему управљања ЕЕ отпадом и динамиком реализације.

Кантони нису у планским документима предвидјели довољан број локација на којима се може изградити рециклажно двориште за различите врсте отпадне опреме, те обављање дјелатности сакупљања, поврата компоненти и збрињавања отпадне опреме, што није у складу са Правилником о управљању отпадом од ЕЕ производа.

Препорука за кантонална министарства надлежна за околиш: У кантоналним планским документима предвидјети довољан број локација рециклажних дворишта и успоставити одвојено прикупљање ЕЕ отпада.

Надлежни инспекцијски органи ФБиХ и кантона нису на адекватан начин проводили инспекцијски надзор над управљањем отпадом од ЕЕ производа. Надзор није био систематично планиран и извођен, а изречене инспекцијске мјере нису биле довољно учинковите да би осигурале поштовање прописа.

Препорука за Федералну управу за инспекцијске послове и кантоналне инспекцијске органе: Инспекцијске надзоре у области управљања ЕЕ отпадом планирати и проводити на основу утврђених критерија и приоритета, у циљу осигурања што већег броја надзора.

Финансијска контрола оператера система није вршена у ревидираном периоду. Наиме, ФУЗИП, иако је био дужан, никако није обављао финансијску контролу оператера система, сходно члану 18. Уредбе о критеријима за обрачун и плаћања накнада за производе који након употребе постају амбалажни отпад и ЕЕ отпад и надлежностима из Одлуке Владе ФБиХ о оснивању Координацијског тијела.

Препорука за Федералну управу за инспекцијске послове: Вршити финансијску контролу оператера система најмање једном годишње, а по захтјеву ФМОИТ-а и чешће, која ће укључивати и провјеру утрошка средстава од прикупљених накнада за управљање ЕЕ отпадом.

Оператори система нису прикупљали отпад од ЕЕ производа на подручју свих кантона, што није у складу са чланом 8. став (7) Правилника о управљању отпадом од ЕЕ производа, којим је дефинисано да су оператори система дужни обезбиједити могућност преузимања отпадне опреме у свим кантонима.

Препорука за Федерално министарство околиша и туризма: Осигурати да оператори система прикупљају ЕЕ отпад на подручју свих кантона у ФБиХ, у складу са Правилником о управљању отпадом од ЕЕ производа.

ФМОИТ и кантонална министарства нису користила информације о проблемима, прикупљене праћењем стања у области и надзором над поштовањем издатих дозвола, како би предузимала активности на унапређењу система управљања ЕЕ отпадом.

Координацијска тијела која је Влада ФБиХ формирала за праћење имплементације Правилника о управљању отпадом од ЕЕ производа нису благовремено сачињавала годишње извјештаје и достављала их надлежним органима и институцијама. Надлежни органи и институције (Влада ФБиХ, ФМОИТ и ФУЗИП) по достављеним извјештајима нису подузимали одговарајуће мјере.

Препорука за Федерално министарство околиша и туризма: Предлагати и предузимати корективне мјере за унапређење управљања ЕЕ отпадом на основу Извјештаја Координацијског тијела и закључака Владе ФБиХ.

У појединим кантонима (ХНК и УСК) министарства нису издавала дозволе за управљање отпадом комуналним предузећима, што није у складу с одредбама ЗОУО-а.

Препорука за кантонална министарства надлежна за околиш: Осигурати да комунална предузећа имају издате дозволе за управљање отпадом, са утврђеним циљевима сакупљања.

Успостављени Информациони систем управљања отпадом не пружа свеобухватне и поуздане податке о управљању отпадом на подручју БиХ/ФБиХ. Надлежни органи и институције задужени за обављање послова управљања ЕЕ отпадом нису провјеравали и успоређивали податке из ИСУО-а са подацима других институција ради контроле кретања ЕЕ отпада од његовог настанка до крајњег збрињавања.

Пријављене количине пласиране ЕЕ опреме кроз ИСУО су значајно мање од количина које је Федерални завод за статистику презентирао на основу података УИО-а БиХ, што има за посљедицу мање прикупљена средства по основу накнада за управљање ЕЕ отпадом, односно мање улагање у збрињавање ЕЕ отпада у ФБиХ.

Препорука за Федерално министарство околиша и туризма и Фонд за заштиту околиша ФБиХ: Упоређивати податке о произведеним и/или увезеним пласираним количинама ЕЕ производа са подацима Управе за индиректно опорезивање БиХ у циљу њихове провјере и подузимања корективних мјера.

Иако је за потребе инспекције направљен посебан модул за уписивање извршених инспекцијских надзора, он није никако употријебљен у периоду 2021-2023. године. Према достављеним образложењима везаним за квалитет улазних података који се налазе у ИСУО-у, федерални и кантонални инспекцијски органи са подручја ЗДК и ХНК су се позитивно изјаснили о могућности њиховог кориштења, за разлику од кантоналних инспекцијских органа са подручја УСК који су изнијели оцјену да је мали број привредних субјеката пријављених у систем, као и да су подаци које они уносе већином нетачни. Инспекцијски органи са подручја КС-а су дали образложење да нису никако упознати са радом ИСУО-а, што значи да га уопће не користе приликом обављања контрола у области заштите околиша.

Препорука за Федерално министарство околиша и туризма и Фонд за заштиту околиша ФБиХ: За федералне и кантоналне инспекцијске органе сачинити приручник и организовати додатну едукацију за кориштење извјештаја и других података из ИСУО-а.

Кантонална министарства надлежна за околиш (ХНК, УСК) нису уносила податке у ИСУО о издатим дозволама за управљање отпадом, те околишким дозволама за предузећа која управљају отпадом или генерирају отпад, нити су путем ИСУО-а пратила унесене податке субјеката којима су издала дозволе, што није у складу са чланом 19. Правилника о управљању отпадом од ЕЕ производа. Кантонална министарства надлежна за околиш (ЗДК и КС) дјелимично су обављала наведене активности. Међутим, још увијек нису унијела или верифицирала податке за сва предузећа којима су издала дозволе.

Препорука за кантонална министарства надлежна за околиш: Уносити податке о издатим дозволама у ИСУО у складу са Правилником о управљању отпадом од ЕЕ производа и Уредбом о информационом систему управљања отпадом.

4.1.3 Најважнији налази и препоруке из Извјештаја ревизије учинка „Прекршајни поступци у саобраћају“

Закон о прекршајима у ФБиХ (у даљњем тексту: ЗоП ФБиХ) не уређује довољно јасно и децидно сва питања значајна за прекршајне поступке, извршење санкција и заштитних мјера које се односе на област саобраћаја. С циљем ефикасног извршења прекршајних санкција и заштитних мјера у области саобраћаја неколико институција у Федерацији БиХ је у ревидираном периоду упућивало иницијативе Федералном министарству правде (у даљњем тексту: ФМП) за измјене и допуне ЗоП-а. Међутим, ФМП их још увијек није разматрао.

Препорука за Федерално министарство правде: У сарадњи с министарствима унутрашњих послова у ФБиХ, управама полиције и осталим релевантним институцијама осигурати израду измјена и допуна постојећег Закона о прекршајима или израду новог закона с циљем унапређења предметне области.

Законом је потребно превасходно уредити сљедеће:

- прописати једноставнији начин обраде и уручења обавијести о почињеном прекршају и прекршајног налога,
- дефинисати појам „вишеструки повратник у чињењу прекршаја“ и прописати механизме њиховог санкционисања,
- прописати казну затвора као замјену за неплаћену новчану казну,
- прописати могућност безготовинске наплате саобраћајних казни путем ПОС уређаја,
- прописати начин извршења новчаних казни за прекршиоце који немају сталне приходе,
- утврдити одговарајући рок за брисање новчане казне и трошкова поступка из Регистра новчаних казни.

Федерално министарство правде још увијек није донијело подзаконске акте којима су се требали регулисати поступак и увјети за извршење судског рјешења о лишењу слободе кажњеника због неплаћања новчане казне те увјети обављања послова за опће добро или послова за добро локалне заједнице. Рок за доношење ових подзаконских аката је био шест мјесеци од дана ступања на снагу ЗоП-а ФБиХ, односно фебруар 2015. године. Међутим, ни након десет година ови прописи нису донесени.

У Федерацији није донесен ни пропис о садржају и начину вођења прекршајне евиденције. Иако је ФМУП прије десет година упутио допис ФМП-у с приједлогом измјене ЗоП-а ФБиХ која се односи на подзаконски акт о садржају вођењу прекршајне евиденције у Федерацији, још увијек није поступљено сходно приједлогу ФМУП-а;

Иако је мјера лишења слободе због неплаћања новчане казне замишљена као ефикасан механизам наплате новчане казне, установљено је да она у пракси не функционише. С обзиром на то да десет година од ступања на снагу ЗоП-а ФБиХ нису донесени подзаконски акти којима би се регулисао поступак и увјети за извршење судског рјешења о лишењу слободе због неплаћања новчане казне, смјештај прекршилаца саобраћаја, те увјети обављања послова за опће добро, управе полиције из узорка су нагласиле како није могуће извршити рјешење суда. Поред тога, уколико прекршилац приложи увјерење службе за запошљавање којим доказује да је незапослен, надлежни судови доносе рјешења којима се поступци обустављају, тако да усљед важећих законских ограничења подношење захтјева за извршење мјере лишења слободе губи сврсисходност.

Препорука за Федерално министарство правде: У сарадњи с кантоналним министарствима унутрашњих послова донијети подзаконске акте који би се примјењивали до ступања на снагу новог закона о прекршајима и који би прописали:

- поступак и увјете за извршење судског рјешења о лишавању слободе кажњеника због неплаћања новчане казне,
- поступак и увјете обављања послова за опће добро или послова за добро локалне заједнице и начин вођења евиденције о обављању тих послова.

Препорука за Федерално министарство правде: Упутити иницијативу Министарству комуникација и промета Босне и Херцеговине како би се у Закон о основама безбједности саобраћаја на путевима у БиХ адекватно инкорпорирале измјене и допуне Закона о прекршајима, посебно у дијелу прописивања казне затвора за прекршаје у саобраћају.

Утврђено је да нису донесене интерне процедуре које уређују сва значајна питања, које претходе покретању прекршајних поступака у саобраћају. У ревидираном периоду кантонални МУП-ови нису израђивали свеобухватне анализе стања у области прекршајних поступака у саобраћају са планираним мјерама, индикаторима успјеха и очекиваним резултатима.

Препорука за кантонална министарства унутрашњих послова: Донијети интерне процедуре са детаљно уређеним корацима и активностима приликом покретања прекршајних поступака у саобраћају.

Управе полиције из узорка ревизије нису на одговарајући начин планирале мјере како би са расположивим кадровима осигурале интензивније контроле и ефикасно покретање прекршајних поступака у саобраћају. Примјетне су велике разлике у броју покренутих прекршајних поступака и уручених прекршајних налога, као и разлике у броју организованих акција контроле возила и возача између управа полиције. У годишњим плановима рада управа полиције редовне контроле и акције појачане контроле саобраћаја планирају се опћенито, те није осигурано ни годишње праћење реализације потребног броја акција. Полицијске станице у мјесечним плановима прецизирају када, гдје и које контроле и акције ће извршити.

Препоруке за кантоналне управе полиције:

- Планирати и проводити мјере за осигурање оптималног кориштења расположивих људских ресурса с циљем ефикасније контроле саобраћаја и покретања прекршајних поступака;

- Планирати број контрола и акција појачане контроле саобраћаја у годишњим плановима рада, те редовно пратити реализацију планова и постигнутих резултата с циљем подузимања корективних мјера.

Нису израђиване детаљне анализе потребних техничких капацитета с циљем осигурања недостајуће опреме и планирања мјера за њихову оптималну употребу како би се осигурале ефикасније контроле саобраћаја. Активности су се углавном односиле на годишње планирање материјално-техничких средстава путем јавних набавки и у оквирима средстава предвиђених кантоналним буџетима. Технички капацитети се разликују од управе до управе полиције.

Препорука за кантоналне управе полиције: Извршити анализу расположивих и потребних техничких капацитета с циљем осигурања недостајуће опреме и планирања мјера за њихову оптималну употребу у сврху надзора и контроле саобраћаја.

Управе полиције из узорка нису успоставиле своје електронске евиденције које, између осталог, омогућавају вођење електронских књига евиденција (уписника) и праћење статуса прекршајних поступака након издавања прекршајног налога. Поједине електронске евиденције су у управама успостављене тек прије неколико мјесеци. Управе полиције већину евиденција о прекршајним поступцима воде у материјалном облику (уписници/књиге евиденција). У уписнике се мануелно уписују подаци, што одузима доста времена полицијским службеницима који раде на обради прекршаја.

Препорука за кантоналне управе полиције: Успоставити електронске евиденције о прекршајним поступцима у саобраћају у оквиру постојећих система СПАРТА и РЕНАТА, што ће омогућити једноставније и транспарентније управљање подацима.

Управе полиције нису осигурале редован интерни надзор над управљањем прекршајним поступцима у области саобраћаја. Без адекватног надзора не могу бити установљени ни пропусти у предметној области, нити идентификоване потребне активности за њихово отклањање. Двије управе полиције (УСК и ТК) су 2021. године посљедњи пут радиле интерне надзоре над покретањем прекршајних поступака у саобраћају.

Препорука за кантоналне управе полиције: Проводити редован надзор у области прекршајних поступака у саобраћају како би се правовремено утврдили евентуални пропусти и омогућило ефикасније управљање прекршајним поступцима.

Не израђују се извјештаји о прекршајним поступцима у саобраћају. Није прописана обавеза или дата одређена инструкција управама полиције из узорка да израђују посебне извјештаје о прекршајним поступцима у саобраћају како би се осигурале детаљније информације о подузетим активностима и оствареним резултатима.

Кантонална министарства унутрашњих послова и управе полиције редовно израђују годишње извјештаје о раду и информације о стању сигурности саобраћаја. Међутим, у документима нису наведени проблеми с којима се управе полиције сусрећу приликом управљања прекршајним поступцима у саобраћају нити предложене мјере и активности за њихово превазилажење.

Препорука за кантоналне управе полиције: У редовне годишње извјештаје о раду укључити податке о:

- роковима покретања прекршајних поступака након евидентирања прекршаја путем радара и камера,
- проблемима у области управљања прекршајним поступцима у саобраћају и мјерама које се требају подузети у будућности с циљем побољшања предметне области.

Није успостављен јединствени функционални информацијски и информатички систем за свакодневно обавјештавање и статистичку обраду података, иако је обавеза успостављања прописана још 2014. године Законом о унутрашњим пословима ФБиХ. Федерални министар унутрашњих послова је тек у јануару 2024. године формирао Радну групу, али у њу није именован представник ниједног кантоналног МУП-а, иако је наведеним Законом јасно прописано како систем треба успоставити у сарадњи с федералним и кантоналним нивоима власти.

Препорука за Федерално министарство унутрашњих послова: Укључити представнике кантоналних министарстава унутрашњих послова у активности успоставе јединственог функционалног информацијског и информатичког система, те окончати његову успоставу.

Иако је Врховни суд ФБиХ у правном схватању дао јасно тумачење прекршајног налога са аспекта извршења санкције која је њиме изречена и објаснио поступање овлашћеног органа у циљу наплате новчане казне принудном наплатом, установљено је да три управе полиције (УСК, ХНК и КС) у ревидираном периоду нису упућивале захтјеве надлежним судовима за принудну наплату новчане казне блокирањем рачуна. Само су двије управе (ТК и ЗДК) упућивале захтјеве надлежним судовима за лица која су избјегавала платити новчане казне или када је постојала опасност од брисања из Регистра новчаних казни (у даљњем тексту: РНК). Утврђено је да је у ревидираном периоду евидентирани износ ненаплаћених новчаних казни у пет управа полиције износио 59.636.526,83 КМ. Ненаплаћене новчане казне из 2021. године ће се сходно прописаном року из ЗоП-а брисати из РНК сљедеће године.

Препорука за кантоналне управе полиције: Донијети упутство/инструкцију о покретању поступка извршења прекршајних санкција упућивањем захтјева за принудну наплату новчане казне, сходно правном схватању Врховног суда ФБиХ.

Установљено је да полицијски органи Регистар новчаних казни и прекршајне евиденције (у даљњем тексту: РНК и ПЕ) користе само приликом редовних полицијских контрола учесника у саобраћају, а не и као средство превентивног дјеловања. Управе полиције нису вршиле повремене или редовне увиде у РНК и ПЕ с циљем идентификације повратника у чињењу тежих прекршаја у саобраћају и подузимања активности на принудној наплати блокирањем рачуна због неплаћања казни или привременим одузимањем возила.

Препорука за кантоналне управе полиције: Периодично анализирати податке из система „Регистар новчаних казни и прекршајне евиденције“ како би се идентификовали вишеструки повратници у чињењу прекршаја у саобраћају те подузимале одговарајуће активности с циљем њиховог санкционисања.

У ревидираном периоду само УП ХНК није проводила заштитну мјеру привременог одузимања возила лицима одговорним за саобраћајне прекршаје, док остале јесу, али у мањем обиму. Иако су управе полиције (ТК, ЗДК, ХНК и КС) привремено одузимале возила, надлежни судови су у већини случајева правоснажним рјешењима вратили моторна возила, позивајући се на право неотуђивости власништва, социјалне разлоге, а понекад и без конкретног образложења „показујући вјеру“ прекршиоцима.

Препорука за кантоналне управе полиције: У законом предвиђеним ситуацијама проводити заштитну мјеру привременог одузимања возила с циљем превентивног дјеловања на починиоце и смањења броја прекршаја.

Препорука за Министарство унутрашњих послова Херцеговачко-неретванског кантона: Донијети интерну процедуру о поступању полицијских службеника приликом непосредне контроле и регулисања саобраћаја путевима кантона.

4.1.4 Најважнији налази и препоруке из Извјештаја ревизије учинка „Здравствена заштита обољелих од дијабетеса – изазови у заштити дјеце“

ЗЗЈЗ ФБиХ није осигурао потребну функционалност и једноставност кориштења РегиЗ система. Према подацима добијеним од кантоналних завода за јавно здравство и ЗЗЈЗ ФБиХ, бројни су технички и организацијски проблеми који онемогућавају квалитетно функционисање РегиЗ система: систем није довољно функционалан ни прилагођен корисницима; техничка могућност преноса података из других евиденција постоји, али није функционална, па се сви уноси врше ручно; многе установе немају приступ систему или имају ограничен број корисничких рачуна (нпр. Клинички центар Универзитета у Сарајеву има само два); здравствене установе нису досљедне у уносу података; приватне здравствене установе немају приступ систему, а дио јавних није потписао уговоре са ЗЗЈЗ ФБиХ о кориштењу софтвера.

Препорука за Завод за јавно здравство ФБиХ: Унаприједити функционалност РегиЗ система како би се омогућило ефикасно сакупљање, чување и обрада података о обољелима од дијабетеса у Федерацији БиХ. У циљу реализације ове препоруке неопходно је осигурати: аутоматски пренос података из збирних и индивидуалних извјештајних образаца и електронских система евидентирања које користе кантонални заводи за јавно здравство и редовно ажурирање система и његово прилагођавање специфичним потребама здравствених установа.

Према подацима из РегиЗ система, од 2019. до 2024. године евидентирани су укупно 21.934 пријаве обољелих од дијабетеса. РегиЗ не обухвата све особе обољеле прије његове успоставе, чиме није осигурана потпуна евиденција обољелих. Значајне су разлике у ажурности и начину уноса података у кантонима, због чега постојеће евиденције не одражавају стварни број обољелих. Подаци из 2019. године додатно показују нереално ниске вриједности у појединим кантонима (нпр. свега 1–4 пријављена случаја), што потврђује да систем није био уједначено кориштен ни у почетном периоду, а ни током цијелог периода уноса података.

Препорука за Завод за јавно здравство ФБиХ: У сарадњи с кантоналним заводима за јавно здравство успоставити механизме подршке и координације уноса података у РегиЗ систем кроз организовање редовних обука и техничке подршке за особље одговорно за унос података у РегиЗ систем.

У посматраном периоду ревизије само један од кантоналних завода из узорка (ТК) вршио је надзор над вођењем евиденција из области здравства, у складу с успостављеним интерним процедурама. Остали заводи су углавном писменим или усменим путем подсјећали здравствене установе на обавезу пријава новообољелих од дијабетеса, као и обавезу достављања годишњих збирних извјештаја. Као узрок неадекватног надзора, констатовано је да већина кантоналних завода за јавно здравство из узорка (ХНК, КС и СБК) није успоставила процедуре којима би се дефинисали начин, учесталост и обим вршења надзора над тачношћу и благовременошћу уноса података.

Препорука за кантоналне заводе за јавно здравство из ХНК-а, СБК-а и КС-а: Успоставити процедуре за праћење и верификацију унесених података у РегиЗ систем и осигурати редовну контролу над благовременим и тачним уносом података о новообољелима.

Поред наведених већином техничких ограничења система евидентирања обољелих од дијабетеса, надлежни истичу да су здравствени радници преоптерећени обавезом паралелног вођења евиденција у папирној и електронској форми, што додатно смањује тачност и ажурност података. Наиме, Законом о евиденцијама предвиђено је да се подаци воде и у писаној и у електронској форми, што представља дупли посао за здравствене раднике и заводе за јавно здравство.

Препорука за Федерално министарство здравства: Извршити анализу постојећег начина вођења евиденција у области здравства, те израдити приједлог измјена и допуна Закона о евиденцијама у области здравства и подзаконских аката донесених на основу овог Закона с циљем: избјегавања вођења истих података у папирној и електронској форми и поједностављења вођења евиденција у области здравства.

ФМЗ је у складу с израђеном Стратегијом борбе против дијабетеса у ФБиХ (2014-2024) имао обавезу да формира међусекторску радну групу за њену реализацију, као и да редовно, сваке двије године, израђује извјештаје о реализацији дефинисаних активности. Међутим, ревизијом је утврђено да ФМЗ није именовao предметну радну групу. Такођер нису израђивани двогодишњи извјештаји о реализацији активности предвиђених овом Стратегијом, тако да није познато да ли су и у којој мјери циљеви дефинирани Стратегијом борбе против дијабетеса реализирани. Надлежни из ФМЗ-а истичу да се ово Министарство у свом раду суочава с проблемима недовољних капацитета и квалифицираног кадра, што представља значајан изазов за ефикасно обављање законски утврђених надлежности. Такођер су навели да због истих разлога нису били укључени у реализацију Стратегије борбе против дијабетеса донесене за период 2014-2024. године.

Препорука за Федерално министарство здравства: Израдити извјештај о реализацији Стратегије борбе против дијабетеса у ФБиХ (2014-2024) са свеобухватном анализом подузетих активности, уз укључивање других релевантних институција у израду овог извјештаја.

У ФБиХ недостаје одговарајући стратешки план развоја здравства. Посљедњи стратешки план израђен је прије 18 година, за период од 2008. до 2018. године. Његово важење продужено је до 2020, уз напомену да нови циклус планирања треба обухватити период од 2021. до 2027. године. Према доступним информацијама, нису покренуте активности на изради новог стратешког плана развоја здравства, који је требао израдити ФМЗ уз претходно прибављена мишљења кантоналних министарстава надлежних за здравство.

Препорука за Федерално министарство здравства: Осигурати израду стратешког плана развоја здравства у Федерацији БиХ, као кључног инструмента за дугорочни развој здравственог система. У оквиру процеса израде овог стратешког плана, или кроз други стратешки документ, потребно је утврдити посебне мјере и активности везане за здравствену заштиту обољелих од дијабетеса, укључујући: јасно дефинисане циљеве, рокове, индикаторе учинка и надлежне институције; механизме праћења и извјештавања о реализацији; мјере за осигурање равноправног приступа здравственим услугама свим обољелима од дијабетеса; посебне циљеве усмјерене на унапређење здравствене заштите дјете обољеле од дијабетеса.

Важећи Стандарди и нормативи здравствене заштите у ФБиХ нису ревидирани од 2018. године, и према мишљењу стручњака, нису усклађени са савременим медицинским праксама, растућом преваленцом дијабетеса и потребама за доступнијом и квалитетнијом специјалистичком заштитом. Према важећој Наредби о стандардима и нормативима здравствене заштите ФБиХ, ови документи требали би се ревидирати најмање једном годишње. Ипак, Федерално министарство здравства у посматраном периоду није проводило редовне годишње ревизије.

Препорука за Федерално министарство здравства: Вршити редовне годишње ревизије Стандарда и норматива здравствене заштите и номенклатуре услуга, како би ови Стандарди били усклађени са стварним потребама становништва.

Према доступним информацијама, у Федерацији БиХ не постоји довољан број ендокринолога и дијабетолога који могу адекватно одговорити на потребе обољелих од дијабетеса. Важећи Стандарди и нормативи здравствене заштите у ФБиХ прописују да је потребан један специјалиста ендокринологије-дијабетологије на 250.000 становника.

Стандарди не третирају млађе пацијенте на посебан начин, стога овај број становника представља пацијенте свих добних скупова. Према подацима ЗЗЈЗ ФБиХ у 2023. години било је укупно 33 ендокринолога-дијабетолога, што формално задовољава постојеће стандарде, међутим стручна мишљења указују да ти стандарди више не одражавају стварне потребе популације. У складу с постојећим стандардима и нормативима, у сваком од кантона из узорка потребан је један до два ендокринолога, што није довољно за пружање одговарајућих здравствених услуга обољелима од дијабетеса.

Препорука за Завод за јавно здравство ФБиХ и кантоналне заводе за јавно здравство:
Извршити анализу потреба за љекарима специјалистима ендокринологије-дијабетологије и упутити приједлог за измјену Стандарда и норматива здравствене заштите и номенклатуре услуга, како би се број љекара ове струке ускладио са стварним потребама становништва.

На нивоу Федерације није израђен јединствен протокол поступања с дјецом обољелом од дијабетеса у образовним установама. ФМЗ и ЗЗЈЗ ФБиХ до сада нису иницирали израду нити координирали доношење оваквог документа који би служио као оквир за кантонална министарства, заводе и образовне институције. У периоду 2021-2024. године у већини кантона из узорка институције надлежне за здравство нису подузимале активности на изради посебних протокола за поступање с дјецом обољелом од дијабетеса у школама. Само у једном кантону из узорка (КС) израђен је протокол ове врсте, и то у 2024. години.

Препорука за кантонална министарства надлежна за здравство из ТК-а, ХНК-а и СБК-а:
Израдити протокол поступања у школама с дјецом обољелом од дијабетеса, уз укључивање стручњака из области образовања.

С обзиром на то да је у КС-у израђен Протокол поступања у школама с дјецом обољелом од дијабетеса, у овом кантону одржане су едукације за наставно особље. Међутим, према доступним подацима, у едукацијама нису судјеловале све школе из овог кантона. Поједине школе нису се одазвале на позив за учешће. Судјеловање је било на добровољној бази, с обзиром на то да едукације нису обавезујуће. Остали заводи за јавно здравство из узорка у посматраном периоду ревизије нису проводили системске мјере везане за едуцирање у основним и средњим школама. Углавном су проводили промотивно-превентивне мјере везане за 14. новембар, Свјетски дан борбе против дијабетеса.

Препорука за кантоналне заводе за јавно здравство из ТК-а, ХНК-а и СБК-а: Након израде протокола поступања у школама с дјецом обољелом од дијабетеса провести обавезне едукације за наставно особље у основним и средњим школама.

ЗЗОР ФБиХ није у тендерској документацији за набавку уређаја и тракица за мјерење глукозе у крви утврдио елементе квалитета и функционалности који су у довољној мјери усклађени с потребама крајњих корисника. Услови квалитета наведени у техничким спецификацијама темељили су на захтјеву да је уређај регистрован код Агенције за лијекове и медицинска средства БиХ. Техничком спецификацијом нису тражени други услови, попут тога да је уређај прошао клиничку валидацију од стране стручњака, ни да је одобрен од стране Европске агенције за лијекове (Еуропеан Медицинес Агенцу) која поставља строге захтјеве у погледу сигурности и квалитета уређаја.

Поред тога, нису наведени ни други параметри који се тичу квалитета, као што су: једноставност употребе, вријеме за које се на тракицу мора нанијети одређена количина крви и могућност додатног наношења крви на тракицу, тзв. друга шанса. Информације из жалби корисника на неисправност или нежељену појаву код медицинског средства, као и притужбе упућене другим институцијама у посматраном периоду нису послужиле као основ за прецизније дефинисање техничких спецификација у тендерској документацији.

Препорука за Завод здравственог осигурања и реосигурања ФБиХ: Унаприједити постојеће поступке јавних набавки медицинских средстава за дјецу обољелу од дијабетеса, у смислу: дефинисања техничких спецификација предмета набавке, како би се осигурала набавка квалитетних и функционалних средстава прилагођених специфичним потребама корисника, уз осигурање једнаког и недискриминирајућег приступа надметању и правичне и активне конкуренције; укључивања медицинских стручњака из предметне области у процес дефинисања техничких спецификација и критерија квалитета у мјери у којој специфичне потребе корисника то захтијевају.

У 2023. години одржан је састанак родитеља дјеце обољеле од дијабетеса и представника надлежних институција на којем су разматрани проблеми у вези с набавком медицинских средстава. На званичној страници ФМЗ-а објављена је информација о одржаном састанку. Наведено је да ће се дјеловати да се прописи измијене и допуне како би се процедура везана за предметна медицинска средства пребацила са ЗЗОР-а ФБиХ на кантоналне заводе здравственог осигурања. До окончања ревизије ФМЗ није подузимао конкретне активности на промјени прописа којима је дефинисана набавка медицинских средстава за дјецу обољелу од дијабетеса.

Препорука за Федерално министарство здравства: Извршити анализу постојећег система набавки медицинских средстава за дјецу обољелу од дијабетеса, која се набављају из средстава Фонда солидарности, како би се процијенила потреба за измјеном прописа који уређују ову област. На основу анализе размотрити могућност да се осигурање медицинских средстава за дјецу уреди као за одрасле пацијенте, на начин који пацијентима омогућава кориштење уређаја које сами изаберу. Наведене активности провести у сарадњи с кантоналним министарствима надлежним за здравство те федералним и кантоналним заводима здравственог осигурања.

Кантонални заводи здравственог осигурања за дјецу обољелу од дијабетеса могу уводити додатна права и финансирати медицинска средства за која није надлежан ЗЗОИР ФБиХ. За разлику од медицинских средстава која се набављају из Фонда солидарности, пацијенти који остварују право на медицинска средства која се набављају из буџета кантоналних завода здравственог осигурања, могу бирати уређај који ће користити. Уколико им не одговара ниједан од уређаја доступних на домаћем тржишту, кантонални заводи здравственог осигурања врше рефундацију трошкова и за уређаје купљене у другој држави.

Препорука за кантоналне заводе здравственог осигурања: Континуирано пратити и анализирати потребе дјеце обољеле од дијабетеса, у циљу редовног усклађивања права из обавезног здравственог осигурања.

4.1.5 Најважнији налази и препоруке из Извјештаја ревизије учинка „Управљање концесијама за експлоатацију неметалних минералних сировина“

У ревидираним кантонима нису донесене стратегије фокусиране на управљање минералним сировинама. Када су у питању политике дјеловања у овој области утврђено је да је једино у ТК 2006. године донесен „Документ о политици додјеле концесија на подручју Тузланског кантона“ али он од тада није ажуриран. Остали кантони нису доносили политике у области концесија за управљање минералним сировинама. Надлежне институције нису иницирале нити израђивале измјене закона како би се осигурало усклађивање кантоналних прописа с федералним у дијелу успоставе стратешког и планског оквира у области управљања минералним ресурсима и додјеле концесија. Минералне сировине представљају јавно добро и дио су укупног рудног богатства државе, те као такве захтијевају одговорно и независно управљање. Стога је нужно да надлежне институције имају активну и водећу улогу у процесу планирања и припреме концесија, као и адекватну контролу над кориштењем минералних сировина, имајући у виду њихов значај, ограниченост и необновљивост ових ресурса.

Препоруке за кантоналне владе (ХНК, СБК, ТК и ЗДК): Именовати надлежну институцију да изради приједлог измјена и допуна кантоналног закона о концесијама како би се јасно прописала:

- обавеза доношења и јавног објављивања вишегодишњих и годишњих планова додјеле концесија, уз јасно дефинисану процедуру и рокове доношења;
- обавеза прибављања сагласности надлежних органа о правном статусу и подобности локације прије додјеле концесије;
- обавеза и начини укључивања ЈЛС, грађана, невладиних организација и других заинтересованих страна у планирање концесија;
- изузећа за примјену поступка додјеле концесије путем самоиницијативне понуде;
- утврдити обавезу континуиране сарадње и размјене података између кантоналних министарстава привреде, финансија и инспекција с циљем осигуравања свеобухватног надзора над реализацијом концесионих уговора.

У наведене активности укључити и надлежне комисије за концесије. Измјене и допуне кантоналних закона треба проводити уз координирану сарадњу с органима Федерације БиХ како би се осигурала усклађеност прописа и јединствен приступ управљању концесијама.

Препоруке за кантонална министарства привреде ХНК, СБК, ТК и ЗДК и Комисију за концесије ТК: Израдити стратешки оквир за експлоатацију неметалних минералних сировина и додјелу концесија на подручју кантона и упутити у процедуру усвајања. Након усвајања осигурати редовно праћење и ажурирање стратешких докумената;

Уредба којом се утврђују погони и постројења која морају имати околину дозволу, коју је на приједлог ФМОИТ-а донијела Влада ФБиХ 2021. године не предвиђа обавезу издавања околинских дозвола за каменоломе путем којих се најчешће врши експлоатација неметалних минералних сировина. Према важећој Уредби, за дјелатности експлоатације (нпр. каменоломи, рудници) околинска дозвола више није потребна, па нови концесионари неће морати тражити њихово издавање, а постојећи концесионари неће више морати тражити обнову раније издатих околинских дозвола кад им истекне период важења од пет година. Такођер, сва постројења, укључујући и оне који не подлијежу обавези издавања околишних дозвола, дужна су поштовати опште мјере заштите околиша прописане чланом 84. Закона о заштити околиша. Међутим, конкретна примјена ових мјера у пракси, надзор и санкционисање нису детаљније разрађени проведеним прописима, те је евидентан ризик од недовољно контролисаног утицаја експлоатације неметалних минералних сировина на околиш.

Препоруке за кантоналне владе (ХНК, СБК, ТК и ЗДК): Упутити иницијативу Федералном министарству околиша и туризма за измјене и допуне прописа како би се осигурала обавеза прибављања околинских дозвола за каменоломе и јасније прописала примјена, надзор и санкционисање у вези општих мјера заштите околиша за концесионаре неметалних минералних сировина.

Кантоналне владе и министарства привреде из узорка нису доносиле вишегодишње и годишње планове као дио планских и припремних активности за додјелу концесија. Оперативни планови додјеле концесија, који би требали да повежу стратешке циљеве са конкретним мјерама и да дефинишу рокове за њихову имплементацију, нису израђени нити усвојени у посматраном периоду. Овакав приступ резултира тиме да се концесије додјељују без јасно планираних приоритета и временских оквира, најчешће као реакција на иницијативу инвеститора а не као резултат проактивног планирања. Као разлог недоношења планова за додјелу концесија надлежни у кантонима из узорка истичу непостојање одредби у кантоналним законима о концесијама који прописују ову обавезу.

Препоруке за кантонална министарства привреде ХНК, СБК, ТК и ЗДК и Комисију за концесије ТК: Израђивати вишегодишње и годишње планове додјеле концесија, којима ће дефинисати приоритети, динамика и просторни обухват концесија;

У сваком од кантона из узорка евидентирани су случајеви да су концесије додјељиване на локалитетима који у периодима одобравања концесија нису били наведени или правилно означени у кантоналним просторним плановима. Констатовани су примјери у којима су концесори (нпр. владе кантона) обавезивале концесионаре да након потписивања уговора о концесији предају захтјеве за пренамјене земљишта односно измјене просторних планова општина. Један од разлога оваквог стања јесте што Просторни план ФБиХ 2008–2028, којим би требало бити утврђено кориштење минералних ресурса и усклађивање планова кантона и ЈЛС, никад није усвојен, па се и даље примјењује план из раздобља СРБиХ. То има за посљедицу да су, кантонални и општински просторни планови често застарјели, међусобно неусаглашени или не садрже податке о лежиштима минералних сировина и експлоатационом простору.

Препоруке за кантонална министарства привреде ХНК, СБК, ТК и ЗДК и Комисију за концесије ТК: Прије доношења одлуке о додјели концесија прибављати сагласности Федералног министарства просторног уређења како би се осигурала усклађеност са намјеном простора;

Министарства привреде у кантонима из узорка нису, у фази припремних радњи за додјелу концесија, прибављала сагласности или мишљења надлежних органа о правном статусу и подобности земљишта на којем се планира додијелити концесија а које је у државном власништву. Два министарства привреде из узорка (ХНК и СБК) имовинско-правне односе са концесионаром рјешавају послије закључења уговора о концесији што повећава неизвјесност за успјешну реализацију концесије. Боља пракса констатована је у ЗДК и ТК у којима министарства привреде провјеравају питање права располагања или власништва над земљиштем прије потписивања уговора.

Препоруке за кантонална министарства привреде ХНК, СБК, ТК и ЗДК и Комисију за концесије ТК: Прије доношења одлуке о додјели концесије, прибављати потребне сагласности и мишљења надлежних органа о правном статусу земљишта и потенцијалним ограничењима у кориштењу простора ради провјере подобности локације за додјелу концесије;

Надлежне институције нису израђивале студије оправданости с економским, технолошким и околичним анализама утицаја концесије која се планира додијелити. Све студије и елаборате за концесије из узорка израдили су инвеститори (концесионари). Надлежне институције нису успоставиле објективне параметре и критерије за оцјену квалитета студије, као ни методологију поступања и документовања процјене у случају када студије не садрже довољно релевантних података. Студије су првенствено усмјерене на оправдавање интереса концесионара, док објективна процјена користи и трошкова за друштво и заједницу изостаје.

Препоруке за кантонална министарства привреде ХНК, СБК, ТК и ЗДК и Комисију за концесије ТК: Израђивати студије оправданости додјеле концесије за неметалне минералне сировине или успоставити објективне параметре и критерије за оцјену квалитета студије оправданости коју израђује понуђач.

Концесори немају јасно утврђену процедуру и критерије за утврђивање јавног интереса додјеле концесије, нити је сам процес документован. Министарства привреде у кантонима из узорка само констатују постојање јавног интереса без додатних образложења на основу којих анализа и показатеља је утврђен. У појединим кантонима оцјену јавног интереса пребацују на ЈЛС, те се само ослањају на сагласности ЈЛС при чему не узимају у обзир остала питања битна за утврђивање јавног интереса.

Препоруке за кантонална министарства привреде ХНК, СБК, ТК и ЗДК и Комисију за концесије ТК: Прописати јасну процедуру и објективне критерије за утврђивање јавног интереса додјеле концесија, те документовати поступак утврђивање јавног интереса;

Владе и ресорна министарства у кантонима из узорка нису иницирали покретање поступака за додјелу концесија за неметалне минералне сировине, нити су их додјељивали путем тендерског поступка. У периоду 2020-2024. године све концесије додијељене су путем самоиницијативне понуде, који би требао представљати изузетак. Закон о концесијама ФБиХ додјелу концесија путем самоиницијативне понуде прописује као изузетак који се примјењује у тачно одређеним случајевима, те су кантони били дужни ускладити кантоналне законе с федералним у року од 6 мјесеци од доношења, што већина кантона из узорка није учинила. У три кантона (СБК, ЗДК и ТК) након пријема самоиницијативне понуде МП је објављивала јавни позив како би и други заинтересирани субјекти доставили понуде, међутим дефинисани услови и рокови нису осигурали равноправне могућности осталим заинтересованим субјектима у односу на понуђача који је поднио самоиницијативну понуду. У ХНК додјела концесија за неметалне минералне сировине је Одлуком Владе изузета од обавезе објављивања јавног позива.

Препоруке за кантонална министарства привреде ХНК, СБК, ЗДК и ТК, те Комисију за концесије ТК: Концесије додјељивати путем тендерског поступка, а само у прописаним ситуацијама путем самоиницијативних понуда;

У већини ревидираних кантона нису осигурани транспарентни, јасни и мјерљиви критерији за додјелу концесија. У ХНК правилником су формулисани услови који се примјењују само за оцјену потпуности понуде и нема вредновања јер у поступцима додјеле учествује увијек само један понуђач. У ТК јавни позив који се објављује након пријема самоиницијативне понуде не садрже информацију о критеријима, него само информацију о пријему самоиницијативне понуде и позив другим заинтересованим субјектима да доставе своју понуду. У СБК критерији за избор концесионара се јавно објављују у јавном позиву, међутим они се само опћенито наводе без јасног прецизирања захтјева по појединачним критеријима. У ЗДК критерији за избор понуђача се објављују у јавним позивима, јасније су дефинисани и садрже мјерљиве елементе процјене. Ова пракса у ЗДК резултирала је чешћим пријавама других понуђача на објављене позиве него што је то био случај у другим кантонима из узорка.

Препоруке за кантонална министарства привреде ХНК, СБК, ЗДК и ТК, те Комисију за концесије ТК:

- **У јавним позивима јасно дефинисати критерије за додјелу концесија и документацију која се тражи у сврху доказивања испуњавања критерија;**
- **Утврдити и учинити јавно доступном методологију за оцјењивање понуда, укључујући јасне и мјерљиве критерије, начин њиховог бодовања и документовања и осигурати њену примјену.**

Већина кантона из узорка је концесије за неметалне минералне сировине додијелила на парцелама које спадају у шумско земљиште, а врло мали постотак обухвата парцеле које су у приватном власништву. Упркос овоме нису тражили мишљења и сагласности у фази планирања концесија што је од великог значаја имајући у виду Закон о привременој забрани располагања имовином БиХ и одлуке Уставног суда која се односе на располагање државном имовином. Одлука о промјени намјене шумског земљишта и привременом кориштењу шумског земљишта у друге намјене коју је донијела Влада ФБиХ оцијењена је неуставном. Наложено је Влади ФБиХ и Федералном министарству пољопривреде, водопривреде и шумарства да предузму одговарајуће кораке којима ће поништити све одлуке и активности које су засноване на оспореној одлуци. Поред тога, потврђено је и то да је државна имовина (укључујући шуме и шумско земљиште) искључиво у надлежности државе БиХ.

Препорука за владе кантона, министарства привреде и комисије за концесије: Предузети активности како би се процес додјеле и управљања концесијама у потпуности ускладио с одлуком Уставног суда У-3/24, укључујући и систематску ревизију постојећих уговора о концесијама, ради њиховог усклађивања с наведеном одлуком.

Надлежне институције нису осигурале вођење свеобухватних евиденција о активностима концесионара над испуњавањем обавеза, нити су успоставиле цјеловито извјештавање о реализацији свих елемената концесионих уговора. Надзор у највећој мјери фокусиран на праћење финансијских обавеза концесионара. Континуирана провјера испуњавања других обавеза из концесионог уговора, попут инвестиционих, еколошких и техничких обавеза, које су од значаја за остваривање јавног интереса дате концесије није у потпуности успостављена. Евиденције о обавезама концесионара из концесионих уговора и инспекцијских надзора МП ХНК и СБК нису успоставили, иако су такве евиденције неопходне за свеобухватно праћење концесионара нарочито активности везаних за отклањање утврђених неправилности. МП ЗДК воде евиденције које дјелимично покривају обавезе концесионара. Евиденције се углавном воде у вези с испуњавањем финансијских обавеза концесионара док се подаци о осталим обавезама из концесионог уговора и инспекцијског надзора не евидентирају. МП ТК није успоставио јединствену евиденцију о утврђеним неправилностима, него се неправилности евидентирају засебно у оквиру појединачног концесионог уговора.

Препоруке за кантонална министарства привреде:

- Установити и водити тачне и ажурне евиденције о обавезама концесионара и утврђеним неправилностима у раду концесионара по налазима инспекција и информацијама Министарства финансија;
- Благовремено пратити испуњавање свих обавеза концесионара из уговора о концесији и предузимати радње према концесионару у случају неиспуњавања уговорених обавеза, укључујући и раскид уговора;

Кантонална министарства привреде и финансија у ревидираним кантонима (ХНК, СБК, ТК и ЗДК) нису осигурала адекватан финансијски надзор над обрачуном и наплатом концесионих накнада. Већина министарстава привреде најчешће врши обрачун на основу података које достављају концесионари, без независне провјере ископаних количина, при чему се механизми попут геодетских снимања или вагања користе повремено или никако, што повећава ризик од плаћања мањих износа и губитка јавних прихода. Кашњење у наплати концесионих накнада доводи до акумулираног дуга, примјетан је значајан удио спорних и сумњивих потраживања, као и касно покретање принудних мјера за наплату дуга.

Препоруке за кантонална министарства привреде: Благовремено покретати поступке наплате потраживања од концесионара с циљем смањења дуговања од концесионих накнада.

Министарства финансија у кантонима из узорка (СБК, ТК и ЗДК) располажу углавном сумарним подацима о уплатама концесионих накнада без аналитике по врстама и појединачним концесионарима. Примјера ради, МФ СБК располаже подацима о укупном износу дуговања на одређени датум (нпр. 31. 12.), без аналитичких евиденција по врстама накнада, броју концесионара и дужника јер аналитичке евиденције води Министарство привреде. У ТК министарство финансија не води аналитичке евиденције по врстама концесионих накнада, већ се оне евидентирају заједно, док МФ ЗДК располаже само збирним подацима о потраживањима, уплатама и дуговањима концесионих накнада, без аналитичке разраде по врстама накнада и концесионарима. Једино МФ ХНК располаже обједињеним подацима о свим врстама концесионих накнада, те надлежним министарствима доставља полугодишње и годишње извјештаје о уплатама.

Препорука за кантонална министарства финансија: Успоставити систематичан начин вођења података о уплатама концесионих накнада, укључујући аналитичке евиденције по врстама накнада и стању потраживања, те их благовремено достављати кантоналном министарству привреде ради предузимања корективних мјера.

У периоду од 2020–2024. године издато је укупно 17 федералних и кантоналних околинских дозвола, на подручју 4 кантона која имају 79 активних концесија. ФУЗИП надзор не планира систематично на основу процјене ризика и штетног утицаја на околиш, већ углавном кроз годишње планове у којима се наводи број надзора без идентификације конкретних концесионара. Укупно је у посматраном периоду изведено 140 надзора (федералних и кантоналних). Више од 40% контролираних концесионара није поступало у складу с прописаним мјерама, при чему су најчешће неправилности биле непровођење мјера складиштења опасног отпада и недовољна активност на мониторингу и извјештавању, док су утврђене и тешке и континуиране повреде закона о заштити околиша и кривична дјела. Санкције за утврђене неправилности нису изрицане на вријеме, а рокови за отклањање проблема често су продужавани без одговарајућих новчаних казни.

Препорука за ФУЗИП и кантоналне инспекције заштите околиша: Осигурати свеобухватан надзор над поштовањем мјера из околинске дозволе и општих мјера заштите околиша и благовремену примјену одговарајућих мјера у случају непоштовања.

У кантонима обухваћеним узорком не постоји проактиван и системски приступ откривању нелегалне експлоатације неметалних минералних сировина. Инспектори ријетко планирају редовне контроле познатих нелегалних локација, надзор се обавља повремено, а откривање нових локација се углавном ослања на ад хоц пријаве грађана и организација. Нису кориштени дигитални алати, геолокацијске технологије нити формална размјена информација с другим инспекцијама, због чега се нелегална експлоатација често понавља из године у годину.

Препорука за кантоналне рударске инспекције: Успоставити ефикасне мјере за откривање нелегалних каменолома кроз редовну употребу савремених технологија, планиране теренске обиласке ризичних локација те редовну размјену података с осталим надлежним институцијама.

4.2 Извјештаји о праћењу реализације препорука ревизије учинка

Праћење реализације препорука ревизије учинка представља важан дио ревизијског поступка, предвиђен Међународним стандардима ВРИ. Ријеч је о завршној фази у ревизијском циклусу која се проводи с циљем осигурања повратних информација за Уред за ревизију, законодавну и извршну власт о мјерама предузетим на основу извјештаја ревизије учинка. У извјештајима о праћењу дати су налази и закључци.

У оквиру праћења која су проведена у 2025. години обухваћено је 28 субјеката ревизије и реализација укупно 30 препорука.

Табела 23. Извјештаји о праћењу реализације препорука ревизије учинка

Р. бр.	Извјештај о праћењу реализације препорука ревизије учинка	Година када је проведена ревизија	Број субјеката обухваћених праћењем	Број препорука које су биле предмет праћења
1	2	3	4	5
1.	Праћење реализације препорука из Извјештаја ревизије учинка „Заштита ријека у Федерацији Босне и Херцеговине“	2023.	18	18
2.	Праћење реализације препорука из Извјештаја ревизије учинка „Управљање људским ресурсима у домовима здравља“	2023.	10	12
	УКУПНО		28	30

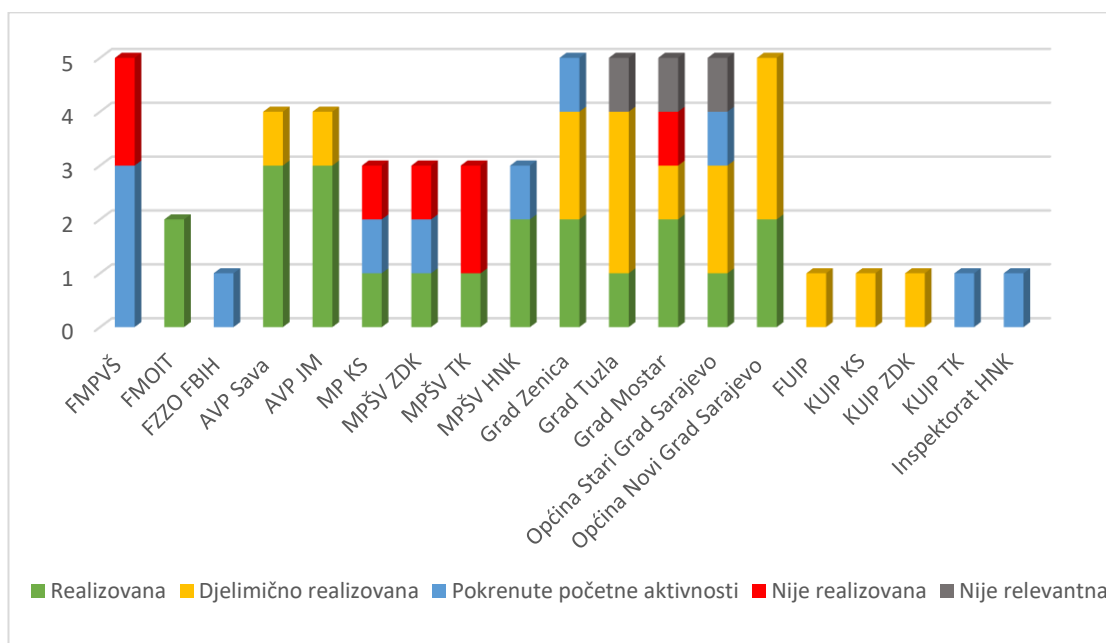
4.2.1 Најважнији налази и препоруке из Извјештаја ревизије учинка „Праћење реализације препорука из Извјештаја ревизије учинка 'Заштита ријека у Федерацији Босне и Херцеговине'“

У Извјештају „Заштита ријека у Федерацији Босне и Херцеговине“ дато је укупно 18 препорука, чијим провођењем је требало унаприједити регулаторни оквир, ефикасност процеса планирања и реализације мјера за смањење загађења ријека, те осигурати ефективнији инспекцијски надзор над изворима загађења ријека.

Препоруке су дате Федералном министарству пољопривреде, водопривреде и шумарства, Федералном министарству околиша и туризма, Фонду за заштиту околиша Федерације БиХ, агенцијама за водно подручје ријеке Саве и Јадранског мора, Федералној управе за инспекцијске послове, кантоналним министарствима и инспекцијама надлежним за воде из Тузланског, Зеничко-добојског, Херцеговачко-неретванског и Кантона Сарајево, градовима Тузла, Зеница и Мостар, те општинама Стари Град и Нови Град Сарајево.

Праћење је показало да је највећи број субјеката обухваћених праћењем предузео одређене активности на њиховој реализацији. Посматрајући по институцијама, све препоруке провело је Федерално министарство околиша и туризма, док су надлежне агенције за воде од четири реализовале три дате препоруке. Када су у питању кантонална министарства надлежна за воде, од три дате препоруке, највећи степен реализације је утврђен код МПШВ-а ХНК. Такођер, од пет препорука упућених јединицама локалне самоуправе, Општина Нови Град Сарајево и Град Зеница су имали највећи степен реализације препорука.

Графикон 8. Реализација препорука према субјектима

Анализом података о предузетим активностима на реализацији препорука утврђено је да су субјекти ревизије реализовали препоруке које се односе на:

- израду Уредбе о управљању муљем са постројења за пречишћавање комуналних отпадних вода, измјену и допуну Уредбе о условима испуштања отпадних вода у околиш и системе јавне канализације и благовремену израду и објављивање радних планова за припрему планова управљања водама,
- утврђивање броја постројења за пречишћавање комуналних отпадних вода и приоритетних постројења које је потребно изградити/надogradити у ФБиХ,
- унапређење Информационог система вода.

Дјелимично су реализоване препоруке које се односе на:

- унапређење процеса планирања мјера управљања водама,
- утврђивање конкретних мјера како би се осигурало прочишћавање процједних вода са депонија,
- израду акционих планова за уклањање дивљих и санацију постојећих депонија, елабората о заштити изворишта и одлука о заштити свих изворишта на подручју кантона/општине/града,
- осигурање ажурних катастарa комуналних уређаја на начин да садрже податке о стварном стању комуналних инсталација,
- осигурање ефективнијих инспекцијских надзора.

Почетне активности на реализацији препорука предузете су на:

- измјени Одлуке о висини посебних водних накнада,
- успостави одговарајућих механизма финансирања реализације планова управљања водама и контролних испитивања терета загађења отпадних вода,
- изради планова приоритета за достизање доброг стања ријека ИИ категорије на подручју кантона.

Нису реализоване препоруке које се односе на:

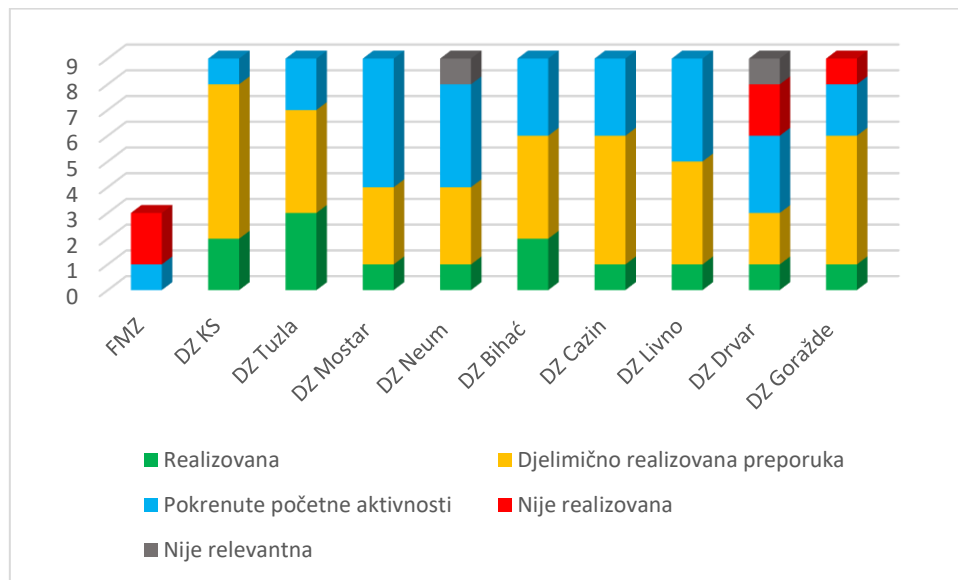
- израду приједлога новог закона о водама,
- израду прописа о овлашћењима и задацима водочуварских служби.

4.2.2 Најважнији налази и препоруке из Извјештаја ревизије учинка „Праћење реализације препорука из Извјештаја ревизије учинка 'Управљање људским ресурсима у домовима здравља'“

У Извјештају „Управљање људским ресурсима у домовима здравља“ дато је укупно 12 препорука, чијим провођењем је требало побољшати ефикасност управљања људским ресурсима у домовима здравља, што подразумева ефикасније планирање и распоређивање запослених у домовима здравља, планирање специјализација и запошљавања кадра те унапређење извјештавања и поступања по жалбама пацијената. Препоруке су дате Федералном министарству здравства те домовима здравља из Кантона Сарајево, Мостара, Тузле, Бихаћа, Цазина, Ливна, Неума, Горажда и Дрвара.

Праћење је показало да су предузимане активности на реализацији препорука, али оне и даље нису имплементиране у потпуности. Од десет субјеката који су били обухваћени праћењем највећи број је предузимао дјелимичне и почетне активности на реализацији датих препорука. Највећи степен реализације препорука су имали ДЗ КС и ДЗ Тузла, док је најмању реализацију имало Федерално министарство здравства.

Графикон 9. Реализација препорука према субјектима

Анализом података о предузетим активностима на реализацији препорука утврђено је да је већина субјеката ревизије реализовала препоруку која се односи на:

- омогућавање пацијентима једноставног подношења жалби и предузимање корективних радњи на основу притужби пацијената.

Дјелимично су реализоване препоруке које се односе на:

- распоређивање постојећег кадра по организационим јединицама домова здравља, пропорционално броју осигураних лица на подручју које покривају,
- благовремено планирање и додјелљивање специјализација, дајући приоритет дефицитарним специјализацијама,
- детаљније уређивање поступка запошљавања у интерним актима, како би се осигурало транспарентније запошљавање сходно одредбама Закона о раду, те прописивање услова и начина ангажовања додатног кадра у ванредним околностима,
- достављање надлежним институцијама свеобухватних и поузданих података о стању људских ресурса како би се створиле претпоставке за отклањање установљених проблема и ефикасније управљање људским ресурсима у домовима здравља,
- достављање свих прописаних извјештајних образаца за мониторинг, евалуацију и контролу извршења здравствених услуга у складу са Јединственом методологијом.

Почетне активности на реализацији препорука предузете су на:

- доношењу политике управљања људским ресурсима засноване на детаљно урађеним анализама расположивих људских ресурса и потребом за ефикасним функционисањем дома здравља,
- доношењу адекватне систематизације радних мјеста и попуњавању радних мјеста у складу са прописима и стварним потребама,
- дефинисању мјерљивих показатеља учинка у интерним актима на основу којих ће се пратити оптерећеност и учинковитост кадра и доносити одлуке о стимулацијама и дестимулацијама,
- изради средњорочног плана људских ресурса за здравствени систем ФБиХ, сходно одредбама Закона о здравственој заштити.

Нису реализоване препоруке које се односе на:

- израду приједлога стратешког плана развоја здравства у ФБиХ,
- вршење годишње ревизије Стандарда и норматива здравствене заштите ФБиХ сходно обавезама прописаним у Наредби о стандардима и нормативима ФБиХ,
- осигурању да се у процесу ревизије Стандарда посебна пажња посвети прецизном прописивању финансирања специјализација и осталих едукација здравствених радника.

Када је у питању реализација препорука појединачно по субјектима, највећи степен реализације утврђен је код три субјекта. Наиме, од девет препорука, домови здравља Тузла, КС и Бихаћ су имали највећи број реализованих и дјелимично реализованих препорука. Најмањи степен реализације препорука је имало Федерално министарство здравства, које од три препоруке двије није реализовало, док је за једну покренуло почетне активности.

5. ЗАКЉУЧАК

Резултати provedених финансијских ревизија и ревизија учинка јасно указују на то да је неопходно даље јачати управљачке процесе, транспарентност и одговорност у јавном сектору Федерације Босне и Херцеговине. Налази показују да и даље постоје значајни изазови у ефикасном управљању јавним ресурсима, квалитету информација за доношење одлука и поштовању законских процедура. Препоруке дате у овом извјештају представљају путоказ за унапређење система, а њихова досљедна примјена кључна је за постизање одрживих резултата.

У наредном периоду, Уред за ревизију ће наставити да унапређује методологију, квалитет и релевантност својих ревизија како би пружио додатну вриједност јавном сектору у Федерацији БиХ и грађанима. Посебан фокус биће на надзору над реализацијом препорука, јачању професионалних капацитета и повећању утицаја ревизорских налаза кроз бољу комуникацију са парламентом, руководством институција и другим кључним актерима.

Овај извјештај допринијеће информисаном одлучивању и подстаћи одговорније управљање јавним средствима.

Руководство Уреда

Мирза Кудић – генерални ревизор

Нина Џидић – замјеница генералног ревизора

Руководитељица Сектора за развој, методологију и управљање квалитетом

Миа Буљубашић

Руководитељице сектора за финансијску ревизију

Амела Мулахалиловић

Белма Мушиновић

Кимета Бихорац

Маријана Милићевић

Руководитељица Сектора за ревизију учинка

Аида Ђозић

Лектура

Шејла Хукара